

AĞUSTOS 1993

AYLIK SİYASİ DERGİ

FİYATI: 15.000 TL (KDV dahil)

14

- SIVAS KATLIAMI VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ
- "HALK ZORA DAYALI BİR METODLA DÖNÜŞTÜRÜLEMEZ"
- STALİN GERÇEĞİ-2
- HER DEVRİMCİNİN HAZNESİNDE OLMASI GEREKEN YAPIT:
"BAŞKAN GONZALO KONUŞUYOR"
- GENEL OLARAK GENÇLİK VE ÜLKEMİZ GENÇLİĞİ-3
- 'MARKSİZM-LENİNİZM-MAOİZM'
İRAN KOMÜNİSTLER BİRLİĞİ
(SARBEDARAN)

FAŞİZME, EMPERYALİZME, FEODALİZME, ŞOVENİZME VE HER TÜRDEN GERİCİLİĞE KARŞI

PARTİZAN

İçindekiler

- 1 Sivas katliamı ve düşündürdükleri
- 9 "Halk zora dayalı bir metodla dönüştürülemez"
- 13 Stalin gerçeği-2
- 45 Her devrimcinin hazinesinde olması gereken yapıt:
"Başkan Gonzalo Konuşuyor"
- 53 Genel olarak gençlik ve ülkemiz gençliği-3
- 73 'Marksizm-Leninizm-Maoizm'
İran Komünistler Birliği (SARBEDARAN)

UMUT YAYIMCILIK ve Basım Sanayi Limited Şirketi Adına Sahibi ve **Yazı İşleri Müdürü:** Kemal BOZTAŞ,
Genel Yayın Yönetmeni: Aydın HANBAYAT, **Yönetim Yeri:** Oğul Sok. No. 16 Sultanahmet/İSTANBUL,

Tel: 516 25 38 - 516 60 20, **Fax:** 518 23 23

Dizgi: Umut Yayıncılık, **Baskı:** Gül Ofset

BÜROLAR

Ankara: Necatibey Cad. No. 80/12 Telefax: (1) 230 63 27 Maltepe

İzmir: 850. Sok. No. 31 Üçüncübeğler Yaparsoy İşhanı 5/504 Tel: (51) 41 93 09 Konak

Çukurova: Atatürk C. Belediye Karşısı Çıkmaz Sok. Seven Ap. K1 D.1, Tel: (71) 573 780 Adana

Malatya: Turgut Temelli C. Barış İşhanı Kat: 1 No: 72 Telefax: (82) 220 804

Eskişehir: Sakarya C. Konya İşhanı No: 12-D: 2126 120 Eskişehir

Avrupa Temsilciliği: Basel Halkevi Erlen str. 58 4057 Basel-Schweiz, **Tel:** (061) 4176932698

Sivas katliamı ve düşündürdükleri

Bir toplumu, mevcut ilişkilerinden yola çıkarak yeni bir topluma dönüştürmek gibi bir sorumluluğu üstlenen MLM ve diğer devrimci çevreler açısından Sivas katliamı, bir kez daha, üstelik kulakları tırmalayacak kadar teorinin güce dönüştüğünde anlam kazandığını hatırlatmakta. Çözücü olabilme noktasında teorinin güce dönüşmesi demek, örgütlenme ve devrime yönelme; örgütlü ilişkiler ağı içerisinde biçimlenme ve biçimlendirme demektir.

Sivas'taki katliam üzerine bazı düşünceler öne sürülebilmek için önce duygularımızdan işe başlamak gerekiyor. Yaşanılan tam anlamıyla bir katliamdı. Bunu başka bir sözcükle ifade etmek doğru olmaz, olmamalı. Katliamı anlayabilmek ve tutarlı bir bakış açısını ortaya koymak için önce olandan başlamak gerekiyor işe. Bugün olay karşısında öne çıkan yönümüz, duygusallığımız olmaktadır. Yaklaşık sekiz saat orada can çekişen insanlarımız, onların niteliği bu duygusallığımızı besleyen önemli nedenler olmaktadır. Önce bu durumumuzun farkında olmamız ve anlamamız gerekiyor. Özellikle de "Sivas'ı mezar yapacağız" biçiminde ifadesini bulan tepkiselliğimizden kurtulmamız gerekiyor. Sonra, sorun karşısında bazı teşhisler koymak gerekiyor.

TEŞHİS VE YÖNTEM

Teşhis koyup oradan tedaviye yönelmek bir yönüyle yöntem sorunudur. Bunun için önce bazı sorular sormak ve yanıtlar aramak yerinde olacaktır.

Toplumsal ilişkiler ağındaki değişmeyi anlayabiliyor ve yakalayabiliyor muyuz? Bugün toplumsal ilişkilerin, daha farklı ve yeni bir ilişki boyutuna sıçraması yönündeki çabalarımız hiç kuşkusuz dünden daha farklı özellikler taşımaktadır. Varolan toplumsal ilişkilerin yeni bir sıçrama yapması ve bu yeni sıçramanın tek tek bireyler boyutunda bir dönüşümü içermesi ise bizlere bu farklılıkların bilincinde olma gibi bir sorumluluğu yüklemektedir.

Türkiye'nin bugünkü sınırları 70 yıldır vardır ve coğrafya anlamında bu sabit bir olgudur. 70 yıldır, ülkenin emperyalizme bağımlı olma durumunda da bir değişme

olmamıştır. İnsanların tek tek olmamak şartıyla, üretim araçları karşısındaki yeri de değişmemiştir. Hiç değilse küçük bir azınlığın sömüren, büyük çoğunluğun sömürülen olması durumu da değişmemiştir. Bu tür örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Buna karşılık şu gözlemlerimizi de bir tarafa koymalıyız. 70 yıl önce Türkiye'nin nüfusu 13 milyondur. Bugün 60 milyon. 70 yıl önce sabit bir coğrafyada bir yerden bir yere gitmek aylar alıyordu. Şimdi Ankara'dan Türkiye'nin en uzak kentine gitmek 20 saati bulmuyor. Üretim araçları karşısında yeri değişmeyen bireyin reel görünümü 70 yıldır aynı değildir. 70 yıl önceki bireyin kendisi için ihtiyaç olarak gördüğü tüketim nesnelere vb. ile bugün ihtiyaç olarak tanımladığı şeyler aynı değildir. Bunları da çoğaltmak mümkündür.

DEĞİŞMENİN NİCEL YÖNLERİNİ KAVRAMAK VE ÇÖZÜCÜ OLMAK

Burada kavranması gereken nokta "nitel" ile "nicel" arasındaki ilişkinin tarihsel perspektif içinde ele alınması durumunda, birinden çok diğerini önemli görmenin, bunun da ötesinde tek başına öne çıkarılmasının ve salt ona vurgu yapılmasının pek önemli sonuçlar getirmediğidir. Nitel ve nicel olma arasındaki ilişki de kavranmayan bir başka nokta ise, bir nitel durumun içinde nicel gözükmenin kendi bütünlüğünün de nitel olduğunun görülmemesidir. Mao'nun tespitini bir kez daha hazırlamak yararlı olacaktır: "Nicel değişiklikler içerisinde kısmi nitel değişiklikler vardır. Herhangi bir uzun değişim süreci içinde özne, nihai nitel değişikliğe girmeden önce, kesintisiz nicel değişikliklerden ve birçok kısmi nitel değişikliklerden geçmelidir." (1)

Sivas katliamı veya diğer gelişmeleri anlamamızın yolu, bu bakış açısını her somut durumda pratik tavrımızla bütünleştirmektir. Böylesi bir bakış açısı biz devrimcileri doğal olarak önceden hazırlıklı kılacaktır.

Klasik bir soruyu bir kez daha soralım: Bugün toplumumuzdaki ilişkiler ağını biçimlendiren nedir? Bu bildik soruya yıllardan beri telaffuz edilen bildik bir yanıt vermekte hiç güçlük çekmeyiz. Vereceğimiz yanıt, üretim araçları karşısındaki yerimiz olacaktır. Elbette bu yanıt, toplumsal ilişkilerin biçimlenme sürecinin en önemli nedenidir. Ama gerçeğin ta kendisi değildir. Marx'tan Mao'ya ideolojik evrimimiz içinde bunu kanıtlamak zor da olmayacaktır.

Bu açıklamanın ardından şu noktaya gelmek gerekiyor: Bugün toplumumuzun günlük yaşantısında proletarya-burjuvazi ve buna yamayan feodal sınıf farklılaşmasının ilişki ağı içerisinde kendi sınıfsal söyleminin dışında; yine buradan kaynaklanan, sonuçta bu farklılaşmaya hizmet eden, ancak bu söylemin taşıyıcısı olan bireyler tarafından burayla ilişkilendirilmeyen çelişkiler vardır. Örneğin; Kürt-Türk, Alevi-Sunni, laik-anti laik çelişkileri bu türden çelişkilerdir. Zaman zaman özellikle egemen sınıfın kendi özgüllüğünün yanında, tarihsel bir birikimi de bağrında taşıyan bu çelişkileri çeşitli biçimlerde kullanma eğilimi göstermektedir.

Biz ise, genel sınıfsal bakış açısı ile hareket etmemiz, söylemimizi ise buradan hareketle oluşturmamızdan dolayı, bu türden çelişkileri genelde gerçeğin önünde engel, sis perdesi biçiminde algılar ve tavrımızı öyle oluştur-

ruz. Burada, bunun yanlışlığı ya da doğruluğu değildir sözkonusu olan. Bu tespiti yaptığımız halde bu çelişkileri çözümleyen ve çözen bir tavrı hala yeteri kadar ortaya koymadığımızdır. Hiç değilse pratikte görünen bu. Bu gerçekliğin ardında bir bakıma sınıf bakış açısının dünden bugüne kazanım olarak önümüze getirdiklerinin bir yerde iyi kavranıp kullanılamaması yatıyor. Çünkü, sis perdesi olarak nitelediklerimizi zaman zaman etkisiz elaman, zaman zaman da sadece saldırılması gereken öğeler olarak algılama gibi genel bir yaklaşım hakim gözüküyor.

Ne kadar çözümleyici, ne kadar çözücüyüz? Bu soruyu genelden özgüle kaydırarak yanıtlamak mevcut durumu kavramada pratik sonuçlar verecektir. Ama önce bir soru daha sormak gerekiyor. Nasıl çözümleyici olmalıyız? Buraya kadar söylenenlerden belli şeyleri çıkarmak mümkündür. Bir kez daha derli toplu ifade edebilme noktasında şunlar söylenebilir.

Bilimsel bir bakış açısı önce olandan işe başlar. Olması gereken sadece bir sonuçtur olanı ele alma, inceleme onun bütün ayrıntıları ile, boyutlarıyla gözlemlenmesini gerektirir. Ne ki bu kolay bir iş değildir.

Olgunun, nicel yönlerini tespit etmek değişimin kaçınılmazlığı noktasında çeşitli güçlükler çıkarır. Diğer bir güçlük ise, olgu karşısında bireylerin ve ait oldukları toplumsal kategorilerin olguyu algılamadaki farklılıklardır. Bunların doğal sonucu farklı söylemlerin ortaya çıkmasıdır. Bireyin, kendisinin de anlamlandırabildiği davranışlarına bunlar yön verir.

Burada bizim çözümleyici olmamız bu gerçeklikten hareketle, bizim kendimizi tanımlamamızı bir kenara bırakıp onların kendilerini nasıl tanımladıklarını, nelerin -nasıl bu kesimler için etkili olduğu; kısacası ilişkilerinin sosyolojik boyutundan psikolojik boyutuna kadar olan yönlerini ortaya koymak, nicel ve niteli yakalamak ve bu aşamadan sonra çözücü olma işlevimizi ilişkin yönlerimizi gündeme getirmek gerekiyor.

Sivas katliamı, bizim yakalayabildiğimiz nicel değişimleri iyi gözlemleyemediğimizi gösteriyor. Dolayısıyla çözücü yanımızın da iyi gelişmediğinin göstergesi oluyor. Örneğin bugüne kadar dinsel gericilik hakkında yapılan çözümlemeler, bu kesimin bizlere yönelik davranışlarının neler olabileceği konusunda kulağımıza hiç mi birşeyler fısıldama dı? Özellikle bu noktada Aziz Nesin ve Aydınlik'ın bir daha düşünmesi gerekiyor.

TEORİNİN GÜCE DÖNÜŞMESİ VE ÇÖZÜCÜ OLMADA ETKİSİ

Bir toplumu, mevcut ilişkilerinden yola çıkarak yeni bir topluma dönüştürmek gibi bir sorumluluğu üstlenen MLM ve diğer devrimci çevreler açısından Sivas katliamı, bir kez daha, üstelik kulakları tırmalayacak kadar teorinin güce dönüştüğünde anlam kazandığını hatırlatmakta. Çözücü olabilme noktasında teorinin güce dönüşmesi demek, örgütlenme ve devrime yönelme; örgütlü ilişkiler ağı içerisinde biçimlenme ve biçimlendirme demektir.

Sivas katliamı sonrasında bazı değerlendirmeler tam bir aymazlığı içeriyor. Yıllardan beri tekrarlanan örgütlenme gerekliliği ve bunun sadece yan yana gelmenin dışında bir karşı güç, alternatif bir güç olmayı içermesinin kavranamaması, beraberinde önemsenmemesi bu aymazlığın nesnel temeli ni oluşturuyor. Aziz Nesin'in bilinen tavrı, Şenlikleri düzenleyip Pir Sultan

Abdal Tanıtma Derneği çevresi bu aymazlığın en uç noktasını oluşturuyor. "Devleti aradık, devlet nerede", biçiminde ifade ettikleri yaklaşımları sanırım farklı değerlendirilemez.

Bir yandan kendilerine karşı bir güç olarak var olan devlet ve onun işbirlikçisi (hatta bir ölçüde kendisi) dinsel gericilik karşısında kendini bunlara karşı alternatif olarak koymak diğer yandan da kendilerini bu kesimleri korumasına sokan bir anlayış bir güç olmayacağı gibi, alternatif olmaktan kaynaklanan çözücü olma yanı da olmayacaktır. Bugün, Aziz Nesin ve çevresinin dinsel gericilik karşısında izledikleri politika devrim sürecine önemli bir katkıda bulunmayacaktır.

Çok değil bundan dört beş yıl kadar önce Aziz Nesin bir kez daha Sivas'a gitmişti. İnsan Hakları Derneği Sivas şubesi'nin düzenlediği "İnsan Hakları ve Demokrasi" konulu panele konuşmacı olarak katılmıştı. Tıpkı bugünkü katliam sürecinde olduğu gibi, Sivas'ta ki yerel gerici basın (Hakikat Gazetesi) Nesin'in konuşmasını manşet yapmıştı. Bugün de yerel basının kışkırtıcı gösterilmesi ilginçtir! Halbuki Sivas'ta bu gazetelerin fazla bir etkinliği yoktur. Kavranamayan katliamı, gerçekleştiren karşı gücün varlığıdır. "Bizim Sivas" böyle yazdı. "Hakikat" böyle yazdı demek gerçeği görmeyi engelliyor. Buna karşılık, işini, yazmak ve konuşmakla sınırlayan Nesin'in o günden bugüne pek kafası da değişmiş gözüküyor. Söylediklerinin, bir örgütsel bütünlüğün içerisinde anlam bulacağı noktasında herhangi bir düşünsel gelişme gösterebilmiş değil.

Teorinin güce dönüşmesi, dönüştürülmesi gerekiyor. Bu, örgütsel ilişki ağının yaratılması; bireyin, grubun, bir bütün olarak egemen olmayan kesimin ihtiyacını karşılaması (teorik-pratik); bu kesimlerin burada ihtiyacını karşılayabileceğini görmesi, tek tek bireylere yönelik moral düzeyini ilerletmesi ile yakından ilişkilidir. Buradan hareketle, karşı gücü çözmesi, dönüştürmesi, teorinin nesnel gerçekliği yakalaması için gerekli koşul oluşmuş demektir.

Bir noktaya daha parmak basmak gerekiyor. Çünkü yukarıda söylenenlere bir itiraz yükseltilebilir. Güç olmakla doğru teori-pratik ilişkisi nasıl olacak? Doğruyu savunmayanların da güç olduğu ve kendi hedefleri açısından karşısındakilere yönelik çözücü olabilme yeteneği gösterdiğine göre bizim için başlangıç noktası neresi olacaktır? Nasıl yakalanacaktır?

Çıkış noktamızın "doğru teori, doğru pratik" formülasyonu olacağı kesindir. Çıkış noktası olmanın ötesine geçildiğinde bizim için en önemli farklılığın, toplumsal ilişkileri tarihsel sürekliliği içinde ele almada "yöntemsel" farklılığımızın olduğu görülecektir. Aynı zamanda bu, doğru teoriyi elimize vermede de etkili olacaktır. Bu çözümlemedeki farklılığımızdır. Hiç değilse bu farklılığımız, bizim güç olmamız durumunda oldukça etkili olacaktır. Bu avantajın kullanılması, diğer güç olanlardan bizi ayıracaktır. Kendiliğindenliğin sınırını aşmada, dönüşümün gerçekleştirilmesinde de bu farklılık belirgin olacaktır.

Doğru bir teorinin güç olarak, örgüt olarak bir toplumsal ilişki ağını, bir başka toplumsal ilişki ağına dönüştürme gibi bir görevi güncel, pratik işlemleri ile yürütecektir. Günceli yakalamak elbette, basit bir biçimde olayın oluş veya sonrasına yönelik çakarsamalarda bulunmak değildir. Bunun daha öte-

sinde, yukarıda vurguladığımız üzere hem bunun yapılması, hem de örgütlü ilişki ağını bu sürece yaymakla olur. Bunun ötesinde her davranış prafmatizm ile dar pratikçilik arasında bir yerde duracaktır.

SIVAS'IN KENDİ GERÇEĞİ

Katliamın neleri ortaya çıkardığını ve yukarıda söylediklerimizi anlayabilmek için Sivas'ın kendi gerçeğine dönebiliriz. Olayların geçtiği yer olarak, kent merkezini ele alarak genel bir görünümünü ortaya çıkarmak yararlı olacaktır.

Basit bir gözlem, bu kentin dinsel gericiliğin önemli örgütlenme merkezlerinde biri olduğunu gösterecektir. Aslında bu özellik, Orta Anadolu kenti olarak sadece Sivas'a ait değil. Kayseri, Yozgat ve Tokat'ta Sivas'la aynı özelliği taşımaktadır.

Kent merkezinde genel sınıfsal görünüm açısından küçük burjuva kesim çoğunluğu oluşturmaktadır. Özellikle kent esnafı bu kesimin en göze batanı. Aralarındaki örgütlenme bir ölçüde T. Skocpol'un (2) İran devrimi üzerine yazdığı önemli bir makalesinde betimlediği ve "çarşı esnafı", "kent cemaati" diye adlandırdığı kesime benzemektedir. Küçük camiler çevresinde kurdukları cemaatlarda dinsel söylem oldukça diridir.

Küçük burjuvazinin dışında Zengin, güçlü aileler olmasına karşın bunlar etkili değildir: Özellikle bu etkinliklerini daha da yitirmektedir. Örneğin Tanrıkulu, Tirkeşler bu tip ailelerdendir. Bu tip ailelerin yerini pazara hakim olma anlamında büyük tekellerin yerel temsilcileri veya birkaç ailenin yan yana gelerek kurdukları şirketler almaktadır. Bu son kesim, dinsel gericiliğin parasal kaynaklarını da sağlamaktadır. Diğer taraftan YİMPAŞ, GİMPAŞ gibi şirketlerde doğrudan dinsel gericiliğin kontrolündedir. YİMPAŞ'ın pazarda etkinliği oldukça fazladır.

Kent merkezinde önemli bir işçi potansiyeli vardır. Çimento fabrikası, Demor Yolları, Demir Çelik, SİHAZ bu işçi potansiyelinin bulunduğu yerlerdir. Ne var ki, buralarda bulunan ve önemli bir sayısal potansiyale sahip işçiler, salt ücretli emek ile yaşamlarını devam ettiren insanlardan oluşmamaktadır. Çoğunlukla ailelerin kalabalık olması, pazara yönelik tutumlarının birlikte olmasına olanak vermektedir. Bunun yanında belli bir kesiminin de hala köyle bağlantısını kesmediği görülmektedir.

Kentin sınıfsal görünümünün dışında bazı genel özelliklerini ise şöyle sıralayabiliriz.

Kent merkezinin yaklaşık 230 bin nüfusu var. Bu nüfusun ezici çoğunluğu dinsel etnik köken açısından sünni müslümandır. Kentin iki mahallesinde (Alibaba, Gökçebostan) Aleviler yaşamaktadır. Alevi nüfusu laikliğin doğal savunucusu sayarsak, laik yaşamı savunanların sayısı % 20'ye ulaşmaz. Bireyin laikliği yaşaması ile bir yaşam tarzı anlamında savunmasının farklı şeyler olduğu anlaşılırsa bu rakamın ifade ettiği gerçek iyi anlaşılacaktır.

1974'de kurulmuş olmasına karşılık kentte eğitim vermeye 1980 sonrası başlayan bir üniversite bulunmaktadır. Üniversite'de Tıp Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Fen-Edebiyattaki Fakültesi ve birkaç meslek yüksek okulu bulunmaktadır. Üniversitenin kentle diyalogu yok denecek kadar azdır. Daha

önceki Rektör Mufavvak Akman, dinsel gericilik tarafından kafir ilan edilmişti. Özellikle türbanlı öğrencilerin derslere alınmadığı dönemlerde, kent merkezinde bulunan camilerde bildiriler dağıtılmıştı. Refah Partisi'nin resmi yayın organı durumundaki Milli Gazete'nin bazı sayılarını, üstelik bütün yorum yazıları dahil olmak üzere bu kente ayırdığı bilinir. Bu özel sayılarından birinde Rektörün türbanlı öğrencileri derse almaması nedeniyle "Sivas'ta infial" başlığı attığı, orada yaşayanlar tarafından unutulmamış olsa gerektir.

1980 öncesi, Sivas solun kalesi olarak adlandırılmıştır. Özellikle bu kanya, CHP'nin çok partili sisteme geçişten sonra hemen hemen hiç oy kaybetmediği nadir kentlerden biri olması ve bunun 1980'ne kadar devam etmesinden verilmektedir. 1970'den sonra CHP'nin kent merkezindeki oy potansiyeline yeni kurulan MSP ortak olmuştur. Şehrin tamamında ise CHP birinci, AP ikinci, MSP üçüncü parti olmuştur. 1980 sonrası bu görüntü değişmiştir. CHP'nin oy potansiyeli tamamen erimştir. Bu erimenin çeşitli nedenleri vardır.

Sivas'ta göç edenlerin (bugünkü göç oranı % 10,3'dür_ çoğunluğu bu partinin potansiyel oy tabanı olan Alevilerden oluşmaktadır. 1980 öncesi kent merkezinde Alibaba ve Gökçebostan mahallesinin dışında CHP'nin oy aldığı Çavuşbaşı mahallesi, bu dönemde yapılan dinsel propagandaların etkisiyle bu partinin etki alanının dışına çıkmıştır. 40 yıl gibi uzun süre Belediye Başkanlığını kazanan CHP'de Belediye Başkanlarının sünni olması, yapılan belediye hizmetlerinde Sünni çoğunluğun yararlanması, Alevilerin belli bir kesimini de bu partiden uzaklaştırmıştır. Öyleki bu hizmetlerde Alevileri mahallelerinde gözle görünen sadece tatlı su çeşmeleridir. Diğer taraftan bu Belediye başkanları bu mahallelerde altyapı çalışmaları da yapmamışlardır. CHP'li belediyelerin izlediği bu politika 12 Eylülcü Generaller tarafından ödüllendirilecektir. CHP'li Sivas Belediye Başkanı Süleyman Çanka görevden alınmayan birkaç belediye başkanından biri olacaktır.

Devrimci mücadele ise 70'li yılların ikinci yarısında gelişmeye başlamıştır. Daha öncesinde kent merkezinde herhangi bir örgütsel çalışma olmamıştır. TİP'in örgütlü faaliyeti olmasına karşın ciddi bir faaliyet olmamıştır. Kent merkezinde 1975 sonrası gelişen devrimci mücadele de Dev-Yol ve Halkın Kurtuluşu öne çıkmıştır. Legal alanda ise TSİP'in etkinliği olmuştur. Bunun yanında gençlik içerisinde ise TKP-B/SGB etkin gözükmiştir. Bu örgütlenmeler faaliyet yürüttükleri alanlarda iktidar hedefli bir mücadele yürütmemişlerdir. Daha çok sözkonusu iki mahallenin gece koruyuculuğunu üstlenmiştir. Bu örgütlenmeler, bugünden bakıldığında oldukça komik bulunacak örgütlenme anlayışları geliştirmişlerdir. Başta Dev-Yol olmak üzere bu örgütlenmeler iki mahalleyi aralarında bölüşerek, kendilerinin saydıkları sokakları bir başka devrimci anlayışa kapamışlardır. Kendi sokaklarında diğer örgütlere bildiri dağıtma, propaganda yapma, yazılama yapma yasağı koymuşlardır. Bir dönem Sivas'taki devrimci mücadeleye damgayı vuran bu davranışlar olmuştur.

Bu örgütlenmeler 12 Eylül sonrası mahalle sakinlerini sivil faşistlere karşı koruma işlevini askerlere devrettiklerinden tamamen işlevsiz hatta gözaltı ve tutuklamalar nedeniyle 1986'ya kadar yok olmuşlardır. 1985 sonrası ise devrimci mücadele üniversite merkezli gelişmeye başlamıştır. Şehir mer-

kezindeki faaliyetler de üniversite üzerinden yürütülmüştür.

Kısacası Sivas'ın kendi gerçeği böyledir. Bir taraftan dinsel gericiliğin devlet destekli faaliyetleri, diğer taraftan ciddi bir sıçrama yapamayan devrimci mücadele. Katliama giden süreçte kent merkezinde iki farklı kutubun genel görünümü böyledir. Şimdi de niçin katliam? Niçin Sivas? sorularının yanıtlarını aramaya çalışalım.

KATLIAMIN NEDENLERİ

Sivas katliamı, kendinden önceki Maraş, Çorum ve daha önceki Sivas katliamında olduğu gibi, bugün Türkiye Kürdistanı'nda olduğu gibi devlet eliyle gerçekleşmiştir. Aziz Nesin veya birinin halkı tahrik etmesi ve bunun sonucu bir kısım insanın galeyana gelmesiyle bir anlık şursuz davranışının sonucu olmamıştır. Katliamın halktan büyük tepki görmesi, bu tepkinin bizzat devleti ve kontrolünde tuttuğu dinsel gericiliği hedeflemiş olması karşısında kuşkusuz bu katliamın sahipleri, Aziz Nesin dışında yeni nedenler de bulacaktır. Belki uzun vadeli hedeflerinin gereği olarak kullandığı dinsel gericiliğin bazı unsurlarını harcayabilir, cezalandırabilir. Ancak bu çabalar, Sivas katliamının devlet eliyle gerçekleştirildiği gerçeğini değiştirmeyecektir.

Bu nokta da üç soruyu arka arkaya sormak gerekiyor. Niçin bu katliam gerçekleştirilmiştir? Niçin dinsel gericilik araç olarak kullanılmıştır? Niçin madımak otelindekiler seçilmiştir?

Birinci soruya verilecek yanıt, yukarıda söylediklerimizden kolayca anlaşılacağı üzere, bir kriz sürecinin aşılması ihtiyacının yönetenlerce hissedilmesi noktasından hareket edecektir. Bunun klasik, bildik bir yanıt olduğu doğrudur. Yanıtın klasik ya da aleni olması, olgunun uzağına düşmemesi nedeniyle öneminden herhangi birşey yitirmiyor.

Türkiye'deki ekonomik ve siyasi kriz bugün daha da derinleşmektedir. Özellikle Kürdistan ve diğer bölgelerde gelişen silahlı mücadele, enflasyonun önlenmeyen yükselişi dolayısıyla çalışanların reel gelirlerindeki düşme, ihracattaki azalma, rejimi zor durumda bırakmaktadır. Yönetenler kendi ağızları ile "enkazdan" bahsetmektedirler. Böylesi dönemlerde dinsel görünlü çatışmalar (bunun yerine başka yansımalarda olabilirdi) kitleleri rejim sorunundan genellikle uzaklaştırılacağı düşünülür. Dinsel gericiliğin aracı seçilmesinin klasik nedenlerinden biri budur.

Ancak dinsel gericiliğin, bu işlevi gerçekleştirilmesinde sadece bugün taşınmış olduğu potansiyel etkili olmamıştır. Dinsel gericiliğin ülkemiz açısından tarihsel bir birikimi de vardır. Yalnız bu birikim ikili bir görünüm kazanmıştır. Bunlar arasında keskin bir ayrımın bulunduğunu söylemek pek doğru olmayacaktır. Birincisi, Osmanlıdan bugüne varlığını koruyan ideolojik akım özelliğini kazanmış, islamın bazı özgüllüklerine daha çok vurgu yapan islamcılık (islamizm); diğeri ise, devrimci hareket ve onun dayandığı sınıfsal farklılaşma karşısında çözücü olacağı düşüncesiyle dönem dönem geliştirip öne çıkan islami düşünce. Bu ikinci (islami düşünce), çoğunlukla dış faktörlerin kontrolündedir.

Birincisinin tarihi oldukça eskidir. Bilindiği üzere, islam dini, feodalite ile birlikte ortaya çıkmıştır. Doğu feodalitesinin özgün yanı olan merkezi devlet

eğilimiyle de çakışmıştır. Böylece islam, bireye, sadece tanımlanamayan tek ve gerçeküstü bir güç karşısında ne olması gerektiğini öğütleyen bir din olmanın dışına çıkmasının da olanaklarını sunmuştur. Bireyi ve içinde bulunduğu topluluğu bir maddi güç olarak, bir devlet mekanizması ile birlikte ele alır. Bu Osmanlı'da görüldüğü üzere devletin baştan sonra bir İslami biçimleşme ile yaşam bulması açısından önemlidir. 19. yüzyılın başlarında başlayan Osmanlı'nın yarı-sömürgeleşmesi sürecinde İslamcılık, ilk tohumlarını atarak kendisini bir ideoloji olarak ifade etmesinin de öne açılmıştır.

İkincisinin tarihi 1960'larda başlar. Bu tarih aynı zamanda Sol'un gelişmeye başladığı tarihtir. Bu yıllardaki çeviri yayınlardaki artış da hemen hemen bir birine paraleldir (3) İslami yayınların 1980 sonrası hızı daha da artmıştır. Hasal El-Benna, Mevdudi, Ali Şeriatî, Kutup Kardeşler gibi radikal İslami söyleme sahip yazarların eserlerinin baskı sayısı oldukça artmıştır. Bu dönemdeki çeviri metinlerin çoğunluğunun Marksizme yönelik olması tesadüf olmasa gerekir.

Başlangıcından itibaren laik devletle çelişiyormuş gibi gözükten dinsel gericilik sürekli devletin kontrolünde olmuştur. Birkaç küçük dini grubun dışında bu durumdan kurtulan olmamıştır. Bir yandan devletin dışarıdan politikalarla yönlendirilmiş olması, diğer taraftan bu kesimlere de dışarıdan para akmasının yollarını açmıştır.

Dinsel gericiliğin bu iki özelliği, Türk toplumunun taşıdığı Alevi-Sünni, laik-anti laik çelişkesinin diri tutulduğu alanlarda doğal olarak daha etkili olacaktır. Nitekim Sivas böyle bir özelliğe sahip bir kenttir. Bu açıdan Sivas'ın seçilmesi bir tesadüf değildir.

Madımak Otelindekilerin hedef seçilmesi de tesadüf değildir. Aziz Nesin ve Aydınlik'ın dinsel gericiliğe yönelik cepheden açtığı, belli yönleriyle de anlamsız ve şov içeren tutumları katliam esnasında, katliama katılanlar için gerekli, bireyi kendi gerçekliğinden uzaklaştıran simgeleri vermiştir. Böylece hazırlanan mizansenin bir unsuru olmuşlardır.

Aziz Nesin olmasaydı ne olurdu? Katliam esnasında Aziz Nesin'i hedef gösteren sloganların dışındaki sloganlara bakıldığında bu soruya yanıt bulmak kolaylaşacaktır. Bu sloganlarda Aziz Nesin dışında, iki ögenin öne çıktığını görüyoruz. Birincisi Pir Sultan Kültür etkinliklerinin kendisi, diğeri ise Vali. Eğer Aziz Nesin Sivas'ta olmamış olsaydı, katliam için gerekli malzeme bireyler için bu iki öğeden biri daha öne çıkartılarak sağlanacaktı. Nitekim Kültür Şenlikleri'ne katılacak isimlerin daha belirli olmadığı tarihlerde isimsiz tehdit mektupları Pir Sultan Abdal Tanıtma Derneği'ne postalanmakta idi (4) Aynı şekilde Vali'ye karşı da böyle bir propaganda yürütüldüğü görülmektedir. Katliam sonrası haftalık Yörünge Dergisi (5) Vali'nin arabasına Alevi dedeleri alarak ayrımcılık yaptığını vs. iddia etmektedir. Bunların yerine Aziz Nesin'in seçilmesi, daha önceden Aziz Nesin hakkında genel bir kamuoyunun bu kesimler tarafından oluşturulmuş olmasından kaynaklanıyor.

(1) Mao Zedung *Sovyet İktisadının Öleştirisi* Birikim Yayınevi, 1980, İstanbul, sayfa 53.

(2) F. Halliday, T. Skocpol vd. *İran Devrimi* Belge yay. 1992-İstanbul Sayfa: 64 vd.

(3) Ahmet Çiğdem "İslam ve Marksizm" Tezkire Dergisi sayı, 4.

(4) Özgür Gelecek Sayı, 8, sayfa 88

(5) Yörünge Dergisi sayı: 134 sayfa 17-27.

Halk zora dayalı bir metodla dönüştürülemez

ÖN AÇIKLAMA: Kürdistan'da PKK'nın "zorunlu vergi, zorunlu askerlik, zorunlu yardım" formülü üzerine oluşturduğu politika özellikle dersim halkı tarafından yoğun tepkiyle karşılandı.

Sözkonumsuz politikaya karşı bölgede bulunan TKP/ML 1 Nolu Alt Bölge Komutanlığı Parti-Ordu Organı'nın yayınladığı bildiriye olduğu gibi yayınlıyoruz.

PKK'nın özellikle Dersim'de tutturmaya çalıştığı politika olan "Zorunlu Vergi, Zorunlu Askerlik, Zorunlu Yardım" şeklindeki kararların uygulanabilmesi için, "Devrimci otoriteyi kabul ettirme" adı altında uygulanan yöntem yine bu hareketin burjuva karakterinin gözler önüne serilmesine neden olmaktadır.

Partimiz TKP/ML'nin halkı değiştirip-dönüştürmede esas olarak benimsediği yöntem ikna-eğitim metodudur. Bundan dolayı da özellikle kitleye yönelik karar ve uygulamalarını da bu ikna ve eğitimin bir aracı olarak kullanabilmek ve halka bilinç taşımada yararlı hale getirebilmek için sürekli olarak bu kararları halkla tartışmak, doğruluğunu kanıtlamaya ve kavratmaya yönelik çalışmalar yürütmekten hiçbir zaman bıkmamıştır.

Ancak görünen o ki, bazı devrimci hareketler halka yavaşmadaki sakat anlayışın ürünü olarak, alınan kararların kavratılması veya en azından anlatılması için dahi sabredemeyerek halkın üzerine baskıcı, zora dayalı bir metod izleyerek gidip "bu budur, bunun başka alternatifi yoktur" düz mantığını izleyip, halkın konuşmasına dahi izin vermeyerek, alına kararı uygulatılması sevdası ile kavrulmaktadır.

Geçmişte, aynı tipteki uygulamalardan dolayı dil ucuyla verilen özelleştirilerin de ne denli samimi olarak verildikleri bu uygulamalarla bir defa daha ortaya çıkmaktadır. Oysa yapılan yanlışlar karşısındaki tutum o örgüt, ya da partinin halka önderlik etmedeki samimiyetinin göstergesidir ve böyle olmaya da devam edecektir.

Son olarak, Kürt Ulusu'na önderlik etme iddiasıyla ortaya çıkıp, faşist Türk Devletine karşı haklı bir mücadeleye giren ve kendi pazarına hakim olma arzusu ile bu mücadelesini yükselten Kürt Ulusal Burjuvazisi'nin temsilcisi konumundaki PKK'nın özellikle Dersim'de tutturmaya çalıştığı politika olan "Zorunlu Vergi, Zorunlu Askerlik, Zorunlu Yardım" şeklindeki kararların uygulanabilmesi için, "Devrimci otoriteyi kabul ettirme"

adı altında uygulanana yöntem yine bu hareketin burjuva karakterinin gözler önüne serilmesine neden olmaktadır.

Halktan tamamen silah zoruna dayanarak para toplayan, başka örgütlerin taraftar ve örgütlü kesimini kendi örgütsel işlerinde zorunlu olarak görevlendiren bunların kabul edilmediği durumlarda ise halkın alından akan terin parası ile alınmış ve düşmanı karşı kullanması kaydı ile kendilerine verilmiş olan silahları çevirerek, ölümlerle, sürgünlerle tehditler savuran PKK bu halkı, bu ulusu nasıl bir kurtuluşa, nasıl bir geleceğe doğru götürdüğü'nün halk tarafından da görülmesini sağlamıştır. Eğer bunun aksi iddia edilirse sormak isteriz.

Halktan insanlardan önce yardım ve bağış olarak istenen para az görününce miktarı birkaç katına katlayıp kurşuna dizmekle tehdit etmek, başka örgütlerin taraftarları da dahil olmak üzere halkı bir milyon-yirmi milyona kadar vergi ödemeye zorlamak, vermeyenlerin kurşuna dizileceğini ilan ederek halkın geçim kaynağını oluşturan hayvanları bu parayı ödeyebilmek için satmaya zorlamak, köylerdeki gençlerin mücadeleye katılması için örgütleme yapmak yerine, gerçekleri anlatmak yerine, devrimcilerin yöntemi olarak kabul edilemeyecek olan zorunlu olarak askere almaya çalışmak ve halktan insanları zorla kaçırmak, başka örgütlerin safında mücadele yürüten insanları, kendi örgütsel işlerinde çalışmaya zorlamak, buna uymayanları cezalandırmakla tehdit etmek, dolayısıyla alanda faaliyet yürüten diğer devrimci hareketlere pratik olarak yönelmek.

Daha birçok örnek verilebilir ama somut olan bu yanlışlığın düzeltilmesinin-eğer düzeltme diye bir sorunları varsa-bunlar yeter de artar bile. Yukarıda saydığımız bütün olayların istenmesi halinde en geniş katımlı bir kitle toplantısı ile kanıtlamaya hazır olduğumuzu da belirtmek istiyoruz.

Ancak esas sorun bahsettiğimiz bu devrimci hareket daha kısa bir süre öncesine kadar partimizin kitle çizgisini sekteye soktuğunu belirtip eleştirirken ve bu konuda teşhir kampanyaları düzenlerken şimdi düştüğü durumdur.

Oysa bu kaba yanlışlar bugün büyük ölçüde devrimle, karşı-devrim arasındaki çizgisini netleştirerek devrimden yana tavır koyan, yıllardır baskılar, zulüm ve işkencelere göğüs gere yiğit Dersim halkına hak etmediği bir haksızlığı uygulamaktan başka birşey değildir.

Oysa bu halk, bahsettiğimiz bu devrimci hareketler, savaş alanlarını terkedip, partimize de aynı yolu izlemesi için "dostça" uyarılarda bulunarak giden devrimcileri ele vermemek, korumak, zarar gelmesini engellemek için şehirlerde kurulan işkence tezgahlarında düşmana karşı direnmekte idi. Ancak geline aşamada bunlar nutulmuş görülmekte.

Ancak unutulmuş birşey daha var ki, her kim halka karşı zor kullanır, halkı zorla kendi yanında tutmaya ya da kendi yanına çekmeye çalışır, kendi baskı mekanizmasını ona kabul ettirmeye çalışırsa o halkın haklı zornu karşısında bulur.

Çünkü, bugün faşist Türk Devletini baskı ve sömürü mekanizmasının yıkılması için devrimcilere canı pahasına destek veren bu halk böyle bir politikayla dönüştürülüp ilerletilemeyeceği gibi, ortada duran devrimle karşı-devrim arasında bocalayan ve hatta devrime yakın olanlar dahi devletin kazanma politikasıyla birlikte hızla karşı-devrime doğru yol alacaktır. Karşı-

devrime doğru kayıştan ise yine, başta bu politikayı uygulayanlarla birlikte tüm devrim cephesi zarar görecektir.

Kısaca söylemek istediğimiz şudur ki, halk bir denizdir devrimciler ise bu denizin içinde yaşamını sürdürmek zorunda olan balıktır. Bu gerçeğin üstü hiçbir şekilde kapatılamaz. Bunun üstünü kapatmaya çalışmak demek o yaşam damarlarını kesmeye çalışmak demektir. Bundan dolayı da halka karşı izlenecek politika halkla devrimcileri kaynaştıracak ve halkı devrime yakınlaştıracak karşı-devrimden ise uzaklaştıracak şekilde ele alınmak zorundadır.

Bu anlayış hiçbir zaman halk içerisinde görünen fakat karşı-devrim adına çalışanların cezalandırılmasına da engel değildir. Ancak bu ikisini birbirine karıştırmak ya da ikincisini genelleştirerek kitle çizgisi haline getirmek altından kalkılması çok zor olan bir yanlışlar yükünü sırtlamak demektir.

İşte bu gerçekten hareketle, yapılan uygulamaların yanlışlığı eğer yapanlar tarafından görülüyorsa bunun halka özeleştirisini vermekte gecikmesi gerektiği kanısındayız.

Dersim halkına düşen görev ise, bu uygulamalar karşısında soğukkanlılığı koruyarak yanlışın düzeltilmesi için çaba sarfetmektir. Siyasi ve ideolojik olarak bu anlayışa karşı mücadele verilmelidir. Bu halkın en doğal hakkı olduğundan hiçbir örgüt ya da parti bunu engelleyemez veya rafa kaldırmaz.

Ayrıca özellikle partimiz TKP/ML'nin ideolojik ve siyasi hattını benimsemiş tüm taraftar ve sempatanlarımız, örgütlü kitlemiz bu uygulamalar karşısında sesiz kalmamalı ve bunları kabul etmemelidir. Gönüllülük dışında zora dayalı olarak dayatılan bütün uygulamalara karşı partimizin düşünceleri temelinde halka yol göstermeli ve önderlik ederek genelde devrimci örgütlere, özelde ise partimize yönelen her türden saldırıyı göğüsleme cesareti ile hareket etmelidirler. Örgütsel ilişkiler partimizin görüşleri çerçevesinde çizilmeli bunun dışında hiçbir görev kabul edilmemelidir. Bu konuda gelebilecek her türlü dayatmayı siyasi ve ideolojik mücadele ile mahkum etmelidirler.

Cefakar Dersim Halkı;

Mücadelemiz her geçen gün biraz daha gelişerek ilerliyorsa, sizin bundaki katkınız inkar edilemez bir gerçektir.

Ancak geline aşamada geçmişe oranla hızla ilerleyen mücadelemize paralel olarak, düşman baskısı, işkenceleri, sömürüsü ve zulmü de artmakta, boyutlanmaktadır. Bu onların halkın gücünden ne kadar korktuklarının göstergesidir. Çünkü bu halkın istedikten sonra neleri yapabilecek güçte olduğunu çok iyi bilmekteler. Gün, düşmanın bu saldırılarını da daha güçlü bir karşı-saldırıyla püskürtmenin günüdür.

Gün kavga günüdür. Otuzsekizin yaraları henüz kapanmadı, çünkü faşist Türk Devleti bu yaraya, hergün biraz daha kanaması ve acı vermesi için namlu düretmektedir. Ama onun unuttuğu bu acı bizleri daha da coşkun kılmaktadır, kinimizi daha da arttırmaktadır.

Gün, kölelik zincirini kırmanın, boynumuzdan çıkarıp düşmanın kafa-

sını parçalamanın günüdür.

Gün, halkın kurtulmasını tek yolu olan silahlı mücadeleye paydos demenin değil, silaha sarılmanın günüdür.

Dersim halkı olarak, sizler ne kana, ne baruta, ne işkence tezgahlarına, ne kavgaya yabancı değilsiniz. Ancak Dersim'in suskunluğu düşmana umut veriyor, sanılıyorki Dersim'in işi bitti. İşte gün bu suskunluğu yıkmanın günüdür, cephane fişekliği kuşanıp, beşliyi ateşlemenin günüdür.

Gün partimiz TKP/ML'nin saflarında örgütlenmenin gücümüzü birleştirmenin bu zor kavgada yoldaş olmanın günüdür.

Partimiz TKP/ML sizlere seslenmektedir. Hergün şehitlerimiz düşüyor Dersim'de, Artvin'de, Tokat-Sivas'ta, Diyarbakır-Maraş'ta. Gün onların bıraktığı yerden kavgaya devam etmenin günüdür. Partimiz bu kavgada halkı zafere ulaştırmak için ona önderlik etmekte kararlıdır. Bu kararlılığını daha önceleri iki yapı olarak önder İBRAHİM'in çizdiği yolda ilerleyen ve TKP/ML "MERKEZ"TKP/ML"DABK" olarak bilinen güçlerini birleştirerek bir kez daha kanıtlamıştır. Bu birlik sonrası, düşmanını bütün engelleme çabalarına rağmen, gerçekleştirdiği OLAĞAN ÜSTÜ PARTİ KONFERANSI'nda aldığı kararlar sınıf mücadelemizin ilerletilmesi için partimizin çabalarını bir kez daha göstermiştir. Bu da halkımıza güven vermektedir.

Kendisine gerçek anlamda kurtuluşu gösteren öncüsünü savaşı en kızgın anlarında, savaş alanlarında, kendi yanında görmüş ve görmeye devam edecektir.

İşte gün bu kurtuluş uğruna TİKKO saflarında yürümenin günüdür. Ona destek vermenin güçlendirmenin günüdür.

Yaşasın Partimiz TKP/ML
Yaşasın Ordumuz TİKKO
Şan Olsun Olağan Üstü Parti Konferansımız!
Yaşasın Marksizm-Leninizm-Maoizm
Yaşasın Köylü Gerilla Savaşımız
Kahrolsun Faşist Türk Devleti

19 Hazira 1993

TKP/ML

(Türkiye Komünist Partis-Marksist-Leninist)

1 No'lu Bölge Komutanlığına Bağlı

1 No'lu ABK Ordu Parti Organı

Stalin gerçeği-2

İkinci emperyalist paylaşım savaşı dönemi

... Çelişkiler vardır, ve kuşkusuz olacaktır, çünkü üretim ilişkilerinin gelişmesi üretici güçlerin gelişmesine göre geri kalmaktadır ve kalacaktır. Eğer yönetici kurumlar doğru bir siyaset uygularlarsa, bu çelişkiler, uzlaşmaz çelişkiler halinde soysuzlaşmazlar ve üretim ilişkileri ile toplmun üretici güçleri arasında bir çatışmaya varamazlar. Yarosenko yoldaşın önerdiği gibi yanlış bir siyaset izlersek, durum bambaşka olur. O zaman bir çatışma kaçınılmaz olur, ve üretim ilişkilerimiz, o zaman üretici güçlerin sonraki gelişmesi için çok ağır bir engel olmak tehlikesiyle karşı karşıya kalırlar.

B u döneme ilişkin tartışma konusu yapılan ve burjuvazinin şiddetli saldırılarına maruz kalan beş başlıca sorun var.

- Hitler'le antlaşma
- Polonya "işgali"
- Baltık ülkeleri
- Finlandiya "işgali"
- Azınlıklar

I

Bu sorunlarda açıklığa kavuşmanın en gerçekçi yolu, ikinci emperyalist paylaşım savaşı dönemini ve esas olarak Hitler faşizminin işbaşına geliş sürecini ve bu süreçte omuz veren emperyalist ülkelerin izlediği politikaları çözümlenmekten geçer. Ve nihayet bu gerçekçi yol, S. Birliği'nin Hitler'i durdurmak için gösterdiği olağanüstü çabanın batılı güçlerce nasıl karşılıksız bırakıldığı, tarihi realitenin derinliği ve genişliğine, sahne ışıklarının önüne çıkarılmasıyla aydıllığa kavuşabilir.

Bilinirki, II. emperyalist paylaşım savaşının başlangıcı gerilere dayanır. Önce, Japonya 1931 yılında Mançurya'yı işgal etti. 1933 yılında ise Hitler Alman Cumhuriyetini bir kenara itti. Hemen iki yıl sonra Etiyopya, İtalyan faşistlerince işgal edildi. Tüm bunlar, işgal bölgelerini komünizmden kurtarma bahanesine sığınılarak yapıldı. Yıl 1936'yı gösterdiğinde ise Hitler Renanya'yı silahlandırdı. Aynı dönem İtalyan ve Alman faşistleri İspanya'yı istila ettiler.

Bununla bitmedi...

1938 yılında Avusturya Alman faşistlerince işgal edil-

di. 1939'da ise Çekoslovakya, Norveç, Danimarka, Hollanda, Lüksemburg ve Belçika ise bir yıl sonra işgal edildi. Koca Fransa ise onbirgün içinde Hitler karşısında secdeye vardı. 1940 yılında önce Fransa ve sonra Yunanistan'a saldırdı.

Ve nihayet yıl 1941'i işaret ettiğinde ise, Hitlerci faşizm tüm gücüyle Sovyetler Birliği'ne yöneldi ve işgale başladı.

Ensonu Japon faşist güçleri 1941 yılının son ayında Amerika Birleşik Devletlerine saldırdılar.

Şimdi üçlü faşist mihrakın bu işgal sürecini ve bu sürece koltuk değneği veren batılı güçlerin durumunu yakından ele alalım. Ve böylece Hitlerle antlaşmaya Sovyetler Birliği'nin nasıl ve hangi koşullarda bile bile zorlandığı apaçık dile getirebilelim.

II. emperyalist paylaşım savaşına uzanan faşist Alman saldırganlığı esas olarak 1933 yılında başlar. Bu yıl, bir dönemeçtir; II. emperyalist paylaşım savaşına yol açan başlangıçtır. Ve bu başlangıcı özendiren de batılı emperyalistlerdi.

Hitler, Alman Cumhuriyetini 1933 yılında alaşağı ettikten sonra hemen savaş hazırlığına girişir. Versay Antlaşmasıyla iktisadi, askeri ve siyasi yönden boyunduruğa koşulan ve her yönüyle zincire vurulan Almaya, tek başına, yalnızca kendi gücüyle I. emperyalist paylaşım savaşını sonuca kendisine uygulanan yaptırımların altından kalkamazdı. Dış bir desteğe gereksinimi vardı. İşbaşına gelen Hitler bu boyunduruktan kurtularak, yeniden ve savaş ekonomisi zemininde Almanya'yı ayağa kaldırmada hiç de zorlanmadı. Zira, Hitlerci rejim zaten İngiltere, Fransa ve ABD yönetici çevrelerince Alman tekeli çevreleriyle elele kurulmuştu.

Kısa zamanda ağır sanayii özellikle Ruhr bölgesinde atağa kaldırdı. Kurdu, geliştirdi, atılımı kaldırdı. Bu atılımda ABD emperyalistleri önemli ve hayati destek sundular.

Aynı şekilde İngiltere'de ne gerekliyse onu vererek faşizmin azgınlaşarak ayağa doğrulmasına dolaysızca katkıda bulundu. Anna Louise Strong'un da saptadığı gibi, İngiltere Başbakanı Chamberlain on yıldan beri Alman Cumhuriyetine vermeyi reddettiği herşeyi Hitler'e vererek onun yükselişini sağladı. İngiltere muazzam borçlarla Hitler'e yardımda asla gecikmedi.

Unutulmamalıdır ki, eğer Hitler Avrupa'yı kasıpkavurduysa bu saldırısının en önemli önkoşulunu Hitler'e sağlayan ağır sanayi ve diğer sanayi yeniden doğuşu ve ileri atılımını sağlamada ABD ve İngiltere'nin egemen güçlerinin kapsamlı yardımlarının payı esas önemde olmuştur.

Hitler'i ayağa doğrultan, ona güç veren, yardımlarıyla onun saldırganlığına ivme katan batılı emperyalist güçler bununla da yetinmediler. Başından beri uyguladıkları "yatıştırma" politikalarıyla da Hitler'in saldırısında, bu saldırının başlayıp genişlemesinde teşvik edici, onu özendirici rol oynadılar.

Buna karşın tarihi çarpıtan, gerçekleri tersyüz eden bu batılı güçler, bu tarih çarpıtcıları, bütün bunları doğrulamak istemiyorlar. Hitler saldırganlarını silahlandıran, ikinci Dünya Savaşına yol açan ve insanlığa milyonlarca ve milyonlarca kurbanı malolan ve tarihte bir örneği daha olmayan bir savaş felaketine yol açan politikaların sorumluluğundan kaçmaya çalışıyorlar. (89)

(89) SSCB Enf. Bürosu-Stalin, Tarih Çarpıtcıları, s. 20.

Hitlerin saldırganlığına karşı kolektif güvenliği sağlama politikasına sırt çeviren özellikle İngiltere ve Fransa "yatıştırma", "tarafsızlık" ya da "karışma- ma" siyaseti yolunu seçerek saldırganlığa muazzam bir yardımda bulundular. Hitler saldırısını daima özendirdiler.

Mart 1939'ta Stalin 18. Parti Kongresine sunduğu Merkez Komitesi Faaliyet Raporu'nda bu uluslararası durumu iyideniyiye çözümleyecekti.

Dinleyelim:

Birinci emperyalist savaştan sonra, İngiltere, Fransa ve Birleşik Devletler başta olmak üzere yenen devletler, ülkeler arasında yeni bir ilişkiler rejimi, savaş-sonrası barış rejimini kurmuşlardı. Bu rejimin başlıca temelleri, Uzakdoğuda dokuz devlet antlaşması, ve Avrupa'da da Versailles antlaşması ile tüm bir başka antlaşmalar dizisi idi. Milliyetler Cemiyeti, ülkelerarası ilişkileri, devletlerin tek bir cephesi temeli üzerinde, devletlerin güvenliğinin ortaklaşa savunulması temeli üzerinde, bu rejim çerçevesinde düzenleyecekti. Bununla birlikte, üç saldırgan devlet ve onlar tarafından başlatılmış bulunan yeni emperyalist savaş, tüm bu savaş-sonrası barış rejimi sistemini tepeden tırnağa alaşağı etti. Japonya, dokuz devlet antlaşmasını, Almanya ile İtalya'da Versailles antlaşmasını, yırttılar. Ellerini özgür bırakmak için, bu üç devlet, Milliyetler Cemiyetinden çekildiler. (90)

Devamla Stalin çözümlemesine devam eder. Bir tarafta Alman, İtalyan ve Japon'yada oluşan üçlü faşist mihrakın oluşturduğu saldırgan devletler, öte yanda bu saldırganlara ödün üzerine ödün veren saldırgan olmayan devletler var. Birinciler, ikincilerin "her türlü çıkarlarını çiğneyerek savaşıyorlar."

Şöyle diyor Stalin: Böylece, dünyanın ve etki bölgelerinin, saldırgan olmayan devletlerin çıkarları zararına, onlar tarafından hiç bir direnme girişimi olmaksızın, ve hatta belli bir gönül hoşluğu ile, açık bir paylaşılması karşısında bulunuyoruz.

Bu, inanılmaz bir şey, ama bir gerçek.

Yeni emperyalist savaşın bu tek yanlı ve garip niteliğini nasıl açıklamalı? (91)

Bu garip niteliğin tali nedenlerini tek tek sıralayan Stalin, asıl neden üzerinde yoğunlaşıyor ve şu berrak analize varıyor:

"Başta gelen neden, saldırgan olmayan ülkeler çoğunluğunun, ve en başta da İngiltere ile Fransa'nın, ortaklaşa güvenlik siyasetinden, saldırganlara ortaklaşa direnme siyasetinden vazgeçmiş bulunmalarıdır; bu ülkelerin, karışmama, 'tarafsızlık' durumuna geçmiş bulunmalarıdır."

Karışmama siyaseti, biçimsel olarak şöyle nideliendirilebilir: "Her ülke kendini saldırganlara karşı istediği ve savunabildiği gibi savunsun, bu bizi hiç ırgalamaz; biz, hem saldırganlarla, hem de onların kurbanları ile ticaret yapacağız." Oysa, gerçeklikte karışmama siyaseti, saldırıyı özendirme, savaşı kolaylaştırma ve dolayısıyla onu dünya savaşı durumuna dönüştürme anlamına gelir. Karışmama siyaseti, saldırganları kendi pis işlerinde rahatsız etmeme, örneğin Japonya'yı Çin ile ve daha da iyisi Sovyetler Birliği ile bir savaşa girmesini engellememe: Örneğin Almanya'yı, Avrupa işleri içine

(90) Leninizmin Sorunları, Stalin, s. 690-691.

(91) Leninizmin Sorunları, Stalin, s. 692.

batmaktan, Sovyetler Birliği ile bir savaşa girmesini engellememe; savaşçı ülkeleri savaş çirkefine boylu boyunca batmaya bırakma; onları karşılıklı olarak birbirlerini güçten düşürüp tüketmeye bırakma, ve sonra da, yeterince güçten düşmüş olacakları zaman, taze güçlerle sahneye girme, elbette "barış yararına" karışma, ve güçten düşmüş savaşçı ülkelere kendi koşullarını dayatma istenç ve isteğini ele verir. (92)

Gerek Japonya'nın Çin'e saldırısında, gerek Almanya'nın ard arda istila hareketinde ve gerekse İtalya'nın işgal eylemlerinde batılı saldırgan olmayan Fransa, İngiltere gibi devletlerin izledikleri politika, tam da Stalin'in saptadığı çerçevede yol alıyordu.

Dolayısıyla, İngiltere ve Fransa'nın Hitler Almanya'sını "yatıştırma" politikası, kolektif güvenliğe sırt dönme politikasıyla içiçe yürümüştü. Ve bu politika, Hitlerci Almanya'yı teşvik eden bu politika, Hitlerle, ayağa doğrulmanın ve istilanın yollarını döşemeşti.

Öyleki, Hitler'in iktidarı ele geçirmesinden hemen sonra 1933 yılında Roma'da İngiltere, Fransa, İtalya ve Almanya arasında "Uyum ve İşbirliği Antlaşması" imzalanıyordu. "Tarih Çarpıtıcıları"ndaki doğru bir çözümleriyle "Bu antlaşma, İngiliz ve Fransız Hükümetleri ile, daha o zamanlardan saldırdırı niyetlerini gizlemeyen Alman ve İtalyan faşizmi arasında kirli bir pazarlıktı." (93)

Anlaşılır ki, İngiliz ve Fransız emperyalist devletleri, bu antlaşmayla, saldırgan devletlere karşı ortak tavrı da dışalamış oluyorlardı.

Alman Silahlı Kuvvetleri'nin yeniden kurulması için Hitler'e ne gerekirse onu vermekten asla geri durmadılar saldırgan olmayan İngiliz ve Fransız devletleri. 1935 yılında Ribbentrop geldiği Londra'da bir İngiliz-Alman filo antlaşması yapıyordu. Ayrıca İngiliz deniz filosunun hemen hemen yarısına eşit tonajda denizaltıları inşa etme hakkını da elde etmişti Almanya. Alman silahlı kuvvetlerinin büyümesini sınırlandıran Versay antlaşması yırtılıp bir yana atılıyordu. Ve bu Hitlerci politika ne İngiltere, ne Fransa ve ne de ABD tarafından asla karşılık görmüyordu. Ve bu sözümüne "tarafsızlık", karışma, "yatıştırma" çizgisiydi.

Garıptir ki, ne Almanya'nın Avusturya, Çekoslavakya vb. işgali, ne İtalya'nın Hebeşistan'ı işgali ne Almanya ve İtalya'nın 1936 yazında İspanya'ya askeri müdahalesi ve ne de Japonya'nın 1937'de Mançurya'yı ele geçirdikten sonra, merkez ve Kuzey Çin'e saldırısına İngiltere ve Fransa ve de ABD ses çıkarmazlar. Ve o ünlü "tarafsızlık"larını korurlar.

Tarih çarpıtıcıları'nda açıklıkla belirtildiği gibi, ABD, Fransa ve İngiltere, üçlü faşist mihrak (Almanya, İtalya ve Japonya) kurbanlarını bir bir boğazladıkları bu dönemde, bu saldırganları durdurmak, barışı korumak ve II. dünya savaşını durdurmak için "parmaklarını bile kıpırdatmadılar."

Ya Sovyetler Birliği?

Elinden geleni yaptı. Ve hatta faşist devletlerin terk ettiği Milliyetler Cemiyeti'ne girerek, orada dünya barışının korunması için her çabaya baş vurdu; ve bu Cemiyet'ti Molotov'un sözleriyle, "emperyalist saldırganlara karşı

(92)Leninizmin Sorunları, Stalin, s. 692-693.

(93) SSCB Enf. Bürosu-Stalin, s. 21.

yönelen çizgisini pratiğe geçirmek için kullandı." (94) Bununla da yetinmedi. Çekoslavakya'nın hainane bir şekilde Hitler'e satılmasına karşı direnenlere yardım teklif eden de Sovyetler Birliği oldu.

İngiltere ve Fransa, Hitler'in Batı'da ödünlerle tatmin edilmesinden sonra onun saldırısını Doğu'ya yöneltmek gibi bir politika güdüyorlardı. Dolayısıyla, Alman saldırısına karşı, faşisti mihraka karşı kolektif direnişi de reddediyorlardı.

Batılı güçlerin kolektif güvenlik üzerine bir antlaşmayı reddetmeleri bir raslantı değildi. O dönemde, uluslararası politikanın iki doğrultusu arasında bir mücadele başlamıştı. Bir doğrultu, barış, kolektif güvenliğin örgütlenmesi ve saldırganın barışsever halkların birleşik kuvveti sayesinde püskürtülmesi amacıyla mücadele doğrultusuydu. Bu doğrultuyu, bütün büyük ve küçük barışsever halkların çıkarlarını tutarlı ve kararlı bir şekilde savunan Sovyetler Birliği temsil ediyordu. Diğer doğrultu, kolektif güvenliğin örgütlenmesini ve saldırıya karşı direnişi reddediyordu; bu da faşist ülkeleri kaçınılmaz olarak daha saldırgan eylemlere teşvik ediyor ve böylelikle yeni bir savaşın patlamasını kolaylaştırıyordu. (95)

Apaçıktrki, II. emperyalist paylaşım savaşını başlatmayı başarabilmeyi ABD, Fransa ve İngiltere'ye borçludur Hitler. Bu suç tam da bu güçlerindir.

İngiltere ve Fransa'nın tek istediği Hitler'i doğuya, Sovyetler Birliği'ne yöneltmek, Sovyetler Birliği'ne olabildiğince tecrid etmektir.

"Yatıştırma", "tarafsızlık" politikası yanlıları, yani Fransa ve İngiltere 1938 yılında Münih'te İtalya ve Almanya ile bir araya gelmeyi ihmal etmediler.

Yıl: 1938 Eylül'ü.

Bu tarihin altını çiziyoruz. Çok önemli bir tarih. Bu tarihle birlikte "tâviz politikası" doruğuna ulaştı. Nazi Almanyası, faşist İtalya, Büyük Britanya ve Fransa Hükümetleri, Münih Paktı'nı dünya gericiliğinin 1928'den beri hayalini kurmuş olduğu Sovyet düşmanı Kutsal ittifak'ı imzaladılar. (96)

Böylece Sovyetler Birliği adamakıllı tecride mahkum edildi. Zira bu antlaşmayla Fransız-Sovyet antlaşması da sis perdesinin arkasına gömülü bırakılıyordu.

Sovyetler Birliği defalarca hem doğu ve hem batıda saldırgan faşizme karşı, Nazi saldırganlığına karşı batılı güçlerle ittifak arayışına girdiyse de bunda başarılı olamadı. Ama aynı batılı devletlerin ünlüleri Chamberlain ve Daladier, Mussolini ve Hitler'le Münih'te 29-30 Eylül'de bir araya gelip o utanç verici pazarlığa girişmekten geri kalmadılar.

Buna karşın Sovyetler Birliği, Hitler önderliğindeki faşist Almanya'yı başlatabileceği bir savaştan en azından son anda alıkoymak için İngiltere ve Fransa ile birantlaşma imzalamak için olağanüstü çaba harcadıysa da -yaklaşık 4 ay süren görüşmeler-Fransa ve İngiltere'nin diplomatik hileleri ve entrikaları kapsamlı ve eşit haklara dayalı bir antlaşmaya olanak tanımadı.

Onca antlaşma denemeleri içinde bir örnek olması açısından Sovyetler Birliği'nin Hitler'in Polonya'yı işgalinden kısa süre önce son bir girişim ola-

(94) SSCB Enf. Bürosu-Stalin, s. 23.

(95) SSCB Enf. Bürosu-Stalin, s. 26-27.

(96) Büyük Komplo, Michale Sayers-Albert e. Kahn, s. 305.

rak Fransa ve İngiltere ile doğu avrupanın karşılıklı savunmasını yerinde planlamak için bu ülkelerden askeri bir heyet gönderme önerisini burada anlamak istiyoruz.

Ve hikayeyi doğrudan doğruya Strong'dan dinleyelim:

"Bu heyet önce on gün bekledi, sonra en yavaş yolu seçti ve ensonu Moskova'ya vardığı zaman, bunların hiçbir şey üzerinde anlaşmaya varmaya yetkileri olmadığı ortaya çıktı. Sovyet Savaş Bakanı Klement Vorosilov ile Sovyet askeri liderleri bu gelen heyete ciddi teklifler yaptı, ama onların bunu kabul etmeye yetkileri yoktu. Eğer Hitler, Polonya'ya saldıracak olursa, iki Sovyet ordusundan birisi, Kuzeyden Doğu-Prusya'ya, öteki Polonya'nın güneyinden orta Almanya'ya gönderilecekti. İngiliz-Fransız heyeti bu teklifi Varşova'ya bildirmeleri gerektiğini söylediler ve sonra da Polonya hükümetinin, Sovyet yardımını reddettiğini bildirdiler. Çekleri, tehdit ederek Hitler'in isteklerine boyun eğmeye zorlayan İngilizler ile Fransızlar, Polonya'ya Sovyet yardımını kabul etmesi yolunda hiçbir baskıda bulunmak gereğini duymadılar.

Bunun üzerine görüşmeler kesildi. Vorosilov, Yüksek Sovyetin Ağustos toplantısında bu görüşmeleri, "hafife alınan bir aldatmaca" olarak niteledi. (97)

Batılı emperyalistleri faşizme karşı direniş cephesine çekmek ve bir güvenlik alana oluşturmak için Sovyetler Birliği tüm yolları denedi ama buna karşın batılı devletler görüşmeleri uzattıkça uzatıyorlar ve her türlü öze ilişkin önerileri değerlendirmekten çok, bu özü önemsiz ek önergelerle karanlığa, belirsizliğe gömülü bırakıyorlardı.

Bu da yetmiyormuş gibi Alman faşist saldırısını Batı Avrupa'dan Sovyetler Birliği'ne çevirmeye çalışıyorlardı bu güçler.

Artık anlaşılmalı ki, İngiltere ve Fransa'nın savaşı önlemek, Hitler'i durdurmak için gerçek anlamda bir girişimde bulunmaya niyetleri yoktu. Tam tersine alttan alta gizli görüşmelerle, elaltından anlaşmalar yoluyla Hitler Almanya'sını Sovyetler Birliği'nin üzerine kışkırtmak amacını taşıyorlardı. Bunun için de her türlü çabayı göstermekten geri kalmıyorlardı.

İşte tam da bu koşullar altında Sovyetler Birliği şu iki seçenektan birini yapmak zorundaydı.

Birincisi, Almanya tarafından önerilen saldırmazlık antlaşmasını kabul etmek.

İkincisi, Bu öneriyi, bu saldırmazlık paktı önerisini reddetmek.

Eğer bu öneri reddedilirse, Sovyetler Birliği tümüyle tecrid olacaktı. Ve üstelik Almanya ile silahlı bir çatışma ortamına rahatlıkla sürüklenebilecekti.

Bu önerinin kabul edilmesi durumunda, Sovyetler Birliği güçlerini saldırganlara karşı daha iyi hazırlama imkanına kavuşabilecek ve barış sürecini uzatacaktı.

Nitekim Sovyetler Birliği "hatırı sayılır nedenlerle, Fransa ve İngiltere'yle işe yarar, doğrudan ve pratik hiçbir genel anlaşma yapılamayacağına emin oldu. Hitler'le saldırmazlık paktı imzalamaya zorlandı" (98)

Ve 24 Ağustos 1939 yılında Nazi Almanyası ile bir saldırmazlık paktı im-

(97) Stalin Dönemi, Anna L. Strong, s. 114-115.

(98) Büyük Komplö, Michael Sayers-Albert e. Kahn, s 311.

zalandı.

Dahası, batılı güçlerce bu paktı imzalamaya ZORLANDI.

Bu zorlanmayı Roosevelt'in danışmanı ve Sovyetler Birliği'ndeki eski ABD Büyükelçisi Harr Hopkins'te dile getiriyor. Nitekim az önceki alıntı, onun sözlerinden aktarmaydı.

Demek ki, bu antlaşma sorununda da Sovyetler Birliği bir zorunlulukla karşı karşıyaydı. Thomas Angotti'de Batılı güçlerin, Sovyetleri 1939'da Almanya ile taktik bir anlaşma yapmaya ittiklerini açıklıkla dile getirir. (99)

Stalin düşmanı Isaac Deutsener'da Stalin (II) incelemesinde aynı görüşü paylaşıyor:

Ne var ki, bütün bunlara rağmen, bu yıllarda (1935-1937) ve daha sonraları, Stali'nin Hitler'e karşı bir ittifakı gerçekten aradığını söylemek de akla pek aykırı gelmemektedir. Olaylar, Stalin'i böyle bir tutum benimsemeye zorlamıştı. (100)

Pasajın ilk cümlesindeki önyargıyı bir yana koyarsak; ikinci altını çizdiğimiz cümle, Stalin'in olaylar, olgular ve koşulların zorlamasıyla böyle bir antlaşmaya itildiğini belirtiyor.

Stalin ve Sovyetler Birliği ne yapabiliyordu ki?

Bugünden geçmişti tahlil edenler, dönemin koşullarını karmaşık ve içiçe geçen çoğu mücadele taktiklerini ve somut dünya durumunu çözümlmek yerine Stalin'i sorgu sandalyesine oturtmayı çıkar yol sayarlar.

Ne diyordu Molotov bir konuşmasında:

Sovyetler Birliği, İngiltere ve Fransa ile bir karşılıklı yardım paktına ulaşmanın artık olanaksız olduğunu gördüğü için bu antlaşmayı imzalamak durumunda kaldı.

Sovyetler Birliği Nazi Almanyası ile 1939 yılında saldırmazlık paktı imzalamıştı; ama Fransız ve İngilizler daha 1938 Eylül'ünde Münih'te Hitler ve Mussoloni ile yani İtalya ve Almanya ile bir yıl önce anlaşma yoluna gitmişlerdi; Ünlü Münih Paktı!

Sovyetler Birliği, Nazi Almanyası ile 1939 Ağustosunda Almanya'nın teklifi ile bir saldırmazlık paktı imzalamıştı, ama Sovyetler Birliği'nin batılı güçlere önerdiği "kolektif güvenlik", saldırgana karşı ortak pratik tavır, ortak askeri eylem vb. tüm öneri ve çabaları bu güçlerce boşa çıkarılmamış mıydı?

Sovyetler Birliği, Hitlerci Almanya ile 1939'da ancak anlaşma yoluna gitti; ama batılı devletler yıllarca Hitler'i ve Nazi saldırısını Batı'dan Doğu'ya yani SSCB'ye yöneltmek için açık ve gizli hertürlü entrika, özendirme ve olağanüstü çabaya başvurmamışlar mıydı?

Stalin'in Hitler'le antlaşmaya gittiği için kınayanlar, Hitler'in 1933'de işbaşına gelişinden sonra Hitler Almanyasının batının yardımıyla kendi ağır sanayisini yenide ayağa doğrulttuğunu bilmiyor olabilirler mi? Hitlerce Renanya silahlandırılırken neredeydi İngiltere, Fransa ve ABD? Neredeydi Versay?

Alman militarizminin canlanmasını sağlayan İngiltere ve Fransa değil miydi?

Yeter!

(99) Dünya Sorunları 6/2, "Stalin Dönemi: Tarihin Açıklanışı", s. 48.

(100) Stalin (II), Isaac Deutschaer, s. 184.

Uzun yıllar New Left Review'in yayın yönetmeliğini yapan yazar Anthony Barnett, **Sovyetler'de özgürlük** kitabında şunları yazarken haksız mıydı dersiniz?

Hitler'in yükselişi konusunda ellerimiz temiz değil; üstelik onun ezilmesinde belirleyici rol oynayan eller de bizimkiler değil. (101)

Bir kez daha Barnett'e kulak verelim:

"İngilizler ve Fransızlar-diyor Barnett-İtalya'da faşizmin ve Almanya'da Nazizmin yükselişi" mi ve "bu barbarlığı teşvik ettiler, üstüne hesap kurdular ve sonra da Münih'te yatıştırdılar. Hitler'le öteki ülkeleri paylaşma anlaşması yapmanın öncüsü Stalin değildi. İngiliz Başbakanı Chamberlain'dı öncülük eden, Stalin, İngiliz örneğini aynen uyguladı. Almanya Kıta Avrupası kültürünün gururu olduğundan, soykırımı çanak tutan Batıydı. Ve bu soykırımı durduran Doğu oldu. (102)

Bu pasajın özünü oluşturan gerçeğe -Nazileri teşvik etme ve barbarlığa çanak tutma- sırtımızı dönebilir miyiz?

Üstelik, Barnett Stalin karşıtı yazardır. Çözümlemeleri yer yer gerçeklerle örtüşüyor.

3 Temmuz 1941'de, Faşist Almaya'nın Sovyetler Birliği'ne başlattığı saldırıdan oniki gün sonra Stalin Radyo'daki söylevinde, Sovyet hükümeti, Hitler ve Ribbentrop gibi hainlerle ve canavarlarla saldırmazlık antlaşması imzalamakla "bir hata işlememiş midir?" sorusunu şöyle yanıtlıyordu:

Elbette hayır! Saldırmazlık antlaşması, iki devlet arasındaki bir barış antlaşmasıdır. 1939 yılında Almanya bize bilhassa böyle bir anlaşma teklif etti. Sovyet hükümeti böyle bir teklifi reddedebilir miydi? Sanırım, hiçbir barışsever devlet, komşu bir devletle, isterse bu devletin başında Hitler ve Ribbentrop gibi canavarlar ve yamyamlar bile bulunsun, barış antlaşmasını reddedemez. Bu ise elbette mutlak bir şartla, yani bu barış antlaşmasının, barışsever devletin ne doğrudan ne de dolaylı yoldan, toprak bütünlüğüne, bağımsızlığına, onuruna dokunmaması şartıyla mümkündür. Bilindiği gibi, Almanya ile SSCB arasındaki saldırmazlık antlaşması tam da böyle bir antlaşmadır.

Almanya ile saldırmazlık antlaşması imzalamakla ne kazandık? Biz, ülkemize bir buçuk yıllık bir barış, ve faşist Almanya, antlaşmaya rağmen, ülkemize saldırmayı göze alırsa, ona karşı koymak için kuvvetlerimiz hazırlamak imkanını sağladık. Bu, bizim için besbelli bir kazanç ve faşist Almanya için bir kayıptır. (103)

Bu saldırmazlık paktına (Almanya-Sovyetler Birliği) dair Strong'da şöyle yazıyor:

"Sovyetler Birliği, Saldırmazlık, Paktı ile, iki yıla yakın bir soluk olma zamanı buldu. Bundan daha da büyüğü, savaş boyunca Hitler'i Batık destekçilerinden ayırmış oldu. (104)

Evet, gerçekten de bu antlaşmayla faşist Almanya'yla savaş hiç değilse bir süre ertelenmiş oluyordu. Güçleri hazırlamak, seferber etmek ve ayağa kaldırmak bakımından "nefes molası" kazanılmıştı. J. T. Murphy'nin yoru-

(101) **Sovyetler'de Özgürlük**, Anthony Barnett, s. 266.

(102) **Sovyetler'de Özgürlük**, Anthony Barnett, s. 265.

(103) SSCB Enf. Bürosu-Stalin, Tarih Çarpıtcıları, s. 123.

(104) Stalin Dönemi, Anna L. Strong, s. 117.

muyla "Bu antlaşmayı Bolşevizm ile Nazizmin nikah töreni olarak görenlere yalnızca gülmekle yetiniyor ve onların saldırılarını budalaca gevezelikler olarak tanımlıyordu" Stalin. (105)

Murphy'e göre, Stalin neden suçlu oldu ki?

Nazizmin ve Faşizmin önderleriyle sürekli ve kişisel ilişki kuranlar Batılı güçler değil miydi? Ve bu güçler Sovyetler Birliği'ne ve üyesi buldukları "Milliyetler Cemiyeti"ne danışmadan onlarla antlaşma yapmışlar mıydı?

Gerçek suçlular ve entrikacılar Hitler'i doğuya kışkırtanlardır: İngiltere ve Fransa, Gerçek suçlular kolektif güvenlik siyasetini duymazlıktan gelen bu güçlerdi.

Hitler Almanya'sı ile Sovyetler Birliği arasındaki "saldırmazlık paktı"nı başlangıç ve gelişme süreci içinde incelemiş bulunuyoruz. Olgular apaçık ortaya serildiğinde ve seriliş tarihsel çerçeve içinde yapıldığında ve nihayet dönemin özgün koşullarıyla birlikte bir çözümlenmeye gidildiğinde gerçekler ve yalanlar iyideniyeye ayrışır. Stalin karşıtları bile Sovyetler Birliği'ni bu "pakt"ı imzalamaya iten şeyin bizzat batılı emperyalist devletler olduğu üzerinde birleşiyorlar.

Burjuva propaganda bugün bu antlaşmaya ek gizli protokolün varlığını sansasyonel bir tarzda yaymaya çalışıyor. Ve bu propagandaya şimdiki kapitalist-emperyalist Rusya yöneticileri de utanmadan (Yeltsin vb.) çanak tutuyorlar. Sözde Stalin Polonya'nın ve bazı başka alanların paylaşılması konusunda Hitler'le anlaşmışmış!

Aslı astarı olmayan, hiçbir temele dayanmayan bu savsata Stalin nezdinde sosyalizmi gözden düşürülmesi çabasından başka bir şey değildir. Her yeni ortaya çıkartılan Hitlerin kurbanı toplu mezarlar nasıl bugün utanmazca Stalin önderliğindeki döneme bağlanıyorsa; her ortaya çıkarılmaya çalışılan hayali "belge"de de Stalin'in yeni yeni "entrikaları" yeni yeni "suç"ları keşfedilmeye çalışılıyor.

Ama beyhude!

Gerçekler gerçek; burjuva çarpıtma ve sahtekarlıklar burjuva aldatmacası olarak kalmaya mahkumdur.

Ve böylece Polonya işgali konusuna gelmiş bulunuyoruz.

II

Şurası tartışma götürmez bir gerçektir ki, her ne kadar 1939 Ağustos'unda Sovyet-Alman saldırılmazlık paktı imzalandıysa da Hitler eninde-sonunda Doğu'ya yönelecek ve Sovyetler Birliği'e saldırıyordu. Stalin bu konuda hiçbir zaman hayale kapılmadı. Er ya da geç Nazi hainleri Sovyetlere yönelecekti.

Yıl 1939, 1 Eylül'ünü gösterdiğinde Nazi Almayası mekanize tümenleri yedi noktadan Polonya'nın içlerine girmeye başladılar. Bu işgal aynı zamanda Sovyetler Birliği'ne yönelik bir savaşın da başlangıcını oluşturuyordu. Böylece Hitler Avrupa'nın Doğu'suna yönelmiş oluyordu. Polonya'nın bir baştan öbürüne Hitlerce işgali, Sovyetler Birliği'nin doğu cephesinin güvenliğini ciddi biçimde tehdit ediyordu.

(105) Stalin, J. T. Murphy, s. 284.

Tarih 17 Eylül 1939.

Nazi orduları Polonya'ya girmiş ve ilerlemiştir. Polonya hükümeti panik içinde ortadan kaybolmuştur. Ve ülke kendi yazgısına tek başına terk edilmiştir. Ortalıkta ne hükümet ne de genel kurmay kalmıştır. İşte tam bu koşullarda, Hitler birlikleri henüz Batı Belorusya ve Batı Ukrayna'yı işgal etmedikleri bir anda olağanüstü bir hızla 17 Eylül'de Sovyet birlikleri Polonya'nın savaş öncesi doğu sınırını geçtiler, ve Batı Belorusya ve Batı Ukrayna'yı işgal ettiler. Böylece daha Hitler ordusu bu alanlara girmeden Sovyet birlikleri buralara girip "Doğu Cephesi"ni sağlama aldılar.

İşgal edilen topraklar, Baronların Polonya'sı tarafından 1920 yılında ilhak ettiği topraklardı. Böylece Batı Belorusya, Sovyet Belorusya ile; Batı Ukrayna'sı da Sovyet Ukrayna'sı ile birleştirilmiş oldu.

Bu işgal, zorunluluktu.

Tarih sorunu başka türlü koymuyordu.

Doğu'da Hitler'i durdurmak için bu zorunlulukta; "Doğu Cephesi"ni sağlamlaştırmak ve Baltıktan Karadenize dek Hitler'e karşı bir güvenlik şeridini oluşturmak için bu işgal zorunluluktu. Dünya halklarının ve Barışsever ülkelerin barış davasını korumak için bu zorunluluktu.

Molotov 17 Eylül 1939'da işgal hareketini radyo aracılığıyla tüm dünyaya şu sözlerle aktarıyordu:

"Polonya devletinin merkezi olarak artık Varşova mevcut değil. Polonya hükümetinin nerede olduğunu kimse bilmiyor. Polonya, Sovyetler Birliği için tehdit teşkil edebilecek her türlü olasılık için verimli bir alan haline geldi." (106)

Aynı döemi değerlendiren Isaac Rentscher bile, Stalin'e kustuğu tüm kininin yanında Stalin'in gerçek amacı diyordu topraklarını genişletmek değil, güvenliğini yani Rusya'nın güvenliğini sağlamaktı diyordu. (107)

Murphy'de Stalin adlı kitabında dönemin pratiğini şu sözlerle konuşuyordu:

Genellikle yorumcular bunun Nazilerle anlaşarak yapıldığını ileri sürerler -Polonya işgali, BN:FA- Elimde bunu doğrulayacak hiçbir kanıt yok. ama ne denirse densin şurası bir gerçektir: Stalin, Polonya'da hükümet diye bir şey kalmayınca ve Naziler "Curzon Hattı"nın ötesinde istedikleri kadar toprak ele geçirebilecek duruma gelinceye dek, Kızıl Orduyu Polonya topraklarına sokmadı. Almanların Kızıl Orduyla çatışmaya girmemelerinin nedeni, daha geniş bir stratejik plana sahip olmaları ve daha önce Avrupa'yı istila etmeyi tasarlamalarıdır. (108)

Sovyetler Birliği'nin bu işgal hareketi kimi batı çevrelerce düşmanca karşılanıp, bu hareket saldırı olarak nitelendirilip anti-Sovyet kampanya'nın bir aracı halinde kullanılırken; kimi batılı çevrelerce de bu hareketin anlam ve önemi kavranabiliyordu.

İşte bu bağlamda 1 Ekim'de **Winston Churchill**'in radyodaki konuşması: "Sovyetler, azileri, Doğu Polonya'da durdurdular; tek dileğim, bunu

(106) Stalin Dönemi, Strong, s. 118.

(107) Stalin (II), Isaac Deutscher, s. 210.

(108) Stalin, J. T. Murphy, s. 285.

bizim müttefikimiz olarak yapmış olmalarıdır..."

Rus ordularının, Nazi tehdidine karşı Rusya'nın güvenliği için bu hatta kalmalarının zorunlu olduğu açıktır...

Chamberlain ise, Avam Kamarasında, 26 Ekim'de şunları söyleyecekti:

"Kızıl Ordu'nun Almanya'ya karşı korunması için Polonya'nın bir kısmını işgal etmesi gerekiyordu."

Bernar Show'sa *London Times*'de şunları diyordu:

"Hitler'i ilk kez geriletten Stalin oldu; bravo!"

28 Eylül günlü *New York Times*'da şöyle yazıyordu:

"Sovyet hareketi Hitlerin Romanya üzerindeki planlarını bozdu."

28 Eylül'de. Doğu Avrupa'da **AP ajansının** verdiği haberde şuydu: "Ruslara karşı duyulan saygı büyük ölçüde arttı; köylüler sınır boyunca muhakkak ki Rusları Almanlara yeğ tutuyorlar."

Evet, 1939 Eylül'ünde batılı basın, ajans ve liderler böyle diyordu. Ve bu kesim, Stalin yandaşı değil, karşıtıydı. Stalin karşıtlarının Stalin'e övgüleridir bunlar. Şimdilerde Stalin'i sorgu sandalyesine oturtan, hayali kurgular ve gerçek dışı hikayelerle Stalin'e küfredenler bu geçmişlerine ne diyorlar acaba?

Onlara mı inanalım; yoksa bugünlükere mi? Gerçeğe mi; gerçek-dışılığa mı?

Onlar yaşadılar; bugünlükler sadece odalarda masa başında hikayeleştirdiler!

Açıktır ki, burjuva propaganda geçmişte Hitler karşısındaki aczini görmeden, onun karşısında secdeye varışını görmeden, Hitler'i durduran ve yenen Stalin'e saldırmayı bugün sınıfının çıkarı gereği daha yararlı bulur.

Tam bir ikiyüzlülük!

Bir parantezle bir kez daha dikkat çekelim ki, Sovyet birliklerinin işgal ettiği topraklar Belorusya ve Ukrayna'lı nüfusun çoğunlukta olduğu alanlardı. Ve bu topraklar 1. Dünya Savaşı sonrası Polonya'nın Sovyet Rusya'dan ilhak ettiği alanlardı.

Strong'un da ifade ettiği gibi bu bölge halkı Rus birliklerine karşı koymak şöyle dursun, onları sevgiyle karşıladılar.

Strong'dan önemli bir yorumla bu sorunu bitirelim:

"Hitler ile Stalin'in Polonya'yı önceden bölüştükleri yolundaki Amerikan görüşü, bu taksim oluş biçimi ile doğrulanmıyor. Almanlar ile Ruslar arasındaki sınır, 28 Eylülde yapılan bir toplantıyla saptanana dek üç kez değişti. Alman birliklerinin Lvov'a kadar ilerleyip, burasını Ruslara vermek için birkaç gün saldırıda bulunmaları pek akla uygun gelmiyor, Rusların da, eğer kent daha önceden onlara verilmiş olsaydı, Vilna'ya öyle acele saldırarak kayıplara neden olması da gene pek akla uygun gelmiyor. Polonya'nın Polonyalı olmayan bölgelerinde Ruslar lehine kimi sözler söylenmişse de, yürüyüşün yapıış biçimi, önceden üzerinde anlaşıldığı kanısı vermiyor." (109)

III

Hitler Polonya'da durdurulmuştu.

Baltıktan Karadenize dek uzanan güvenlik şeridinin oluşturulması acili-

(109) Stalin Dönemi, Strong, s. 65-66.

yetti. Sovyetler Birliği doğu cephesini sağlama almak zorundaydı. Hitler boş durmuyordu. Bu hat'a yükleniyordu. Bu hattı sağlama almanın ilk yolu, Polonya'ydı. Sovyet birlikleri buraya belli bir hatta yerleşmekle bu işi Hitler'e rağmen başardılar. Sıra, Litvanya, Letonya ve Estonya'daydı. Bu Baltık hattının da güvencelenmesi gerekiyordu.

Sovyetler Birliği, bu komşu Baltık devletleriyle karşılıklı yardım antlaşmaları imzalandı. Eylül'ün son haftası ve Ekim'in ilk günlerinde deniz ve kara üsleri konusundaki görüşmeler sonuçlandı. Böylece bura ülkelerinin rızasıyla Baltık devletlerinde Kızıl Ordu garnizonları, Sovyet havaalanları ve deniz üslerinin kurularak bu hatta güvenlik kordonu oluşturulmuş oluyordu.

Churchill 1 Ekim 1939'da "Doğu Cephesi" için şunları söyleyecekti:

"Sovyet ordularının bu hatta durması, Alman tehlikesi karşısında Rusya'nın güvenliği için mutlak zorunludur. Her halükarda mevzilere yerleşmiş ve Nazi Almanya'sının saldırıya cesaret edemediği Doğu Cephesi yaratılmıştır. Bay Von Ribbentrop geçen hafta Moskova'ya çağrıldığında, bu gerçeği öğrenmesi ve Nazilerin Baltık devletlerine ve Ukrayna'ya saldırma niyetlerine bir son vermeleri gerektiği konusunda bilgi sahibi olması için yapılmıştır." (110)

Doğu cephesi yaratılmıştı. SSCB'nin batı sınırı şu ya da bu oranda güvencelenmişti.

1940 baharına doğru Batı'da durum aniden alevlendi. Nisanın ikinci haftasının başında Hitler birlikleri Danimarka ve Norveç'i işgal etti. Ve Danimarka direnişsiz bir günde ele geçirildi. İki-üç haftada Norveç direniş ezildi. Haziran'ın onunda faşist İtalya Fransa ve İngiltere'ye savaş ilan etti. 14 Haziran'da Paris teslim oldu.

İşte bütün gelişmeler olur ve köskoca Fransa, Hitler ordularına onbir gün ancak dayanıp, bu görülmemiş ve insanı şaşkına çeviren kısa sürede havlu atarken, Kızıl Ordu Sovyetler Birliği'nin savunmasını daha da güçlendirmek için harekete geçti.

Baltık devletlerinde vuku bulacak Nazi tehlikesini bertaraf etmek için, Haziran ayı ortalarında Sovyet Ordu birlikleri Estonya, Letonya ve Litvanya'yı ele geçirdiler. Böylece hem yaklaşan faşist Alman tehlikesi önlendi, hem de bu cephe adamakıllı güven altına alınmış oldu.

Ama batı cephesi tartışılmamıştı henüz. 27 Haziran'da Kızıl Ordu, Romanya'nın 1. emperyalist paylaşım savaşı döneminde ele geçirdiği Rus toprağı Besarobya ve Kuzey Bukovina'yı ele geçirdi.

Ve Sovyet-Alman çatışmasında muhtemel hatlar, savaş hatları yerli yerine oturmuş oluyordu.

Fakat geride bir tek gedik kalıyordu. O da Leningrad'ın güven altına alınmasıydı. Ve bunun ucu da Finlandiya'ya uzanıyordu.

IV

Finlandiya sorunu.

"Batı Cephesi"nin Sovyetlerce oluşturulduğu bir dönemde Finlandiya, Faşist Almanya'nın potansiyel askeri müttefiki durumunu koruyordu. Fin-

(110) SSCB Enf. Bürosu-Stalin, s. 65-66.

landiya, Sovyetler Birliği'nin işgali için Natilerin sağlam bir üssü haline getirilmişti. Alman yardımıyla, subay ve mühendis olan Almanların dolaysız katkısıyla bu topraklar güçlü bir kale işleviyle donatılmış bulunuyordu.

Luhtemel faşist Alman saldırıları için güven altına alınan Baltık hattı, kuzeyden Finlandiya geçidinde ciddi bir açık veriyordu. Böylece Baltık'ın kuzeyi önemli bir problem oluşturmaya devam ediyordu.

SSCB'nin kuzey sınırının güvenliği tehlikedeydi. Üstelik bu sınırdaki ülke (Finlandiya) Nazi Almanya'sının çok yakın müttfikiydi. Leningrad bu sınıra sadece ve sadece 32 km uzaklıkta bulunuyordu. Bu uzaklıktaki ülkede yani Fin topraklarında 23 askeri havaalanı kurulmuş; bu havaalanları Finlandiya Hava Kuvvetleri'nin on misli uçak barındıracak kapasiteye sahip bulunuyordu.

Nazi subapları, ağır silahlarla donatılmış, mükemmel biçimde teçhiz edilmiş bir dizi askeri tesisin bulunduğu Mannerheim Hattı'nın kuruluşunu kendileri denetlemişlerdi. Ve bu hat saldırı amacıyla konumlandırılmıştı.

Finlandiya Hükümeti, genel olarak Sovyetler Birliği'nin, özel olarakta Leningrad'ın güvenliğini güvenceleyecek tüm Sovyet önerilerini reddetti.

Sovyet hükümeti bu ülkeye karşılıklı yardım antlaşması önerdi; ancak bu öneri de kabul görmedi.

Sovyetler Leningrad'ı korumak için arazi değişimi önerdiler. Sovyetlerin tek isteği, Leningrad'ın top menzili dışında kalabilecek biçimde Sovyet-Fin sınırının Finlandiya'ya doğru çekilmesini sağlamaktı. Buna karşılıklı Sovyetler de iki katı toprak vereceklerdi. "Fin Hükümeti, Sovyet Hükümetinin karşılık olarak Sovyet Karelya'sında iki misli büyüklükte bir bölgeyi Finlandiya'ya bırakmaya hazır olduğunu açıklamasına rağmen, SSCB'nin, Karelya berzahındaki Fin sınırını birkaç düzine kilometre geri çekme önerisini geri çevirdi" (111)

Bu gibi düşmanca tavırlar ve sınırdaki provokasyonlar eşliğinde Fin-Sovyet savaşı başlamış oluyordu. "Fin topçuları Kasım ayı sonlarında sınırdaki ateş açıp Kızıl Ordu erlerini öldürünce Moskova bu olayı şiddetle protesto etti ve Finlandiya bu protestoya aldırmayınca Sovyet birlikleri 30 Kasım 1939'da Finlandiya'ya doğru yürüdüler" (112)

Strong, "Ruslar bu savaşı, Leningrad'ın savunması için girişilmiş önleyici bir savaş olarak kabul ediyorlardı" diyor.

Molotov 29 Mart 1940'da SSCB Yüksek Sovyeti'ne hitaben şöyle diyordu:

"Fin ordusunu bozguna uğratan ve Finlandiya'nın tümünü işgal etme olanağına sahip olan Sovyetler Birliği bunu yapmadı ve başka bir devletin davranacağı şekilde savaştaki harcamaları için herhangi bir tazminat talep etmedi, aksine isteklerini en azla sınırlandırdı... Barış antlaşmasında Leningrad, Murmansk ve Murmansk demiryolunun güvenliğinin korunmasından başka bir amaç gözetmedik. (113)

Fin-Sovyet barış antlaşmasının sonucu, Sovyetler, Mannesheim Hattı ile Hangoe'deki deniz üssünü aldılar. Böylece Leningrad'a hem deniz hem karadan yaklaşımı güvencelediler.

Görülüyor ki, gerek Polonya'nın bir bölümünün işgalinde-kendine özgü

(111) SSCB Enf. Bürosu-Stalin, s. 66-67.

(112) Stalin Dönemi, Strong, s. 124.

(113) Büyük Komplo, Michael Sayers-Albert e. Kahn, s. 314.

koşullarında-olduğu gibi, gerek Finlandiya girişiminde görüleceği gibi Stalin önderliğindeki Sovyetlerin toprak kazanmak gibi amaçları yoktu. Tek amaç, "batı hattı"nı saldırgan faşizme karşı güven altına almaktı.

Bu politikanın doğrudan sonucu olarak azınlıklar sorununa geçerse.

V

Birkaç cümleyle özetlersek.

Evet, Baltık Almanları'nın bölgelerinden sürüldükleri doğrudur. Ancak bunlar, bu devletlerdeki egemen sınıf temsilcileri ve etkin çevrelerdi. Bu Almanları toprak sahibi Baronlardı. Sıradan halktan işçi ve köylüler değildi. "Rus devrimi sırasında, yerel kızıl hükümetleri devirmek üzere Alman birliklerini buraya getirenler bunlardı." Nazi Almanya'sının toplumsal dayanağı bu egemen üst sınıfların sürülmesi savaş döneminin en doğal, en meşru olayıdır. Hangi devlet güvenliğini sağlamak için -savaşa- bu tür idari tedbirlere başvuramaz ki?

Bu sürülme olayı ile birlikte Baltıkta Hitler'in "beşinci kolu" işlevini gören temel de yok edilmiş oluyordu. Ve savaş bu olguyu döne döne tanıtladı.

Dolayısıyla, Baltık'tan Baltık Almanları sürüldü vb. haberlerin dramatik bir biçimde kamuoyuna sunulduğu yalnızca burjuva propagandadır. Bunun dramatik bir yanı yoktu. Gerekli bir tedbirdi. Yapılması gerekiyordu ve yapıldı.

Bu olayın bugün Stalin düşmanlarınca hayasızca kullanılması akıl almaz bir alıkkık örneğidir. Olaylar ve olgular yalnızca koşulları, yalnızca belli tarihsel koşullar içinde -dönemin- değerlendirilirse çözümlene gerçeklerle örtüşür; tersi, mantık ve tarih atlaması olur.

VI

Şimdi artık şu soru yanıtlanabilir: Gerçekten Hitler'in Sovyetlere saldırısında beceriksizce mi davrandı Stalin? Hazırlıksız mı yakalandı?

Aslında garip sorular!

1939-1941 Haziran'ına dek geçen iki yıla yakın sürede Stalin önderliğinde Sovyetler Birliği'nin pratik girişimleri bile bu soruların önyargı dolu olduğunu yeterince açıklar.

Koca "Doğu Cephesi"ni sağlama almak için az mı çaba sarfetmişti. Baltıktan Karadenize dek oluşturduğu güvenlik hattı Hitler'e karşı değil de, Hitler'in Sovyetler Birliği'ne saldırısına yönelik değilde neydi?

Isaac Deutscher bile lafı eveleyip-geveleyip sonunda şunu itiraf ediyor. Üstelik Deutscher Stalin düşmanı biridir. Dinleyin neler söylüyor: "...Stalin, bu yeni durumu karşılamaya hazırlanmamış değildi. Ülkesini sağlam bir şekilde silahlandırmış ve askeri kuvvetleri yeniden organize etmişti." (114)

"Doğu Cephesi"nin güvenliği için Polonya'da Hitler'le karşı karşıya gelmek pahasına Poldonya'nın bir bölümüne girmemiş miydi Sovyet birlikleri? Aynı şekilde Baltık'ın kuzeyini güven altına almak ve böylece bu hattı sağlamlaştırmak için Finlandiya'nın topraklarının bir bölümüne (Leningrad'ın

(114) Stalin (II), Isaac Deutscher, s. 244.

güvenliği oranında) Sovyet ordu birlikleri girmemiş miydi?

Söylers misiniz bütün bunlar niçin yapıldı?

Toprak kazanmak için mi?

Bu gülünç olurdu.

Peki niçin?

Sovyetler Birliği'nin Hitler'in saldırısı karşısında güvenliğini sağlama ve "Doğu Cephesi"ni sağlama bağlamak için. Çokça sözü edilen Polonya ve Finlandiya "işgalleri" niçin yapıldı dersiniz? Sovyetler Birliği, Avrupa ve dünya barışsever halklarının güvenliğini sağlamak uğruna.

Stalin biliyordu ki, Hitler Batı'yla işini bitirdikleri sonra, sıra Doğu'ya, Sovyetler Birliği'ne gelecekti. Onun için de tüm hazırlıklarını ona göre yapıyordu.

En iyisi bu dönemi yakından inceleyen Strong'a kulak verelim:

"Kruşçev, 1956 yılında Stalin'e karşı yaptığı saldırıda, Alman saldırısının Stalin'i gafil avladığını, bunun için yeterli hazırlık yapmadığını, ve hatta, Almanlar Sovyet topraklarını istilaya başladıkları zaman, bunu, "provokatif, disiplinsiz hareketler" olarak önemsemediğini ve karşısaldırıya geçmeye yanaşmadığını söylüyordu. Kruşçev'in bu konuları iyi bilmesi gerekir. Tıpkı Japonlar'ın Amerikan uçaklarına Pearl Harbor'da yaptığı gibi Almanlar da pek çok Sovyet uçağını hiç kuşkusuz yerde mahvettiler. Bütün saldıranlar için bu avantaj vardır. Ama, Kızıl Ordu 22 Haziran saldırısında gafil avlanmadı; tersine yaptığı savunma bütün dünyayı hayrette bıraktı. Eğer Stalin daha önceki sınır olaylarını görmezlikten gelmişse, bu, onun, herhalde Kruşçev'in gözünden kaçmış olan kendi nedenlerinden dolayıdır. Bu savaşın sonucunu yalnız silah gücü değil, bütün dünyanın bir cephe halinde birleşmesi belirleyecekti.

...Dünya askeri uzmanları, Kruşçev'in 1956'da, Kızıl Ordunun hazırlıksız olduğu yolunda öne sürdüğü görüşleri paylaşmıyorlar. (115)

Başka şeyler bir yana Stalin tam 20 yıldır hazırlanıyordu.

Bunun için değilmiydi ki, sosyalist sanayileşmenin temposunu hızlandırmıştı. Bunun için değil miydiki, ya batıya yetişir ve onları geçeriz; ya toz oluruz diyordu daha 1930'larda. Bu gerçekçi çözümlmeyi yıllar önce yapan Stalin'di.

Nasıl galif avlanabilirdi ki?

Kapitalist-emperyalist kuşatma altındaki bir Sovyetler Birliği daima savaşa hazır olmalıydı. Zira, burjuva kapitalist cephe her an üzerlerine çullanabilirdi. Bu koşullarda, yanbaşındaki Hitler tehlikesini Stalin görmeyebilir miydi?

Bunu ancak Stalin karşıları; düşüncelerinde emperyalist-burjuva etki ve baskı altında gevşeyip, karşı safın birer eklentisi olanlar düşünebilir. Düşmanlarımızdan başka ne bekleyebirizi ki?..

VII

Üç aşamayla nitelendirebileceğimiz II. emperyalist paylaşım savaşı dönemi adamakıllı tahlil etmişti Stalin. Üç aşamayı bu dönem. Birincisi: 1933-

(115) Stalin Dönemi, Strong, s. 136-137.

1939; ikincisi: 1939-1941; üçüncüsü 1941-1945 yılları arasını kapsar.

İççe geçen bir dizi, çok yönlü karmaşık bu evreleri; bu evrelerin birbirleriyle olan ara bağlantı ve geçişlerini zamanında ve berrakça çözümlenmiş Stalin. Dolayısıyla II. emperyalist paylaşım savaşı esnasında eğer Sovyetler Birliği, Avrupa'nın karşısında titredığı Hitler Almanyasını yenip tüm dünya nezdinde muazzam bir prestije kavuştuysa; ve düşmanları bile Sovyetler Birliği'ne övgüler dizdiyse bu yalnızca, ama yalnızca Stalin önderliği, onun politikaları ve tutarlı çizgisi sayesinde mümkün olabilmıştır.

II. paylaşım savaşı döneminde proletaryanın mücadele taktiklerinde Stalin'in teoriye yaptığı katkı Marksizmin cephaneliğinde muazzam önemini korumaya devam ediyor. O'nun önderliği, O'nun politikaları olmaksızın Sovyetler Birliği düze çıkamaz, Hitler'i yere seremezdi. Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao savunucuları, dün olduğu gibi, bugünde Stalin'in bu katkısını ellerinde etkili bir silah olarak kullanagelmektedirler. Hiç bir emperyalist baskı, burjuva etki bu gerçeği tersine döndüremez.

Birkaç gözlem:

Bu bölümü noktalarken birkaç gözlem aktaralım istiyoruz.

Önce Stalin karşıtı **Antony Barnett**'ten:

"Sovyetler Hitler'i yendi. Sovyetler hayatlarıyla (ve dürüst olalım, Amerikalılar dolarlarıyla) Avrupayı korudu. Özgürlüğümüzü, 'Vatan İçin! Stalin için!' nidalarıyla ölenlere borçluyuz" (116)

Bir başka yerde de şöyle diyor Barnett:

"Kruşçev, Stalin'in savaş siciline saldırdı, özellikle de Genel Kurmay Üyelerini idam ettirmesi ve Almanya'nın saldıracağı, gün gibi ortadayken bile 22 Haziran 1941'de Alman istilasına gafil avlanması konusunda. Sonradan muhalif olan Sovyet generali Grigorenko, Kruşçev'in 1956'daki 20. Kongrede yaptığı Stalin eleştirisinin "küçük kasaba dedikodusu düzeyinde" olduğunu ileri sürer.

... Daha da ötesinde Grigorenko "Başkomandan olarak ne müttefiklerimiz ne de düşmanlarımız arasında denge yoktu" der. (117)

"**Grossman**'da şöyle yazıyordu, "Zafer Nasıl Biçimlendirildi" yazısında:

Bizim maddi gücümüz, top ateşimizin, tanklarımızın ve çaklarımızın korkunç ezici gücü, tüm Sovyet halkının yaratıcı çabasının harikulade bir ifadesidir... Stalin tipi stratejiden esinlenen ve iradenin Stalin birliğiyle kenetlenen bu yaratıcı çaba zaferimizin teminatıdır." (118)

Thomas Angotti'de şöyle açıklıyor:

"Sovyetler Birliği Stalin komutasında faşizmin yenilmesinde önder bir rol oynadı." (119)

Şimdi de **Strong**'u dinleyelim:

"Koskoca Fransa'nın Hitler'in önünde yalnız onbir günde çöktüğü ve Avrupa'nın binlerce yıllık Karanlık Çağa dönmekten dehşete düştüğü 1940 Avrupasını unutacak mıyız? Bütün insanlara karşı, üstün ırkın köle ırklara karşı

(116) Sovyetler'de Özgürlük, Anthony Barnett, s. 265.

(117) Sovyetler'de Özgürlük, Anthony Barnett, s. 155-156.

(118) Sovyetler'de Özgürlük, Anthony Barnett, s. 157.

(119) Dünya Sorunları 6/2 "Stalin Dönemi: Tarihin Açıklanışı", s. 49.

savaşını ilan eden ve bu savaşın, Stalingrad'ın kadın ve erkeklerince nasıl kırıldığını ve yokedildiğini unutacak mıyız? Büyük bir humma ile ve bazı şeyleri boşa harcayarak kurdular, ama kurdukları şey, bütün dünya dizleri üzerinde titrerken ayakta kaldı. İşte bunun için dünya bugün de onlara borçlu.

Yalnız bu kadar da değil. Stalin Dönemi yalnız dünyanın ilk sosyalist devletini kurmakla ve Hitler'i durduran gücü yaratmakla kalmadı. Bugün insanlığın üçte-birini kapsayan bütün sosyalist devletler için ekonomik temeli de kurdu. (120)

LENİN'İN "VASİYETİ"İ

Stalin karşıtlarının, özellikle de Troçkistlerin Stalin'e karşı çarpıtarak kullandıkları ve sıkça başvurdukları araçlardan biri Lenin'in "Vasiyet'i" olmuştur. Stalin tarafından ve dönemin MK'sı tarafından açıklığa kavuşturulan bu sorunu, bugün, Stalin'in kendi açıklamalarına dayanarak okurun bilgisine sunmak gerekliliktir. Tahrif edilen gerçekleri doğrultmak için zorunluluktur bu.

Nedir "Vasiyet" diye adlandırılan şey?

Lenin'in, son günlerinde iç örgütsel sorunlara ilişkin açıklamaları, önerileri ve öğütlerini içeren mektuplarıdır. Bu öğütler neyi içeriyordu? Stalin, Troçki, Zinovyev, Kamanev, Buharin ve Pyatokov'a ilişkin bazı değerlendirmeleri ve diğer bazı konuları. Stalin düşmanlarını, Troçkistlerin bu öğüt niteliğindeki öneri ve mektuplarında tahrif ederek kullandıkları şey, Lenin'in Stalin'e dair açıklamalarıdır, notlarıdır. Bu notlar, Lenin tarafından 1922 Aralık ayının son haftasında kaleme alınmıştır. Bu notlarda işlenen tema, MK'sinin iç istikrarı ve gücüne dairdir. Ölümünün yakın olduğunu hisseden Lenin, kendisinden sonra MK içindeki olası bir bölünmeye karşı ele alınması gerekli önlemler üzerinde durmuş ve MK içinde öne çıkan bazı isimleri ve özellikle de Stalin ve Troçki'yi özellikleriyle birkaç çizgiyle değerlendirmiştir. Ben, -diyordu Lenin- herhangi bir bölünmeye karşı güvence olarak istikrar ve güç sağlamayı yakın gelecek için düşünüyorum ve burada kişilerin özellikleriyle ilgili birkaç söz etmek istiyorum.

Ve Lenin açıklamalarına şöyle devam ediyordu:

Bu açıdan alındığında, istikrar sorununun temel etmenleri, Merkez Komitesindeki Stalin ve Troçki gibi üyelerdir. Onların arasındaki ilişkilerin, aslında önlenebilecek olan bir bölünme tehlikesine yol açacağı görüşümdedir ve böyle bir tehlikeyi engelleme amacıyla, alınacak diğer tedbirlerin yanı sıra Merkez Komitesi Üyelerinin 50 veya 100'e çıkarılması yararlı olacaktır.

Yoldaş Stalin, Genel Sekreter olması nedeniyle elinde sınırsız yetki toplamış ve yoldaş Stalin'in bu yetkiyi her zaman yeterli dikkat ve ihtiyatla kullanabileceğinden kuşkuluyum. Öte yandan yoldaş Troçki, Ulaşım ve Haberleşme Halk Komiserliği konusunda Merkez Komitesine karşı yürüttüğü mücadelede kanıtlamış olduğu gibi, sadece çarpıcı yetenekleriyle sivrilmemektedir. Yoldaş Troçki, kişisel yetenek açısından bugünkü Merkez Komitesinin belki de en güçlü, en üstün yetenekli üyesidir. Ne var ki, o da kendine aşırı güven göstermiş ve işlerin sadece idari yönüne aşırı ölçüde önem ver-

(120) Stalin Dönemi, Strong, s. 16-17.

iştir.

Bugünkü Merkez Komitesinin ileri gelen bu iki liderinin özellikleri, kaçınılmaz biçimde bölünmeye yol açabilir ve partimiz bunu önlemek için gerekli tedbirleri almadığı takdirde, bölünme beklenmedik bir anda patlak verebilir...

Stalin aşırı kaba bir insandır ve biz Komünistler arasındaki ilişkilerde ve bizim içimizde hoşgörülle karşılanabilecek olan bu kusur, bir genel sekreter için hoş görülemeyecek niteliktedir. İşte bu nedenle, Stalin'i o görevden uzaklaştırmanın ve yerine yoldaş Stalin'e oranla bir tek üstünlüğü olan yani daha hoşgörülü, daha sadık, daha saygılı, daha nazik ve daha az kaprisli davranan birimi getirmenin yolunu aramalarını yoldaşlarıma öneriyorum. Bu durum, ihmal edilebilecek önemsiz bir ayrıntı gibi görünebilir. Oysa, olası bir bölünmeye karşı savunma açısından ve yukarıda değindiğim gibi Stalin ile Troçki arasındaki ilişkiler açısından, bunun önemsiz bir ayrıntı olmadığı, sonucu etkileyebilecek önemde bir ayrıntı olduğu kanısındayım. (121)

Lenin'in Stalin'e ilişkin söyledikleri tastamam bunlardı.

Ne var ki, sorun bununla bitmedi. 1924 yılında bu "vasiyet" sorunu rayından çıkartılarak esrarlı bir havada dedikoduya dönüştürüldü. Bu işi ilk yapan eski bir komünist olan Troçkist Eastman'dı. Sovyetler'e, Sovyet rejimine, partiye ve Merkez Komitesine saldırmanın bir aracı olarak Eastman, **Lenin'in Ölümünden Sonra** isimli kitabında "vasiyet" sorununu söylentiler ve dedikodular düzeyinde işledi. Eastman'ın kitabında "Vasiyete" ilişkin yazılanlar Lenin'in söylediklerinin çarpıtılarak sakatlanması ve sakatlığın dedikoduyla harmanlanmasından ibaretti.

Bu kitabında Eastman, parti Merkez Komitesinin Lenin'in "vasiyet"ini gizlendiği söylüyordu. Ama gerçek durum bu değildi. Bu Troçkistin bu söylemini bizzat Troçki'nin kendisi şu sözlerle yalanlamıştı 1925 Eylülünde:

Eastman, kitabının birkaç kısmında, Merkez Komitesinin, partiden Lenin'in yaşamının son döneminde yazdığı birkaç olağanüstü önemli belgeyi sakladığını söylüyor. (Bu, ulusal sorun, sözde "vasiyet" ve ötekilere ilişkin mektuplaşma sorunudur); **Buna, partimizin Merkez Komitesine karşı iftira-dan başka bir ad verilemez.** (altı çizililer benim, -J. St.) Eastman'ın söylediklerinden, Vladimir İliç'in iç örgütlenme üzerine öğüt niteliği taşıyan bu mektupları basın için yazdığı çıkartılabilir. İşin aslında bu, kesinlikle doğru değildir. Hastalığı sırasında Vladimir İliç partinin önde gelen kuruluşlarına ve kongresine sık sık öneriler, mektuplar vb. göndermiştir. Söylemeye gerek yok ki, bütün bu mektuplar ve öneriler sahiplerini bulmuş, Onikinci ve Onüçüncü Kongrelerin delegelerinin bilgisine sunulmuş ve kuşkusuz, daima parti kararları üzerinde gereken etkiyi yapmıştır; ve eğer bu mektupların hepsi yayınlanmamışsa, bunun nedeni yazarın onları basın için yazmamış olmasıdır. Vladimir İliç partinin önde gelen kuruluşlarına ve kongresine sık sık öneriler, mektuplar vb. göndermiştir. Söylemeye gerek yok ki, bütün bu mektuplar ve öneriler sahiplerini bulmuş, Onikinci ve Onüçüncü Kongrelerin delegelerinin bilgisine sunulmuş ve kuşkusuz, daima parti kararları üzerinde gereken etkiyi yapmıştır; ve eğer bu mektupların hepsi yayınlanmamışsa, bunun nedeni yazarın onları basın için yazmamış olmasıdır. Vladimir

(121) Son Yazılar, Stalin, s. 13-14-15-16.

liç herhangi bir "vasiyet" olanağını ortadan kaldırmaktadır. Göçmen ve yabancı burjuva ve menşevik basında (tanınmayacak kadar tahrif edilmiş bir biçimde) bir "vasiyet" olarak atıfta bulunulan şey, Vladimir İliç'in, örgütsel sorunlara ilişkin öğütler içeren, mektuplarından biridir. Partinin Onüçüncü kongresi tüm ötekilere olduğu gibi bu mektuba da en büyük önemi vermiş ve ondan zamanın koşullarına ve durumlarına uygun sonuçları çıkartmıştır. Bir "vasiyet" in gizlenmesine ya da ihlaline ilişkin tüm sözler kötü niyetli bir uydurmacadır ve tümüyle Vladimir İliç'in gerçek vasiyetine ve onun yarattığı partinin çıkarlarına karşı yöneltilmiştir. (122)

Görülüyor ki, Troçki'nin kendisi bizzat "vasiyet" e dair derlenen Eastman'ın dedikodusunu yalanlıyor. Ama aynı Troçki, söylediklerinin, bu yazdıklarının daha mürekkebi kurumadan bir-iki yıl sonra Stalinle olan ideolojik mücadeleyi kurallarıyla yerine getiremeyince tartışmayla üstesinden gelemediği şeyin üstesinden yalan ve entrikayla gelme çabasına girişti ve Merkez Komitesinin Lenin'in "vasiyeti"ni gizlediği masalını okumaya başladı.

Ve entrikacı Troçki, ve Troçkistler bu masalı yıllar boyu okuyageldiler.

Lenin'in Stalin'e dair söylediklerine gelince.

Bunu, Stalin'in kendisi yanıtlamıştır. En doğrusu ilk elden, Stalin'den bu yanıtı dinleyelim:

"Yoldaş Lenin'in, "vasiyeti"nde, kongreye, Stalin'in "kabalığı" nı gözönünde tutarak, Genel Sekreter olarak, Stalin'in yerine bir başka yoldaş koymayı düşünmesi gerektiğini önerdiği söylenmektedir. Bu, tamamen doğrudur. Evet yoldaşlar, ben, partiyi büyük ölçüde ve vefasızca harap eden ve bölönlere karşı kabayım. Bunu hiç bir zaman gizlemedim, şimdi de gizlemiyorum. Belki de bölöcülere karşı biraz yumuşaklık gereklidir ama ben bu işte başarılı değilim. Onüçüncü Kongreden sonra, Merkez Komitesinin ilk toplantısında Merkez Komitesi üyelerine, beni, Genel Sekreterlik görevlerinden almalarını rica ettim. Kongrenin kendisi bu sorunu tartıştı. Bu sorun ayrı ayrı her delegasyon tarafından tartışıldı ve Troçki, Kamanev ve Zinovyev'de dahil olmak üzere tüm delegeler, oybirliği ile, Stalin'i görevinde kalmaya zorladılar.

Ne yapabilirdim? Görevimi terketmek mi? Bu benim yapıma uymaz, hiç bir zaman hiç bir görevi terketmedim ve bunu yapmaya da hakkım yokdur, çünkü bu kaçamak olur. Daha önceden de söylediğim gibi, ben hareketlerimde özgür değilim ve parti bana bir zorunluluk yüklerse, itaat etmem gerekir.

Bir yıl sonra toplantıdan beni serbest bırakmalarını gene istedim, ama gene görevimde kalmaya zorlandım.

Başka ne yapabilirdim?

"Vasiyet" in yayınlanmasına gelince, kongreye hitaben yazıldığı ve yayınlanması amaçlanmadığı için, kongre onun yayınlamamaya karar verdi. (123)

Söylenmesi gerekeni Stalin söylemiş.

J. T. Murphy'in şu sözlerinin yerli yerine oturmuş sözler olduğunu sanıyoruz:

Belge (kastedilen sözde "vasiyet" tir, benim notum: FA), Lenin'in haleflerini birleştirmedeği gibi, onun o zamana dek kararlılıkla savaştığı ve mah-

(122) Troçkizm mi, Leninizm mi? Stalin, s. 395-396.

(123) Troçkizm mi, Leninizm mi? Stalin, s. 396-397.

um ettiği güçlerin elinde bir silah haline geldi. (124)

Ve Murphy, Lenin'in "vasiyetname"sinin o zamana dek kendisinin engel olduğu bir bölünmeyi, Bolşevik Partisi içindeki bir bölünmeyi önleme çabasından başka bir şey olmadığını da sözlerine ilave eder.

Ve nihayet Murphy'de bu "vasiyet"e dair bir yığın dedikodunun yapıldığını ve birçok temelsiz görüşün ortaya atıldığını nesnel bir gözlemlerle açıklar.

Ve Zinovyev'de Lenin'in Merkez Komitesinde, muhtemel bir bölünme olasılığında doğan "korkuların yersiz olduğunu söylemekten mutlu" olduğunu 1924 yılında belirtiyordu. Ama aynı Zinovyev, birkaç yıl sonra muhalefete geçince bu görüşlerinden tam bir tornistan yapacak ideolojik mücadele yerine entrika, hile yoluna sapacaktı.

Stalin karşıtları ve Troçkistler Lenin'in vasiyet'ini Stalin'e karşı daima bir saldırı silahı olarak kullanagelmışlerdir. Fakat nedir ki, aynı "vasiyet"te muhalefet blokunun liderleri için daha da yaralayıcı, öldürücü ibareler var.

Lenin'in "vasiyet"inde Stalin'in bir tek hatasına dair "bir tek ima" yokken; ve yalnızca Stalin'in kabalığına değinilirken -ki kabalık Stalin'in ideolojik ve politik hattında asla bir kusur sayılamaz-, bakın diğerleri için neler söyleniyor:

Merkez Komitesinin öteki üyelerinin kişisel özellikleri üzerinde tek tek durmayacağım. Ancak bu arada, Zinovyev ile Kamanev'in Ekim olayının da rastlantısal olmadığına değineceğim. Fakat nasıl Troçki'yi Bolşevik olmamakla suçlayamazsak, bu olay nedeniyle de Zinovyev ile Kamanev'i suçlayamayız. (abç)

Merkez Komitesinin genç üyelerine gelince, Buharin ve Pyatakov hakkında birkaç söz söylemek istiyorum. Bence onlar, (en genç üyeler arasında) en sivriyenlerdir ve onlarla ilgili olarak şu noktaların gözden uzak tutulması gerekir: Buharin, sadece partinin en değerli ve belli başlı koruması olmakla kalmayıp, aynı zamanda partinin en sevilen üyesidir. Ne var ki, Buharin'in kuramsal görüşlerini tamamen Marksist olarak nitelerken çok ihtiyatlı davranmak gerekir, çünkü Buharin'de skolastik bir yan vardır (hiçbir zaman diyalektiği incelememiş ve sanırım hiçbir zaman da diyalektiği yeterince kavramamıştır). (abç)

Pyatakov'a gelince, O hiç kuşkusuz üstün irade ve yetenek sahibi birisidir. Ancak siyasal konularda güvenilmeyecek şekilde işlerin idari cephesine önem vermekte ve idarilik konusunda aşırı heves duymaktadır.

Ne demiştik?

Muhalefetin liderleri için öldürücü ibareler var "vasiyet"te.

Nedir bunlar?

Troçki **Bolşevik olmamakla suçlanıyor**. Kamanev ve Zinovyev'in parti Merkez Komitesinin Ekim 1917 tarihli toplantısında alınan silahlı ayaklanma kararını burjuva bir gazetede açıklayarak, ayaklanmaya karşı ttuum olarak partinin ayaklanma planlarından burjuvaziye haberdare etmeleri tavrının **rastlantısal** olmadığı yazılıyor "vasiyet"te. Ayrıca Buharin'in de görüşlerinin **tümüyle Marksist olamayacağı** söyleniyor. Pyatakov'a ise ciddi siyasal konularda güvenilemeyeceği belirtiliyor.

Stalin'e ne deniyor?

(124) Stalin, J. T. Murphy, s. 200).

Stalin'in kaba olduğu. Ama söyler misiniz kabalık Stalin'in politik hattında bir kusur mudur? Lenin Stalin'e siyasal çerçevede bir tek eleştiri yöneltmemektedir. Zira, Stalin politik çizgide sağlam bir Bolşevik olduğunu kerelerce tanıtlamıştır. Ama diğerlerinin Bolşevikliği siyasal açmazlar ve hatalarla yer yer sakatlanmıştır.

Aslolan da işin bu yanı değil mi?

Özet olarak, Lenin'in "vasiyet"i Merkez Komitesi tarafından bilinmesine ve Kongre delegelerine tek tek dağıtılmasına, Stalin'in kabalığı ve Lenin'in Stalin hakkındaki önerisi (daha esnek birinin genel sekreterliğe getirilmesi ve Stalin'in bu görevden alınması) Parti ve MK tarafından bilinmesine ve MK'da tartışılmasına rağmen; oybirliği ile Stalin'in bu görevde -genel sekreterlik- kalmasına kararı veren MK'sinin kendisi olmuştur.

Nihayet Lenin'in partinin bölünme olasılığı kaygısı yersiz çıkmış, ve partide hiçbir bölünme olmamıştır.

Evet, hepsi bu!

LENİN'İN STALİN'E YÖNELTİĞİ BİRİCİK ELEŞTİRİ VE TROÇKİSTLERİN ÇARPITMASI: OTONOMİZASYON SORUNU

Lenin ile Stalin arasındaki ufak anlaşmazlık -görüş ayrılığı değildir bu Gürcü sorununa ilişkindir. Ve bu ufak pürüz, Lenin'in gerçekleri ve olayları yakından izleme olanağının bulunmadığı ve yatağında hasta yattığı bir dönemde bağımsız cumhuriyetlerin birleşmesi ve böylece ittifakın bir federal devlet halindeki birliğe dönüşmesi dönemine denk gelir.

Bilindiği gibi Trans-Kafkasya Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Federatif Birliği 12 Mart 1922'de kuruldu. Federasyona katılan Cumhuriyetler bu yılda böylece bir anlaşma imzalayarak bir tek federal cumhuriyet biriminde bileşmiş oluyorlardı. Elbetteki bu birleşmenin bir geçmişi vardı. Başlangıçta, yani daha iç savaş yıllarında (1918'le başlayan) cumhuriyetlerin varlığının tehlikeye düştüğü bu ilk dönemde cumhuriyetler varlıklarını korumak amacıyla aralarında askeri bir ittifak oluşturmuşlardı. Böylece askeri müdahaleye askeri ittifakla yanıt verilmişti. Emperyalist güçlerin askeri saldırısı böylece boşa çıkınca, emperyalist devletler bu kez diplomatik yollarla atağa geçmeyi denediler. Bu atağa karşı da, batının bu diplomatik baskısına karşı da 22 şubat 1922 yılında Sovyet Cumhuriyetleri'nin diplomatik birleşik cephesi kuruluyordu. Sekiz cumhuriyet, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Byelorusya, Ukrayna, Horezm, Buhara, Uzak-Doğu Cumhuriyetleri RSFSC ile bir anlaşma yapıyorlardı. Bağımsız Cumhuriyetler arasındaki ikinci anlaşmaydı bu.

Bu demektir ki, ulusal cumhuriyetlerin birleşme hareketi iki aşamadan geçmişti ve bu iki aşamanın üçüncü bir aşamaya evrilmesi artık zorunluluk halini almıştı. Bu ekonomik birleşme aşamasıydı.

İşte Mart 1922 yılında kurulan Trans-Kafkasya Federasyonu bu aşamalardan sonra kurulmuştu. Ve bu kuruluş, Gürcistan, Azerbaycan ve Ermenistan Merkez Yürütme Komitesi temsilcilerinin yetkili konferanslarında gerçekleştirildi.

Trans-Kafkasya Federasyonunun kuruluşu yer yer sancılı geçmişti. Yerel

milliyetçilikle zehirlenmiş bazı Gürcü yarı-milliyetçileri ve bu arada yörenin yarı-komünist yöneticileri Midivani ve Maharadze gibiler gerçekleştirilen federasyonu içine sindiremiyorlardı. Bu yöneticiler ve Gürcü milliyetçileri federasyonlaşma sürecini önemli oranda çıkmaza sokmuşlardı. Gürcistan gidip mevcut birliğe tavır alan yarı-milliyetçileri ve bu arada yarı-komünistleri ikna etmeye ve sorunu çözmeye çalışan Orjonikidze, yerel yarı-komünistlere ve menşeviklerin etkisinde kalan yarı-milliyetçilere karşı yer yer aşırı sert politikalar gütmüştü. Oronikidze, Stalin tarafından Gürcistan'a gönderilmişti.

Gürcistan'daki bu arındırma hareketi sırasında vuku bulan sert davranışlardan Stalin'i ve Orjonikidze'yi sorumlu tutan Lenin, Stalin'i bu durumdan dolayı eleştirmişti ve bu Lenin'in Stalin'e yönelttiği ilk ve son eleştiri oluyordu. Bu arada Orjonikidze'de Lenin'in çok sert eleştirilerine maruz kalmıştı.

Bu eleştiri Lenin tarafından 1922 Aralığının sonunda kaleme alınan **Milliyetler ya da "otonomizasyon" sorunu** başlıklı makalede ele alınmıştır.

Şöyle diyordu Lenin bu makalesinde:

"Otonomizasyon denilen ve resmi tanımı Sovyet Sosyalist Cumhuriyetlerinin birleşmesi olan soruna enerjik ve sonucu belirleyici ölçüde el koymamış olmakla, Rus işçilerin ihmal ettiğimi, onlara karşı kusur işlediğimi sanıyorum."

"... Sadece, Kafkasya'dan gelen ve bu konunun Gürcistan'daki durumunu buna aktaran yoldaş Dzerzhinski ile konuşmaya zaman bulabildim. Ayrıca yoldaş Zinovyev ile de bu konuda kısa bir görüşme yapmak ve endişelerim belirtmek olanağını buldum. Gürcistan olayın "soruşturmak" için Merkez Komitesince gönderilen komisyonun başkanı yoldaş Dzerzhinski'nin anlattıkları, bana sadece büyük endişe verdi. Eğer işler, yoldaş Dzerzhinski'nin belirttiği gibi, Oronikidze'nin kaba güç kullanma aşırılığına varacağı noktaya gelmişse, ne tür bir batağa girdiğimizi düşünebiliriz. Açık seçik görülüyor ki, "otonomizasyon" sorunu baştan sona kesinlikle yanlış ve zamansızdı."

"... Hiç kuşkusuz, bu adımın atılması, devlet cihazımıza güvenle "bizim" diyebileceğimiz güne kadar ertelenebilirdi."

"... Stalin'in aceleciliği, yöneticilik tutkusu ve malum "nasyonalist-sosyalizm"e duyduğu kin, bu noktada kader belirleyici rol oynamıştır. Politika kin, genellikle en kötü rolü oynar. (126)

Evet, bu önemsiz sorun, Troçkistler tarafından Lenin'le Stalin arasında ulusal meselede ilkede ayrılık varmış, noktasına çıkarıldı. Troçkistlerce bu olay Stalin'e saldırının bir aracı olarak kullanıldı. Oysa Stalin bu soruna tavır takınmış ve Troçkistleri yanıtlamıştı.

Şöyle diyordu Stalin:

Troçki, konuşmasında, Stalin'in "ulusal sorunda oldukça büyük bir yanlış yaptığını" bildirdi. Ama nasıl bir yanlış, hangi konularda, Troçki bunu elbette söylemedi.

Bu doğru değildir, yoldaşlar. Bu, bir iftiradır. Benim, hiçbir zaman, ne partiyle, ne de Lenin'le, ulusal sorunda herhangi bir görüş ayrılığım olma-

(125) Son Yazılar, Son Mektuplar, Lenin, s. 14-15.

(126) Son Yazılar, Son Mektuplar, Lenin, s. 25-26.

mıştır. Troçki, burada, önemsiz bir olayı açıkça ima ediyor. Yoldaş Lenin, bana, XII. Parti Toplantısından önce Gürcü yarı-milliyetçilerine karşı, kısa bir süredir Fransa'da ticaret temsilcisi olan Midivonis gibi yarı-komünistlere karşı aşırı sert bir politika yürütmesini ve onları "izlememi" ihtar etti. Bundan sonra olayları, bu "sapkın"lara, Midivonis gibi adamlara gerçekten pek sert davranıldığını, benim, partimizin MK sekreterlerinden biri sıfatıyla, elimden geleni yaptığımı göstermiştir. Sonraki olaylar, bu "sapkın"ların hiç de gizli olmayan bir oportünizmden kopmuş bir grup olduğunu gösterdi. Troçki, bunun böyle olmadığını tanımlayabilir mi? Lenin bu gerçekleri bilemezdi, çünkü hastaydı, yatıyordu ve olayları izleme olanağı yoktu. Ama bu önemsiz olay ile Stalin'in ilke görüşü arasında nasıl bir ilişki kurulabilir? Troçki, burada, benimle parti arasında herhangi bir "görüş ayrılığını" iftira amacıyla apaçık ima ediyor. Peki ama, toplanan MK'nın, ve bu komitede bulunan Troçki'nin de, Stalin'in ulusal sorun üzerine tezini bütünüyle kabul ettiği gerçek değil miydi? Bu tezin kabulünün midivoniz olayından sonra XII. Parti toplantısından önce olduğu gecede değil midir? XII. Parti toplantısında ulusal soru raporunu savunan, Stalin'den başkası imadığı gerçek değildir? Öyleyse, burada, ulusal sorunda "görüş ayrılıkları" nerededir? Gerçekte, Troçki neden o önemsiz olayı anmak için buna el atmıştır? (127)

Gerçeklerin tanıklığına başvurulunca nasıl da herşey yerliyerine oturuyor.

Lenin'in Stalin'e yönelttiği biricik eleştiriydi bu ve Strong'un sözleriyle, bunun "Lenin'in hastalığına bağlı bir yanlış anlama olduğu ve eğer Lenin iyileşseydi bunun koyallıkla ortadan kaldırılabilceğini kolayca düşünebilirdi." (128)

Ve Strong'la bu konuyu da noktalayalım:

Öteki liderlerin hepsi de daha beter çekişmelere girmemişler miydi? Troçki Lenin'e yıllarca karşı çıkmış, ancak devrim sırasında ona katılmıştı. Zinovjev ile Kamanev, hemen ayaklanma sırasında ihanet etmişler, ona karşı çıkmışlar ve bir muhalefet gazetesine ayrıntıları bildirmişlerdi. Lenin hepsini bağışlamıştı. Bunların Lenin'e karşı günahlarıyla karşılaştırılırsa Stalin'in ki pekala ufak bir kusur sayılabilirdi.

ÜRETİCİ GÜÇLERLE ÜRETİM İLİŞKİLERİ ALT YAPIYLA ÜST YAPI ARASINDAKİ ÇELİŞMEYE STALİN'İN YAKLAŞIMI VE KARARTILAN GERÇEKLER

Stalin'in konuya ilişkin teorisini çözümlene yetisini gösteremeyen bazı çevrelerde Stalin'e bu konuda hiçbir haklı temele dayanmayan eleştiriler yöneltilmektedir.

Söyledikleri bir tek cümleyle özetlenebilir: Stalin üretici güçler ile üretim ilişkileri arasında artık bir çelişkinin olmadığını iddia etmiştir sosyalist bir toplumda.

Öte yandan **Charles Bettelheim**'da üretici güçler teorisinden Stalin'i sorumlu tutmuştur.

(127) Troçkizmi mi, Leninizmi mi? Stalin, s. 240-241.

(128) Stalin Dönemi, Strong, s. 29.

İlk eleştiri -iddia düzeyinde- Gerçekten Stalin üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çelişmenin sosyalist bir toplumda ortadan kalktığını savundu mu?

İddia sahiplerine ancak Kargalar güler!

Zira, bu iddianın tam tersi teoriyi Stalin, gerek, **Aleksandır İliç Notkin Yoldaşa Yanıt** makalesinde (21 Nisan 1952) ve gerekse L. D. **Yaroşenko Yoldaşın Yanışları** makalesinde (22 Mayıs 1952) ayrıntılarıyla tartışır. **Sosyalizmin ekonomik Sorunları** adlı son kitabının en önemli iki makalesidir bunlar. Sosyalist toplum koşullarında üretici güçlerle üretim ilişkileri, alt yapı ile üst yapı arasında çelişkilerin var olmaya devam edeceğini bu çok önemli son yazılarında berrakça çözümler.

Notkin'in sorularına verdiği yanıtta Stalin, üretici güçler ile üretim ilişkilerinin niteliği arasında tam uygunluk olduğunu söylüyor (Sosyalist rejimde). Ancak, Stalin, Notkin'in yanlış yaklaşımlarını düzeltmek için "tam uygunluk" sözcükleri diyor "kesin anlamları içinde ele alınamazlar." Bundan çıkarılacak sonuç şudur ki, sosyalist bir toplumda, bu toplumun doğası gereği üretici güçlerle, üretim ilişkileri genellikle ve esas olarak uygunluk gösterirler. Sosyalist bir toplumda da üretici güçler en devrimci, en devindirici güç olarak üretim ilişkilerinin önünde yolalırlar. Ancak zamanla "üretim ilişkileri, üretici güçlerin niteliğine uygun duruma gelirler."

Stalin, sosyalist bir rejimde diyor "tam uygunluk"tan şunlar anlaşılmalıdır: Böylesi bir toplumda üretici güçlerle üretim ilişkileri arasında bir uyum vardır. Yani böylesi bir toplumda üretim ilişkileri ile üretici güçler arasındaki çelişki genellikle ve esas olarak çatışma noktasına varmaz. Zira toplum, "geri kalmış üretim ilişkileri ile üretici güçlerin niteliğini zamanında uygunluğa ulaştırma olanağına sahiptir." (129) Ama unutulmasın ki, "sosyalist rejimde de üretim ilişkilerini değiştirmek gerektiğini anlamayan geri kalmış atalet kuvvetleri olacaktır."

Bir ay sonra, **Yaroşenko** ile polemğinde bu tartışmayı daha da ilerletir ve çok kapsamlı çözümlemeye bulunur. Söyledikleri şöylece özetlenebilir:

a) Sosyalist rejimde de üretim ilişkileri ile üretici güçler arasında çelişkiler vardır.

b) Sosyalist bir rejimde üretim ilişkilerinin rolü, üretici güçlerin bir parçası değildir, ve böylesi bir toplumda üretim ilişkilerinin rolü küçümsenemez.

c) Böyle bir toplumda üretim ilişkilerinin gelişmesi üretici güçlerin gelişmesinin gerisinde kalmaktadır; dolayısıyla, bu ikisi arasında çelişme var olmaya devam edecektir.

d) Ne var ki, eğer, üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki çelişki, yönetici kurumlar tarafından doğru ele alınırsa bu çelişkiler patlama noktasına varmazlar; yok eğer çelişkiler gereği gibi ele alınmazsa üretim ilişkileri üretici güçlerin süregiden gelişmesi önünde dumura uğratılması gerekli bir engel halini alırlar. Ve böylece herşey tepetaklak olur ve çatışma kaçınılmazlaşır.

Bu özetin en önemli pasajlarını Stalin'den aktarırsak:

Sosyalist rejimde, toplumun üretim ilişkileri ile üretici güçleri arasında hiçbir çelişki olmadığını öne sürdüğü zaman, **Yaroşenko** yoldaş aldanmakta-

(129) Son Yazılar, Stalin, s. 109.

dır.

... Çelişkiler vardır, ve kuşkusuz olacaktır, çünkü üretim ilişkilerinin gelişmesi üretici güçlerin gelişmesine göre geri kalmaktadır ve kalacaktır. Eğer yönetici kurumlar doğru bir siyaset uygularlarsa, bu çelişkiler, uzlaşmaz çelişkiler halinde soysuzlaşmazlar ve üretim ilişkileri ile toplumun üretici güçleri arasında bir çatışmaya varamazlar. Yaroşenko yoldaşın önerdiği gibi yanlış bir siyaset izlersek, durum bambaşka olur. O zaman bir çatışma kaçınılmaz olur, ve üretim ilişkilerimiz, o zaman üretici güçlerin sonraki gelişmesi için çok ağır bir engel olmak tehlikesiyle karşı karşıya kalırlar.

Bu yüzden, yönetici kurumların görevi, olgunlaşan çelişkileri zamanında not edip, üretim ilişkilerini üretici güçlerin gelişmesine uyduracak biçimde, zamanında önlemini almaktır. (130)

Apaçık gerçeğe ne denebilirki?

Denmez ama, yolunu şaşırılmış bazı çevreler, Stalin

karşıtlığı çizgisinde yol almayı marifet saymış bazı şaşkınlardan nedense bu apaçık Stalinci teoriye rağmen hala teori dolandırıcılığında direniyorlarsa ve hala Stalin'in söylemediklerini, yazmadıklarını bu büyük öğretmene mal edebiliyorlarsa bu ancak onların zavallılığının, çeresizliğinin ve siyasal güldürülerinin sonucu olsa gerekir.

İddia sahipleri tersini kanıtlayamadıkları sürece -ki, kanıtlayamazlar-onmaz birer yalancı olmayı hak etmiş demektirler.

İkinci eleştiri Charles Bettelheim'dandı. Bu iddia düzeyindeki eleştiri, Stalin'i üretici güçler teorisinden sorumlu tutuyordu.

Bu eleştiri, gerçeklerle, Stalin'in eseriyle örtüşmeyen bir yaklaşımla bezenmiştir. Zorlamadır.

Şunları söyleyen Stalin, nasıl olurda üretici güçler teorisinden sorumlu tutulabilir:

Yaroşenko yoldaşın temel yanışı, toplumun gelişmesinde, üretici güçlerin ve üretim ilişkilerinin rolü konusunda Marksizmden uzaklaşması; üretici güçlerin rolünü aşırı biçimde abartması, ve üretim ilişkilerinin rolünü aynı derecede küçümsemesi ve sonunda üretim ilişkilerinin sosyalist rejimde üretici güçlerin bir parçasından ibaret olduğunu söylemesindedir. (131)

Ya şunları söyleyen Stalin:

Üretim ilişkilerinde, ülkemizin ekonomik ilişkilerinde bu devrim olmasaydı (Kastedilen 1917 Ekim devrimidir. Benim Notum FA), bizde üretici güçler bugün kapitalist ülkelerde olduğu gibi sürünmeye devam ederdi.

Hiç kimse 20-25 yıldır tarımımızdaki üretici güçlerin dev gelişmesini yadsıyamaz. Ancak, 1930 yıllarında kırsal bölgelerde eski kapitalist üretim ilişkilerinin tersine, yem, kolektivist üretim ilişkilerini kurmasaydık, bu gelişme olamazdı.

Kuşkusuz, yeni üretim ilişkileri her zaman yeni olarak kalmazlar, kalmazlar; eskimeye başlarlar ve üretici güçlerin sonraki gelişmesiyle çelişkiye düşerler; yani yavaş yavaş üretici güçlerin en önemli devindirici rollerini yitirip, onların köstekleri haline gelirler. (132)

1929'lardaki dünya ve Sovyetler Birliği'ndeki somut koşullara gözlerini

(130) Son Yazılar, Stalin, s. 125-126.

(131) Son Yazılar, Stalin, s. 117.

(132) Son Yazılar, Stalin, s. 120.

kapayan, Lenin'in, komünizm Sovyet iktidarı artı bütün ülkelerin elektrikleştirilmesidir formülüne sırtını dönen, otuzlarda kırdaki ve kentte kapitalist mülkiyete son darbeyi vurarak mülkiyet ilişkilerinde bir devrimin gerçekleşmesine es geçen Bettelheim'cı mantık zorlama olmaktan da öte bir şey olsa gerekir.

Otuzlarda kırdaki kapitalist üretim ilişkilerini devirip, yerine yeni kolektivist üretim ilişkilerinin geçirilmesine önderlik eden Stalin değil miydi? Onun özgün teorisıyla bu devrim yapılmadı mı?

Mülkiyet, üretim ilişkilerinin en önemli bir unsuru ise, ve Stalin'de 1930'larda bu alana yönelmişse, bu demektir ki, Stalin'ci hat, üretim ilişkilerinin rolüne gerekli önemi vererek yol almıştır.

Demek ki, Bettelheim'cı teoriyi besleyen toprak kupkuru.

Yok eğer, sosyalizmin kuruluşu sürecinde makina, kadro, teknik vb. gibi öğeler zaman zaman görel olarak öne çıkarılmışsa, bu, yalnızca sosyalizmin zaferini perçinleme sürecinde proletaryanın siyasal taktiklerinin bu süreçte aldığı biçimdir. Bu taktiğe bağlı olarak bir dönem teknik vb. esas alınırken, bir dönem sonra bu taktik yerini kadroların esas alınmasına, uzmanların öne çıkarılmasına vb. bırakılmıştır. Dolayısıyla, Stalin bu sorunu Stratejik bir sürecin taktik gelişme çizgisi olarak ele almıştır.

Bu demektir ki, Stalin'e bu bazda yönelen eleştirilerin altındaki toprakda kurudur.

İKİ ÇİZGİ MÜCADELESİNDE STALİN'Çİ HAT, YA DA STALİN İKİ ÇİZGİ MÜCADELESİNİ RED Mİ ETTİ?

Stalin'in teorisinde sıkça çarpıtılan noktalardan biridir bu. Bu konuda Stalin'e saldırının bir aracı haline getirilmiştir. Çoğu kez de, bilerek ya da bilince çıkarılmadan Stalin'çi öğreti bu bazda karartılmıştır.

Bu bağıntıda iki şeyin açıklığa kavuşturulması gereklidir.

Birincisi, iki çizgi mücadelesine Stalin'in bakışı; Stalin'ci güzergahta iki çizgiye yer var mıdır?

İkincisi, iki çizgi mücadelesinde esas yöntem nedir Stalin'in teorisinde?

Stalin'in bu sorunlardaki apaçık teorisine karşın, nedense! bu teori ya özümlememiş ya da hasır altı edilerek görmezlikten gelinmiştir.

İlk soruyla başlayalım.

Dosdoğruca belirtelim ki, koca Bolşevik Partisi tarihi, iki çizgi mücadelesi tarihidir; ve mücadele aracılığıyla Bolşevik partinin güçlenmesi, gürbüzleşmesi ve çelikleşmesi tarihidir. Parti içi çelişkiler başından beri süregelmiştir. Çelişkisiz parti yaşamı, canlı yaşamın canlı gerçeğiyle örtüşmez. Çelişkilerden arınmış parti, pratikte imkansız, teoride saçmadır.

Bolşevikler ile Menşeviklerin aynı parti çatısı altında birarada bulunduğu Iskra dönemi çelişki ve "çatışmalarla" dopdolu idi. Ve "çatışmalar" kopma ile noktalandı. 1905'in hemen eşliğinde her iki kanadın da ayrı platformları vardı; ve karşıt iki kamptı. İki çizgi kıyasıya sürüyordu. 1907 yılı Otsovistler döneminde de parti iç çelişkileri eşliğinde yol alıyordu. Ve bu çelişkiler Otsovistlerin Bolşevizmden ayrılması noktasına dek varabildi. 1910'ların hemen başında partinin Tasfiyecilere karşı mücadelesi ve bu kesimin tasfiyesi ile so-

nuçlanan mücadele de iki çizgi mücadelesiydi. Bu Lenin dönemi.

Ve parti tasfiyecilerin tasfiyesi eşliğinde 1912 yılı ile gerçek bir Bolşevik partisi niteliğiyle gerçek bir devrimci parti olmuştu.

Stalin dönemine gelince.

Stalin dönemi de iç çelişki ve çatışmalarla dopduludur. Başlangıçta "sol" oportünizme karşı mücadele verilmiş, akabinde 1928 yılından itibaren sağ'a karşı mücadele giderek öne çıkmıştı. Troçki'ye karşı mücadeleyi ele alalım. Gerçi ona karşı mücadele daha 1918 yılında başlamıştı. (Ve mücadele ideolojik bazdaydı.) 1918'den başlayan mücadele 1925'e, oradan da 1929 yılına dek sürdürüldü. 1924 yılında gerek Komüntern ve gerekse parti tarafından Troçkizm küçük-burjuva sapma olarak nitelenmesine karşın, 1925 yılına dek Troçki hala gerek MK ve gerekse politbüroda bulunuyordu.

Düşünebiliyor musunuz, Troçkizm küçük-burjuva sapma olarak değerlendirilecek ve bu sapmanın önderi MK içindeki görevini sürdürmeye devam edecek.

Bu ne anlama gelir? Stalin'in bütün kurallarıyla iki çizgi mücadelesi eşliğinde hareket ettiği anlamına.

Sağ sapmaya karşı da aynı yol izlendi. Bu çizginin düzeltilmesi için Stalin yıllarca çaba gösterdi ve bu sapma yanlılarını hep ikna etmeye çalıştı. Ve bu uzun süren bir mücadeleydi.

Gerek "sol" ve gerekse sağ sapma, bir sistem, siyaset ve platform oluşturmalarına karşın bu sapmanın önderleri parti içinde mevkilerini koruyabiliyorlardı. Bu demektir ki, muhalifler parti kararlarına uydukları sürece yönetici organlarda kalabildiler ve ne zamanki, bu kararlara karşı geldiler ve adamakıllı parti disiplinine karşı gelerek ayrı bir çekirdek oluşturdular; işte o zaman bunlara karşı yıllarca sürdürülen ideolojik mücadelelerini örgütsel önlemlere bırakmaya başladı.

Bu demektir ki, Stalin'in teorisi iki çizgiye kapalı değil, sonuna dek açıktır.

Dinleyelim Stalin'i:

"Ortaya çıkan, gerçekte, tek çizgi değil, biri ML çizgisi, öteki Buharin grubunun çizgisi olmak üzere, iki çizgiye sahip olduğumuzdur. (133)

Dahası var:

Bir çizgi var; Partinin çizgisi, devrimci, Leninist çizgi. Ama bu çizginin yanında bir başka çizgi daha var; parti düşmanı deklerasyonlar istifalar, partiyi karalama, partiye karşı gizli fesatlıklara girişme, parti düşmanı bir blok örgütlemek amacıyla, çünkü Troçkistlerle gizlice görüşmeler yapma yoluyla parti çizgisine karşı mücadele eden Buharin grubunun çizgisi. Bu ikinci çizgi oportünist bir çizgidir. (134)

Bir başka yerde de Troçkist çizgi için şunları söylüyor:

... Troçki'ye ve Troçkistlere MK'da "katlandık". Partinin yönetici organlarında kalmalarına neden izin verdik? Troçkistler o zaman, partiyle görüş ayrılıklarına rağmen, kendilerini MK kararlarına tabi kaldıkları ve sadakatli davrandıkları için. (135)

Böylece ikinci soruya geçiyoruz: İki çizgi mücadelesinde esas yöntem

(133) Eserler (12), Stalin, 19.

(134) Eserler (12), Stalin, 20.

(135) Eserler (11), Stalin, 242.

nedir Stalin'ci teoride?

Uzunuzadiye anlatmaya bile gerek yok. Bu aktardıklarımız yeterli bir yanıtıdır. Ama kafası karışık bazı çevrelerin çarpıtmalarına bir yanıt olsun diye Stalin'in özgün sözlerini aktararak bu pasajları okurun denetimine sunmak açısından doğrudan Stalin'i dinleyelim:

"... Tezlerde, sağ sapmaya karşı mücadelemizin esas yönteminin, tam geliştirilmiş ideolojik mücadele yöntemi olması gerektiğinin söylenmesi doğru mudur? Doğru olduğuna inanıyorum. Burada Troçkizme karşı mücadelenin deneyimlerini anımsamak iyi olurdu. Ona karşı mücadeleye neyle başladık? Örgütsel önlemlerle mi? Tabii ki hayır! İdeolojik mücadeleyle başladık...

"Hatırı sayılır ölçüde örgütsel önlemler uygulamaya ne zaman başladık? Troçkistler bir fraksiyon halinde örgütlendikten, kendilerine alt bir fraksiyon merkezi oluşturduktan, fraksiyonlarını yeni bir parti haline getirdikten ve anti-Sovyetik gösteri çağrılarını yapmaya başladıktan sonra... (136)

Bu "sol" sapmaya karşı Stalin'in tavrıydı.

Ve işte sağ sapmaya karşı tavrı:

Sağ sapmaya karşı mücadelemizin esas yöntemi, şu anki aşamada tam geliştirilmiş ideolojik mücadele yöntemi olmalıdır. Bazı parti üyelerimizde tam tersi eğilimlerin varlığı -sağ sapmaya karşı mücadeleye ideolojik mücadeleyle değil, blakis örgütsel önlemlerle başlama eğiliminin varlığı karşısında, bu daha da doğrudur. Doğrudan doğruya şöyle diyorlar: Bu sağcılardan 10 ya da 20'sini bize bırakın, onları anında parçalayıp sağ sapmaya son verelim. Yoldaşlar, bu tür ruh hallerinin yanlış ve tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Tam da bu tür ruh hallerine kapılmamak, bilakis sağ sapmaya karşı mücadeleyi doğru raya oturtmak için, tam da bunun için açık ve kesin olarak **şu anki aşamada sağ sapmaya karşı mücadelemizin esas yönteminin ideolojik mücadele olduğuna** söylemeliyiz.

Peki bu örgütsel önlemleri bütünüyle reddettiğimiz mi demektir? Hayır, bu demek değildir. Ama bu kuşkusuz, örgütsel önlemlerin burada tali bir rol oynamak zorunda olduğu ve eğer parti kararlarını çiğnemezlerse sağ sapmacıları şu ya da bu yönetici organdan ve kurumdan atmamamız gerektiği anlamına gelir. (137)

Ve daha ileride şöyle açıklıyor Stalin:

"**Tabii ki görevden alma sağ sapma üzerine, sağ tehlike üzerine ve onlara karşı yürütülecek mücadele üzerine geniş çaplı ve iyi düşünülmüş bir aydınlatma kampanyasından daha kolaydır. Ama en kolay olan en iyi değildir.** Sağ tehlikeye karşı geniş çaplı bir aydınlatma kampanyası örgütlemeye çalışın bir, bunun için zaman harcamaktan kaçınmamaya çalışın, o zaman göreceksiniz ki, bu kampanya ne kadar geniş ve derinse, sağ sapma için işler o kadar kötü olacaktır. Bu nedenle, **sağ sapmaya karşı mücadelemizin odak noktasında ideolojik mücadelenin durması gerektiğine inanıyorum.**" (138) (abç)

Bakın Stalin'e dair **Murphy** neler söylüyor:

Stalin, önce vuran, sonra tartışan bir insan değildi. Aslında, hiçbir ülkenin politika tarihinde politik bir partinin önder üyeleri arasında böylesine

(136) eserler (11), Stalin, 242.

(137) eserler (11), Stalin 243.

(138) Eserler (11), Stalin 244.

uzun bir söz savaşının, yalnızca sözlerle yürütülen bir savaşın bulunmadığını söylemek isterim. Ayrıca Stalin gibi böylesine büyük bir iktidara sahip hiçbir önderin hasmına karşı bu kadar büyük bir sabır göstermediğini rahatlıkla ekleyebilirim. Olup bitenleri, herşeye yakından tanık olmuş bir kimse olarak, 1923 Aralığından ve Troçki'nin Sovyetler Birliği'nden sürgün edildiği 1929 Ocağına dek süren uzun mücadelede sık sık yer almış bir kimse olarak yazıyorum. (139)

Stalin'den uzunuzadıya aktardığımız pasajlardan da anlaşıldığı gibi, Stalin'ci öğreti, iki çizgi mücadelesine partiyi kapalı tutmadığı gibi, bu mücadelede başta gelen esas olan, temel olması gereken yöntemin ideolojik mücadele yöntemi olduğunu berrakça çözümler. Ayrıca Stalin'ci teori, örgütsel yönetime yalnızca tali bir rol yüklemektedir. Teoriyi biryana koysak bile, "sol" ve sağ sapmaya karşı, bu iki çizgiye karşı, Bolşevik partide sürdürülen uzunca ideolojik mücadele pratiği bile başlıbaşına Stalin'ci teorinin lehine tanıklık etmektedir.

Stalin'in sıkça vurguladığı bir yanı daha çözümleyerek noktayı koyalım. Stalin, karşıtlıklar ancak mücadele yoluyla asılabilir diyor. (140) Denilen şudur: Eğer görüş ayrılıkları güncel siyasal konulara dairse, eğer bu ayrılıklar "tamamen pratik karakterli" sorunlarla ilgiliyse bu tür ayrılıklarda, bu türden çelişmelerde anlaşma, uzlaşma yapılabilir, yapılmalıdır da. Yok eğer görüş ayrılıkları ilkesel düzeyde ise, platform niteliğiyle ortaya çıkmışsa "orta" bir yol çözüm olamaz; anlaşma işi kurtaramaz. Böylesi bir yol, görüş ayrılıkların (ilkesel) örtbas etme yolu olur ki, böylesi bir yol partinin ideolojik bakımdan felce uğrayıp çölleşmesini, yozlaşmasını hazırlar.

Stalin'in sözleriyle, "partimizin tüm geçmişi, Partimizin tarihinin, parti-içi karşıtlıkların aşılması ve karşıtlıkların aşılması temelinde parti saflarımızın sürekli sıklaştırılmasının tarihi olduğu tezinin bir doğrulanmasıdır."

Bu bağlamda bakın Engels nasıl da Stalin'i doğruluyor:

"Karşıtlıklar asla uzun müddet örtbas edilemez, bilakis daima kesin sonuç alınıncaya kadar mücadele edilir."

Peki bu mücadelede esas yöntem nedir?

İdeolojik yöntem mi; örgütsel yöntem mi?

Stalin'in yukarıdaki teorisi buna apaçık yanıt getirmişti. Aslolan ideolojik yöntemle işe sarılmaktır. Bu, işin esasıdır; idari tedbirler, örgütsel önlemler ancak tali işlevlidir.

İşte, tastamam budur, Stalin'ci teori.

Gerisi: Beyhude çırpınıştır!.. Stalin'i, proletaryanın bu büyük öğretmenini "diktatör" görme, başka görüşlere "tahammül etmeyen" biri olarak gösterme propagandasının basit bir eklentisi olmaktan başka bir şey olamaz.

Oyleyse, Stalin'ci teoriyi döne döne öğrenmek aciliyettir. Doğruları yakalamak için aciliyettir; Stalin nezdinde M-L'e yönelen saldırıları püskürtmek ve buna karşı etkili silahlarla donanmak için aciliyettir.

Diğer işlediğimiz sorunlarda olduğu gibi iki çizgi mücadelesine dair Stalin'e getirilen iddia düzeyindeki eleştiriler Stalin'in öğretilerinin de kanıtla-dığı gibi her türlü dayanaktan yoksundur.

(139) Stalin, J. T. Murphy, s. 199-200.

(140) Eserler (9), Stalin, 14.

STALİN'DE SOSYALİZMİN EKONOMİK-TEORİSİ

SSCB'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları adlı son derece önemli eserinde Stalin, Komünizmin ilk evresinden ikincisine geçişin ekonomik-teorisini derinliği ve genişliğine inceleyerek ekonomi-politik alanında Marksizm-Leninizm hazinesini muazzam oranda zenginleştirdi. Sosyalizmde değer yasası, meta üretimi, sosyalist üretimin gelişmesi süreci, dağılım ve değişim yasaları ve nihayet komünizme geçişe hazırlığın bellibaşlı koşullarını zengin bir düşünce bolluğuyla çözümlüyor bu eserinde Stalin. En nihayet, revizyonizm tehlikesini, Yaroşenko ile girdiği polemikte de "geri dönüş" sorununu ana hatlarıyla ele alıyor.

KOMÜNİZME GEÇİŞİ HAZIRLAMANIN ÜÇ TEMEL ÖNKOŞULU

Stalin'in ekonomik,teorisinde, tedricen komünizme geçişin sorunlarına bir yanıt arama ve bu alanı çözümlene önemli bir yer tutmaktadır.

Bu geçişi hazırlamak için üç temel önkoşul, üç önemli kilit taşı görevi görür Stalinci teoride.

Birincisi, Tüm toplumsal üretimin sürekli bir büyümesini sağlamak. Bu güzergahta kalabilmek için de üretim araçlarının üretimine öncelik tanımak. Böyle bir öncelik tanınmadan ne genişletilmiş yeniden üretim sağlanabilir, ne de "kendi işletmelerinin ve ulusal ekonominin bütün öteki dallarındaki işletmelerin donatımının sağlanması" görevi yerine getirilebilir.

İkincisi, Tedrici geçişler aracılığıyla kolhoz mülkiyetini, ulusal mülkiyet düzeyine yükseltmek, yine kademeli aşamalarla meta dolaşımının yerine ürün değişimi sistemini geçirmek gerekir. Bu yolla, "merkezi iktidar, ya da başka herhangi merkezi toplumsal ekonomik [örgüt], toplumsal üretimin bütün ürünlerini toplumun yararına kullanabilsin." (141)

Bilinirki bu geçişi sağlamanın yolu kademe kademe kolhozlara kar sağlama yoluna girerek ve böylece tüm topluma da kar sağlayarak olasıdır.

Kolhoz mülkiyeti ulusal mülkiyet düzeyine nasıl yükseltilecektir? Stalin bu soruyu şu özlü çözümlenmesiyle yanıtlar:

Kolhoz mülkiyetini ulusal mülkiyet düzeyine yükseltmek için, kolhoz üretim fazlasının meta dolaşımından tasfiye edilmesi ve devlet sanayii ile kolhozlar arasında ürün değişimi sistemine tümlenmesi gerekir. Esas olan budur. (142)

Kolhoz mülkiyetini ulusal mülkiyet düzeyine çıkarmak için gerekli önlemler sorunu Stalin'in teorisinde kapsamlı bir yer alır. Kolhozlar ile devlet sanayii arasındaki değişim sistemini Stalin teorik bazda tartışıyor eserinde. Kolhoz kendi ürettiği ürünlerin sahibidir. Ve bu ürünleri istediği gibi, serbestçe kullanabilmektedir. Stalin, kolhozun tamamen serbest olarak kullanabileceği kolhoz malları nelerdir sorusuna şu yanıtı verir: Buğday, et, yağ, sebze, pamuk, pancar, keten vb.; ayrıca, evlerine bitişik toprak üzerindeki kolhozcuların kişisel işletmeleri ve binaları. (143)

Stalin, bu ürünlerin bir bölümünün pazara arz edildiğini ve bu biçimde

(141) Son Yazılar, Stalin, s. 125.

(142) Son Yazılar, Stalin, s. 151.

(143) Son Yazılar, Stalin, s. 151.

meta dolaşımı ile tümlendiğini açıklayarak şu sonuca varıyor: İşte diyor bugünkü koşullarda kolhoz mülkiyetinin ulusal mülkiyet düzeyine yükseltilmesi önünde engeldir bu durum. Öyleyse, kolhozcu köylülüğün ürün fazlasının meta dolaşımı alanından çekip alınması gereklidir. Pek tabiidir ki, bu da bir anda, bugünden yarına olası değildir. Meta değişiminin yerini adım adım ürün değişimine bırakması ile beraber, kolhoz mülkiyeti de ulusal mülkiyet düzeyine yükseltilebilecektir.

Böyle bir sistemin uygulama alanı bulması için diyor Stalin, kentin kıra teslim ettiği üretimin büyük çapta artması aslolandır. Öyleyse, bu sistemi yaşama geçirmede aceleci önlemlerin bir yararı olamaz. Bu ancak, "kentin ürettiği çeşitlerin birikim ölçüsünde" geliştirilebilir. (144)

Adım adım geliştirme...

"Meta dolaşımı alanını adım adım kısararak ve ürün değişimi etki alanını genişleterek" sağlıklı bir geçiş sağlanabilir. Meta dolaşımının etki alanını kısmak diyor Stalin, sosyalizmden komünizme geçişi kolaylaştıracaktır. Ve nihayet Stalin ulusal çaptaki sosyalist planlamayla da bağını kuruyor bu geçişin.

Ve diyor ki:

Ayrıca, kolhozların esas mülkiyetini, kolhoz üretiminin meyvelerini, ulusal çaptaki genel plancılık sistemine sokmak olanağı verecektir.

Sovyet İktisadının Eleştirisi'nde Mao Zedung Çin açısından, Stalin'in sosyalizmin ekonomik-teorisini tartışıyor ve şu tahlilde bulunuyor:

... Sosyalizm ve komünizm açısından, sosyalizmin inşası ne demektir? İki noktayı ortaya koyuyoruz;

1. Sosyalizmin inşasının yoğun belirtisi, sosyalist, tam kapsamlı kamu mülkiyetini gerçekleştirmektir.

2. Sosyalizmi inşa etmek, kolektif komün mülkiyetini kamu mülkiyetine çevirmek demektir.

Kimi yoldaşlar, sanki komünler kamu mülkiyetinde imiş gibi, iki mülkiyet tarzı arasında çizgi çekmeyi kabul etmiyor. Bu tarzlardan biri, Anshen Demir ve Çelik İşleri'nde olduğu gibi, kamu mülkiyetidir; diğeri ise, büyük kolektif komün mülkiyetidir. Bunu dönüştürmezsek sosyalist insanın yararı ne olurdu. Stalin üç şarttan bahsederek, aradaki çizgiyi çizdi. Bu üç temel şart akla uygundur ve şöyle özetlenebilir: Toplumsal üretimi arttırmak; Metaların değişiminden ürünlerin değişimine, değişim değerinden kullanım değerine geçmek.

Yukarıda değinilen bu iki nokta hakkında biz Çinliler;

1. Üretimi genişletip arttırmaya çalışıyoruz; bunun için ağır sanayinin gelişmesine öncelik tanıyarak, sanayi ve tarımı birlikte destekliyoruz.

2. Küçük kolektif mülkiyeti kamu mülkiyetine, bunu da tam kapsamlı kamu mülkiyetine dönüştürüyoruz. (145)

Böylece Mao, Stalin'in sosyalizmin ekonomi-politiğine yaptığı katkıyı kendi ülkesi açısından değerlendirerek ve bundan olumlu sonuçlar çıkararak Stalin'in ekonomik-teori çözümlemesini paylaştığını sergilemiş oluyor.

Üçüncüsü, Toplumun üyelerinin zihinsel ve fiziksel yeteneklerinin her yönüyle gelişmesini sağlamak için toplumun yüksek bir kültürel gelişmesini

(144) Son Yazılar, Stalin, s 152.

(145) Sovyet iktisadının eleştirisi, Mao zedung, s. 143-144.

sağlamak. Bu yolla toplum üyeleri toplumsal gelişmenin etkin birer dönüştürücüleri olabilecek gerekli bir eğitim alabilir ve bütün yaşamları boyunca bir tek mesleğe çakılı kalmadan özgürlük ortamında meslek edinebilir hale gelirler.

Stalin bu kadarla da sorunu bitirmiyor; çözümlemesini ayrıntılandırıyor ve belli koşullar öne sürüyor. Derin ve zengin çözümleme gücü içeren koşulları şöyle sıralıyor: Bunun için önce işgününü en azından altı saate ve daha sonra beş saate indirmek gerekir. Toplumun tüm bireylerinin geniş bir öğretime sahip olmaları için yeterince boş zamanları olmasını sağlamak bakımından bu gereklidir. Bunun için, aynı zamanda, zorunlu politeknik eğitim sağlanmalıdır, toplumun bütün bireylerinin özgür olarak bir meslek seçmesi ve yaşamları boyunca herhangi tek bir mesleğe bağlı kalmaması için bu gereklidir. Bu amaçla, konut koşullarını da köklü bir biçimde iyileştirmek gerekir, en azından işçilerin ve memurların gerçek gündelikleri iki katına ve belki de daha fazlaya çıkartılmalı, bu, gerçek gündeliklerin miktar olarak artması ile ve hele geniş tüketim maddelerinin fiyatlarını sistemli olarak düşürmeye devam etmekte, sağlanmalıdır. (146) (abç)

Komünizme geçişi hazırlayarak temel koşulları böylece saptıyor Stalin.

Sovyet İktisadının Eleştirisi'nde Stalin'in bu çözümlemesini değerlendiren Mao şunları söylüyor:

"... Stalin bu üç şartı önerdiğinde, kültürden söz ediyordu; tüm halkın beşerî gelişimi ve eğitimi. Bunun için dört şart önerdi.

- a. Gün başına 6 saat iş,
- b. Teknik eğitimi iş ile birleştirmek,
- c. Konut şartlarını düzeltmek,
- d. Ücretleri yükseltmek.

Özellikle, ücretleri yükseltmek ve fiyatları düşürmek, burada yardımcı olur; fakat siyasi şartlar önerilmemiş.

Tüm bu şartlar, temelde, üretimi arttırmak içindir. Üretim bir kez bollasınca, kolektif mülkiyeti kamu mülkiyetine dönüştürmek sorununu çözmek daha kolay olacaktır. (147)

Görülüyor ki, Mao, Stalin'in sosyalizmin ekonomik-teorisine dair çözümlemesine katılıyor ancak diyor; şartların önerilmemesini eksiklik olarak görüyor. Siyasi şartların eksik olduğu bir gerçektir; ne varki, tartışma konusu olan sosyalizmin ekonomik-teorisidir. Dolayısıyla Stalin işin bu cephesini çözümleme işine girişmiştir. Yaroşenko ile ekonomik sorunlara dair tartışmasında bu sorunları işliyor Stalin. Yaroşenko'nun da yalnızca sosyalizmin ekonomik-teorisine dair tartıştığı unutulmamalıdır. Stalin'in siyasete değilde ekonomiye değinmesi bu bağlamda ele alınmalıdır.

Stalin, bütün bu önkoşulların yerine getirilmesinden sonradır ki diyor "emeğe göre" sosyalist formülasyonundan, "ihtiyaca göre" komünist formülüne ulaşılabilir.

Stalin'in komünizme geçişi sağlayacak temel koşullara dair öğretisi, Marksist-Laeninist ekonomi-politiğin iyiden iyiye bir geliştirilmesi; kapsamlı bir zenginleştirilmesidir.

(146) Son Yazılar, Stalin, s. 76

(147) Sovyet İktisadının Eleştirisi, s. 144.

Her devrimcinin haznesinde olması gereken yapıt: "Başkan Gonzalo Konuşuyor"

Başkan Gonzalo "üs alanı halk savaşının esasıdır. Onsuz halk savaşı gelişemez" derken halk savaşının kırlarda kurulacak üs alanlarına dayanarak, ama şehirlerin günümüzdeki önemini unutmadan, parça parça iktidarı ele alarak geliştireceğini öğretir.

Bir zamanların Peru'sunda yayımlanan El Diario gazetesinin kahkamanları tarafından binbir güçlükle yapılan Başkan Gonzalo röportajının derlendiği ve aradan beş sene geçmesine rağmen hâlâ canlılığını koruyan, ülkemizde Belge yayınlarından çıkan, bu kitap, Peru'yla aynı yazgıyı paylaşan ülkemizin biz devrimcilerine ve ezilen halklarına yalnızca deneyim değil; aynı zamanda kurtuluş perspektifini de veren önemli bir yapıt olduğu ve sürekli haznemizde olması gerektiği bir gerçektir. Onlar hakkında çok şeyler yazıldı; çok şeyler söylendi; bazı söylenceler uluslararası karşı-devrim tarafından ve bunların "beşinci kolu" durumundaki Troçkistler ve modern revizyonistler tarafından bilerek ve isteyerek çarpıtılıp piyasaya sürüldü. Onlar hakkında "terörist, kan emiciler" yakıştırmaları yaptılar. Onlar "bir avuç eşkiya" dediler. "Şansları yok" dediler. Bazı söylencelerde uluslararası oportünizm ve reformizm cephesinden geldi; kendi oportünist, reformist pratiklerini ML ile kanıtlamaya çalışan bu acizkar varlıklar onlara "sekte dogmatik, Maoçu revizyonistler" vb. yakıştırmalarını etiketleyip, bunu da utanmazca ML klasikleriyle kanıtlamaya kalkışıp gerçekte düşünce zavallılığına düştüler. Peru'da gelişen PKP önderliğindeki halk savaşı karşısında dehşetle kapılan ve "mal" elden gidiyorcasına oradan buradan medet uman gericilik kaleleri ve onların kılık değiştirmiş ideolojik uzantıları dört bir yandan "kuşatma ve bastırma" hareketlerine giriştiler. Ne var ki Peru halkı bir kere devrime inanmıştı, ne "süt kampanyaları" ne karaçalmalar bu inanışın önüne geçemezdi, geçemizde, çünkü onlar her yondan çürümüşlüğü, kokuşmuşluğun abideleri idiler. Nitekim bu abideler Halk savaşı, Marksizm-Leninizm-Maoizm karşısında kağıttan şatolar gibi bir yıkılıyor ve iyice bataklığa gömülüyor.

Bu kısa girişten sonra, röportajı didik etmeli ve bu

kısa ve özlü anlatımlardan geniş perspektifler çıkarmalıyız. Kanımızca kitabı daha iyi anlayabilmek için başlıklara bölmeliyiz:

1) KORKU VE CESARET ÇELİŞKİSİ ÜZERİNE:

Doğada nasıl herşey ikili bir karektere sahipse, bu çelişkide korku ve ceret kutuplarına sahip bir karakterdedir. Korku ve cesaret kutuplarından oluşan çelişkinin halk içinde esas yönünün devrim lehine olabilmesi, halk savaşının gelişim seyrine, komünistlerin halkla bütünleşmesi oranına bağlıdır. Devrime kuşkuyla bakmak, komünist partisine güven eksikliği nasıl korkunun bir ifadesi ise, kendi ezilen sınıf gerçekliğini kavrayamamakta korkunun kaynağıdır. Neden devrime ve komünistlere kuşkuyla bakılır? Çünkü içinde yaşanan iktisadi ve sosyal konum böyle gerektirir. Neden ezilen bir halk kendi sınıf gerçekliğine kendiliğinden kavuşamaz? Çünkü ezilen sınıf gerçekliğine kavuşabilmek bilimsel sosyalizm mücadelesiyle birleşmeyi, bütünleşmeyi gerektirir.

Komünistler korku ile cesaret arasındaki uzlaşmaz çelişkiyi ideolojik doğruluğun, sağlamlılığın getirdiği bilimsel yöntemle çözümlemiş ve çözmüşlerdir. Komünistler yeni yi temsil ederler, yeni, cesaret iken; korku, çelişkinin eski olan diğer bir yönü de eski ile yeni arasında ki çelişkidir. O vakit yeni bir dünya için mücadele, aynı zamanda korkuyu üzerimizden atıp cesareti kazanmanın da kavgasıdır. Cesaret, niteliğini, sürekliliğini bahşeden dayanılan sınıfın dünya görüşüdür; burjuvazinin, gericiliğin dünya görüşü çelişkinin korku kutbunu oluştururken; yeniyi temsil eden sınıf, proletaryanın dünya görüşü ise, cesareti ifade eder. Sınıf bilinçli proletaryanın kaybedecek bir şeyi olmadığı gibi, korkacak bir şeyide olamaz. Bu iki kutup arasında yalpalayan küçük burjuvazinin ise düzenle çelişkisinden dolayı, kendini gösteren devresel cesareti, korkuyla her vakit çarpışan, kaypak ve kesintili bir karakterdedir. Demek ki korku ile cesaret çelişkisine niteliğini veren sınıf mücadelesidir.

Başkan Gonzalo bu konuda bizlere şunları öğretiyor: "korku ile korkusuzluğun bir çelişki oluşturduğuna inanıyorum. Mesele ideolojimize sarılmak ve içimizdeki cesareti dizginlerinden boşandırmaktadır. Bizi cesur yapan, bize cesaret veren ideolojimizdir. Görüşünce hiç kimse cesur doğmaz. Halkı ve komünistleri cesur yapan toplumdur, sınıf mücadelesidir-sınıf mücadelesi, proletarya, parti ve ideolojimizdir."

Komünistlerin ölüme meydan okumasıda parti ve ideoloji sorunudur; "Parti, ölüme meydan okumak ve canımızı parmaklarımızın ucunda taşımak üzere bizleri çelikleştirmiştir ki, devrim bizden canımızı talep ettiği an derhal verebilelim." korkudan korkusuzluğa ilerleyen ve basitten karmaşığa doğru bir gelişim seyri izleyen hattın belirleyici temâsı komünist partisine, kitlelere güven içinde devrim yolunda kararlılıkla ilerlemenin yanısıra, devrimci devingen bir kişiliğe sahip olabilmenin savaşımını da verebilmektir. Başkan Gonzalo ve tüm komünistler devrimci devingen kişiliğe sahip olan yeni tipte insan olmakla beraber, hayatını hasrettiği işin başkaları tarafında nihai amaç komünizme varana dek devam ettirileceğine inanan öncü insanlardır. Kendisi ölünce herşeyin biteceğini zanneden, yenilgi anında karamsarlığa kapılan ya da "koşulların değiştiği" teranesiyle sağ ve sol arasında bocalayan bir inanış, korku ile cesaret arasında sürekli gidip gelen bir kişiliğe sahiptir. Bu kişiliği oluşturan ideoloji kitlelere güvenmeyen, hele onlara komünizm perspektifi vermeyi hiç düşünmeyen bir temele sahiptir. Herhalde

bu temelin üzerine yükselecek bina da taktir edileceği gibi korku kalesi olacaktır.

Başkan Gonzalo en büyük korkunun "Kitlelere güvenmemek..., insanın kendisinin vazgeçilmez olduğuna, dünyanın merkezi olduğuna inanmasıdır." olduğunu 1988'de söylerken, 1992'nin 24 Eylülünde düşmanın elinde tutsak iken enternasyonal proletaryaya ve tüm dünya ezilen halklarına, "Bizim içinde savaştığımız siperler bu siperlerdir. Çünkü bizler komünistiz! Çünkü biz halkın çıkarlarını savunuyoruz. Parti ilkelerini ve halk savaşını savunuyoruz. Bizim işimiz budur, bizim yapmakta olduğumuz ve yapmaya devam edeceğimiz şey de budur. Şimdi bu koşullar içindeyiz. Bazıları buna bozgun diyorlar. Bırakın rüya görmeye devam etsinler. Bugün bu durumun bizim, yolumuz üzerinde sadece bir büküntüden ibaret olduğunu ilan ediyoruz. Bundan fazla birşey değil. Yol ortasında sadece bir büküntü. Yol uzundur ve biz bu yolu katedeceğiz. Hedefe erişeceğiz. Biz muzaffer olacağız! Göreceksiniz." Mesajını verirken hem "herşeyin bittiğini" söyleyen oportünizmin, karşı-devrimin ahmaklığına bir kez daha darbe vuruyor, hem de hayatını hasrettiği işin başkaları tarafında nihai amacı komünizme varana dek devam ettirileceğine dair bir kez daha inancını vurguluyordu. Çünkü Peru devrimi daha bir çok Gonzalo'lar yetiştirecektir. "Eğer insan" diyor başkan Gonzalo "Parti tarafından proleter ideoloji ile, esas olarak Maoizm ile, şekillendirilmişse, tarihi yapanın kitleler olduğunu devrimi yapanın parti olduğunu, tarihin ardışının kesin olduğunu, devrimin esas akım olduğunu anlayacaktır, ve ozaman insanın korkusu ortadan kalkacaktır. Ve geriye sadece, komünizmin bir gün ışıldaması ve tüm yeryüzünü aydınlatması için temelin atılmasına, diğerleriyle birlikte katkıda bulunabilmekten tatmin oluş kalacaktır."

Proleter ideolojiyi ve esas olarak Maoizmi redetmek ne demektir? Komünizme inançsızlığı ve kitlelere güvensizliği savunmak demektir. Başta keskin söylemlerle proleter ideolojiyi savunurken sonradan "koşullar değişti"ği teranesiyle sağa çaretmek ne demektir? Cesaret adı altında korkuya dörtelle sarılmak demektir.

Bu başlıkta sonuç olarak, korkunun "kağıttan kaplan" olduğu, cesaretin ise başkan Gonzalo'nun bize öğrettiği gibi Marksizm-Leninizm ve esas olarak Maoizme dörtelle sarılmak, kitlelere ve komünist partisine güvenerek nihai amaç komünizme inanç olduğunu söylemek kalıyor bize.

2) MARKSİZM-LENİNİZM-MAOİZM VE GONZALO DÜŞÜNCESİ:

"Marksizm, Marks'ın görüş ve öğretilerinin sistemidir. "Buradan hareketle; Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağı marksizmi olmakla beraber, Lenin'in görüş ve öğretilerinin sistemidir, Maoizm, sosyalizmden geri dönüşlerin olduğu Marksizm-Leninizmin gelişme süreci içinde, tecrübelerin yoğunlaştığı özgün aşamanın görüş ve öğretilerinin sistemidir. Bu biçimiyle Marksizm-leninizm-Maoizm evrensel bir statüye sahip olmakla birlikte, birbirinden kopmaz bağlarla bağlı proleter ideolojinin gelişmesi sürecinin sıçramalı evreleridir. Başkan Gonzalo El Diario gazetesiyile yaptığı röportajda bu konuya çok önem verdiği, gibi, özellikle, günümüzün getirdiği etkin koşullardan dolayı Maoizmi önpalana çıkarıyor ve oportünizmle, revizyonizmle ayırımını koyuyor;

"Bizim için, Marksizm bir gelişme sürecidir ve bu muhteşem süreç bizi yeni, üçüncü ve daha yüksek bir aşamaya erdirmiştir." Anılan bu üçüncü

aşama Maoizm'dir. Maoizmin evrensel niteliğini ve ML ile nasıl bütünlüklü olduğunu gösteren Başkan Gonzalo röportajında şöyle devam ediyor: "... Marksizmin üç bileşken ögesi (diyalektik ve tarihsel materyalizm, bilimsel sosyalizm, ekonomi-politik-BN) incelendiğinde Başkan Mao Zedung'un bu üç ögenin her birini geliştirdiği açık bir şekilde görülecektir. Sayalım bunları: Marksist felsefede, hiç kimse onun başta çelişki yasağı olmak üzere diyalektiği muhteşem şekilde geliştirdiğini, bu yasanın tek temel yasa olduğunu tesis ettiğini inkâr edemez. Politik-ekonomik konusunda, bu alanda iki konunun altını çizmenin yeterli olacağını söyleyebiliriz. Birincisi, bizim açımızdan acil ve somut öneme sahip olan bürokrat kapitalizm, ikincisi ise, sosyalizmin politik ekonomisinin geliştirilmesidir, zira sentez halinde diyebiliriz ki, sosyalizmin politik ekonomisini gerçekten tesis eden ve geliştiren başkan Mao'dur; bilimsel sosyalizme ilişkin olarak halk savaşına dikkat çekmek yeterli olacaktır... görüşümüzce, bu üç mesele, bize evrensel niteliğe sahip bir gelişmenin sözkonusu olduğunu göstermektedir. "Bütün bu nedenlerden dolayı" ... evrensel proletaryanın ideolojisi, Maoizm ile, bugüne kadarki en yüksek gelişmesine, en yüksek doruk noktasına ulaşmıştır. "Bunun için günümüzde, komünist olmanın yolu, yalnızca ML olmak değil ve daha ötesi, Marksist-Leninist-Maoist olmaktır. Mao yoldaşın görüş ve öğretilerinin sistemini salt özgül bir mesele olarak ele almak, hem ML'i dogmatik tarzda kavramaktır, hem de Marksizmin "büyük sıçramalarla gelişen diyalektik bir birlik" olduğunu reddetmektir.

Maoizmi doğuran koşullar nelerdir? Hiçbir şey gökten zembille inmeyeceği gibi koşullardan da soyut olarak ele alınamaz. Marks'ın görüş ve öğretilerini doğuran koşullar ve onu sistematik, evrensel hale getiren tarihsel süreç, hâlâ tekelci aşamaya varmamış kapitalizm çağında cereyan eden sınıf mücadelesinin vardığı boyuttur. Buna rağmen Marks'ın görüş ve öğretilerinin sistemi serbest rekabetçi kapitalizm sınırlarında kalamaz, o bir gelişme sürecinin, diyalektik sıçramalı evrelerin ilk evresidir. Bu biçimiyle, Marksizmin üç bileşkeni, o dönemin deneyimleri ve bundan çıkan bilimsel analiz ve sentezleri ile sınırlıdır. Lenin yoldaşın görüş ve öğretilerinin sistemini de aynı biçimde belirgenleştiren sınıf mücadelesinin vardığı boyuttur, çünkü Gonzalo yoldaşın öğrettiği gibi "proletaryanın ideolojisi, enternasyonal proletaryanın mücadelesinin ürünüdür." Stalin yoldaşın haklı olarak dediği gibi: "Leninizm, Leninin öğretisi eski Marksizm değildir. Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimler çağının Marksizmdir. "Sınıf mücadelesinin emperyalizm ve proleter devrimler çağında aldığı boyut Leninizmi meydana getiren tarihsel sürecin niteliğini de ele verir. Ancak Leninizm, Marksizm'in basit bir devamı değil, ama devrimci devingen ve sıçramalı devamıdır. Marks'ın görüş ve öğretilerinin gelinen aşamada evrensel proletaryanın pratiksel ihtiyaçlarına ve altın çağa ilerleyişinde belli alanlarda yetersiz kalması durumunda Leninizm, Marksizmi tamamlar ve gelişim kesintiye uğramadan ilerler.

Emperyalizm ve proleter devrimler çağında Leninizmden sonra; sosyalizmden geri dönüşlerin, emperyalizmin yeniden belini kaldırıp dünyaya hükmetmeye başladığı, ulusal kurtuluş savaşlarının yoğunlaştığı ve bürokratik kapitalist sistemlerin yaygınlaştığı bir dönemde Mao'nun, evrensel proletaryanın sınıf mücadelesinin vardığı boyutla koşullandığı ve gerçekten çağın özgün aşamasında görüş ve öğretilerinin sistemi olmuştur. Emperyalizm ve proleter devrimler çağının özgün aşamasında belli noktalarda ve alanlarda Marks, Engels, Lenin, Stalin yoldaşların öğretileri yetersiz kalmış ve bu ye-

tersizliği Mao gidermiştir. Böylece Marksizm'in üç bileşkeni yeni bir çehreye kavuşmuş ve yeni yeni tecrübelerle donanmıştır. Ve şimdi daha güçlüdür görüşümüzce" diyor Gonzalo yoldaş. "Nasıl ki Lenin yoldaş Marks'in muhteşem eseri üzerinde yükseliyorsa, Başkan Mao Zedung'un gerçekleştirdiği gelişme de Marks ve Lenin'in muhteşem eseri, yani Marksizm-Leninizm üzerinde yükselmektedir. Marksizm-Leninizm'i kavramadan Maoizmi anlamamız asla mümkün olmazdı" Proletaryanın ideolojisi bir bütündür "çünkü o, en öne çıkanları belirtecek olursak, Marks, Lenin, Engels, Stalin ve Başkan Mao Zedung gbii olağanüstü eserlerinin ürünüdür."

Peki bu, Peru halkının ve özelde proletaryanın dilinden düşürmediği Gonzalo Düşüncesi nedir? Birçok kimsenin kafasını karıştırdığı bu noktada, Başkan Gonzalo, özgül olanla ya da evrenselin somut özgülüne, hayata geçirilmesi ile evrensel olan arasında ayırım koyuyor: "Gonzalo düşüncesini doğuran, Marksizm-Leninizm-Maoizm'in Peru devrimine uygulanmasıdır." Düşüncenin, Marksizmin gelişme sürecinde diyalektik sıçramalı evre olmadığını, yalnızca, bu diyalektik sıçramalı evrelerin iyi incelenip bütünlüklü biçimde somuta uygulanması olduğunu söyleyen Başkan Gonzalo düşüncenin, Marksizm'in diyalektik sıçramalı evresine ulaşabilmenin koşulunda, röportajdan edindiğimiz izlenime göre, Marksizmin üç bileşkenine, çağ değişiminde veya çağın içinde olabilecek özgün aşamada niteliksel bir katkı ve gelişim sağlayabilmesi olduğunu koyuyor. Örneğin, Mao yoldaşın öğretisi ML'nin Çin somutuna uygulanması olarak kalması durumunda onun yalnızca bir düşünce olacağını ama onun öğretisi ve düşüncelerinin içinde bulunduğumuz çağın geçirdiği tarihi özgün aşamanın ustaca tahlili ve Marksizm'in üç bileşkesine niteliksel bir gelişim sağladığı için, onun salt bir düşünce olmadığını ama evrensel bir öğretisi yani Maoizm olduğunu koyuyor. Böylece MZD ile Maoizm arasında ayırımı netleştiriyor. Herşeye rağmen "ama" diyor Abimael Guzman Reynaso "bizim için, ideolojimize evrensel çerçeveden bakıldığında, birkez daha vurguluyorum, esas olan Maoizm'dir."

3) MARKSİZM VE REVİZYONİZM:

Revizyonizm, Marksizmin tamamen reddedilmesi olarak ortaya çıkmıştır. Modern-revizyonizm de aynı şekilde Marksist felsefenin yerine burjuva felsefeyi geçirmeyi hedeflemektedir, özellikle artan yoksullaşmayı ve emperyalizmin yıkılmasının kaçınılmazlığını inkar ederek ekonomi-politiğe karşı gelmiştir. Revizyonizm, sınıf mücadelesine ve devrime karşı çıkmak, parlamentar kretenizmi ve pasifizmi bayrak yapmak için, bilimsel sosyalizmi gayretle tahrif etmeye, karalamaya ve çarpıtmaya çalışır." Başkan Gonzalo böylece revizyonizmin, Marksizm'in üç bileşkesini nasıl tahrif ettiğini net biçimde öğretiyor. Klasik revizyonizmin, sınıf mücadelesi karmaşıklaştıkça, modern revizyonizme evrimi, Marksizm'in diyalektik gelişme süreci ile daha da gözler önüne geldi. Nasıl Marksizm-Leninizm-Maoizm uluslararası bir ideoloji ise, Lenin yoldaşın vurguladığı gibi, revizyonizm de uluslararası bir olgudur.

Modern-revizyonizm, bazılarının düşündüğü gibi, halk içinde ideolojik bir olgu değil, tam tersine, halka yabancı, karşı devrimin, sözde sosyalist, ideolojik rehberidir. "Bu nedenle" diyor önder Gonzalo "bizim için sorun revizyonizme karşı savaşmak, hem de amansız bir şekilde savaşmaktır. Revizyonizme karşı savaşmadan emperyalizme karşı savaşamayacağımız dersini unutmamalıyız. "Çünkü Marksizmin politikası proletaryanın birincil çıkarla-

rını en önde gözeten, proletaryanın ufkunu açan ve genişleten, sınıf mücadelesini proletarya diktatörlüğünden geçerek altın çağa kadar genişleten ideolojiye göre şekillenen sistem iken, Lenin yoldaş revizyonizmin politikasını "bir durumdan başka bir duruma göre tutumunu belirlemek, kendini günlük olaylara ve küçük politikanın kesinti ve değişmelerine uyarlamak, proletaryanın birincil çıkarlarını ve tüm kapitalist sistemlerin, tüm kapitalist evrimin özelliklerini unutmak, bu birincil çıkarları, anın gerçek ya da varsayılan avantajları uğruna feda etmek" olduğu biçiminde öğretiyor. Bundan dolayı Marks, Engels, Lenin, Stalin, Mao yoldaşlar bizlere revizyonizme karşı amansız mücadeleyi yaşamları ile öğretiyorlar: "Bu mücadeleyi nasıl yürütmeliyiz? Her planda: ideolojik, ekonomik ve siyasi planlarda, bu üç klasik planın her birinde savaşmak zorundayız." diyor yigit yoldaş Gonzalo ve devam ediyor: "Revizyonizme karşı savaşma görevini yerine getirmedığımız takdirde, komünist değiliz demektir. Bir komünist revizyonizme karşı yılmadan ve amansız bir şekilde savaşmakla yükümlüdür."

Teng Siao-ping, Kruşçev, Hoca ve her türlü uluslararası revizyonizme ve onların özgüldeki uzantılarına karşı mücadele yükümlülüğü ile savaşmadan Marksizm-Leninizm-Maoizm savunulamaz, altın çağ yürüyüşünde ileri atılamaz. Çünkü o, Başkan Gonzalo'nun bizlere öğrettiği gibi "burjuvazinin proletarya saflarındaki acentasıdır, dolayısıyla bölünmeler yaratır. Revizyonizm, komünist hareketi ve komünist partileri parçalayıp böler, sendika hareketini parçalayıp böler, halk hareketini parçalayıp böler. Revizyonizm açıktırki bir kanserdir, amansız bir şekilde sökülüp atılması gereken bir kanserdir. Aksi takdirde devrimi ilerletemeyiz."

Kitlelerin devrim yürüyüşü revizyonizmi mahkûm edecek ve bu koskoca "çöp yığını" yakıp kül edecektir.

4) HALK SAVAŞI VE SİLAHLI AYAKLANMA:

Başkan Mao bizlere şunu öğretiyor: "Siyaset, her zaman kullanılan araçlarla yürütülemeyecek bir aşamaya geldiği zaman, önündeki engelleri kaldırmak için savaş çıkar." Halk savaşında bizim gibi yarı-sömürge veya sömürge ülkelerde, siyasetin olağan araçlarla sürdürülmediği koşullarda -ki bu araçlar ya çok kit ya da hiç yoktur- başvurulmuş ve devrimci şiddet üzerinde inşa olan evrensel niteliğe sahip haklı bir savaştır. Bu noktada ilk ele alınması gereken evrensel niteliğe sahip olan devrimci şiddet meselesidir. Başkan Gonzalo röportajında şiddet konusunda "istisnası olmayan evrensel bir kanun" olarak söz ediyor. "Çünkü" diye devam ediyor "devrimci şiddet olmaksızın bir sınıfın yerine bir diğer sınıf geçemez, eski düzen devrilip yerine -bugün açısından komünist partiler yoluyla proletarya tarafından önder edilecek- yeni düzen yaratılamaz." O bunları söylerken Maoizm'in "emperyalizm çağında ki sınıf mücadelesinin deneyimleri, işçi sınıfının ve emekçi yığınların silahlı burjuvaziyi ve silahlı toprak sahiplerini ancak namluların gücüyle yenebileceğini öğretmiştir; bu anlamda, bütün dünyanın yalnızca namluların yardımıyla dönüştürülebileceğini söyleyebiliriz," öğretisinden yola çıkar. Böylece en halis ve en bayağı oportünizmden, her cinsten revizyonizme darbe vurur ve ayrılığını netleştirir.

Peru gibi yarı-sömürge yarı-feodal ülkelerde devrim hedefine giden yolda, devrimin esas araçları ya da biçiminin barışçıl mücadele değil, silahlı mücadele olacağı ve bu gibi ülkelerde silahlı mücadeleyi, devrimci savaşı, gerilla savaşı, ve askeri çalışmayı küçümsemenin yanlış olacağını ve bütün

bunların taktik derekede alınmasının oportünist tutum olacağını söyleyen Mao'nun bu evrensel öğretisini iyi yorumlayan ve Peru süzgecinden geçiren komünist insan Gonzalo, ülkesi olan Peru'da yeni demokratik devrimin uzun süreli halk savaşıyla olacağını söylemiştir. Böylece devrimci şiddet meselesini, Peru'da, nasıl çözeceğini tayin etmiştir;

"İktidarın silah zoruyla ele geçirilmesi, meselenin savaş yoluyla halledilmesi, devrimin merkezi görevi ve en yüksek biçimi..." olduğunu söyleyen Maoizm'in muhteşem öğretisinin Peru somutuna uygulanması olan Gonzalo Düşüncesi'nin askeri çizgisi ile, teori ve askeri pratiği, Marksizm-Leninizm-Maoizm'in teori ve pratiği ile tamamen uyum halindedir. Bundan dolayı PKP diğerlerinden (FMLN- FSLN, Tupamora'lar vs.) farklıdır.

Emperyalizmin taktik anlamda görece kuvvetliliğinden ve Peru gibi ülkelerde dengesiz gelişimden dolayı uzun sürecek Maoist Halk Savaşı; stratejik savunma, denge, saldırı dönemlerini içinde barındıran ve kırlardan şehirlere doğru kızıl siyasi iktidarlar kurarak,iktidarı parça parça kurma stratejisinden hareket eden ve temel güç olarak köylülüğü alan proletaryanın fiili önderliğindeki askeri-politik sanattır," öyleyse, (bunu-BN) devrimci üs bölgelerindeki uzun süreli devrimci mücadelenin esas olarak, komünist partisi önderliğindeki köylü gerilla savaşına dayandığı açıktır." Bu yüzden Peru gibi ülkelerde yürütülen devrimci savaşında, köylük bölgelerin devrimci üs bölgeleri olarak kullanılması zorunluluğunu gözardı etmek, köylüler arasında çetin mücadeleler vermeyi ve gerilla savaşın reddetmek yanlıştır. Bu yüzden Başkan Gonzalo "üs alanı halk savaşının esasıdır. Onsz halk savaşı gelişemez" derken halk savaşının kırlarda kurulacak üs alanlarına dayanarak, ama şehirlerin günümüzdeki önemini untmadan, parça parça iktidarı ele alarak gelişeceğini öğretir.

1980'de başlatılan halk savaşı, röportajın yapıldığı yıllarda, stratejik savunma aşamasında iken bugün denge aşamasına varmış ve böylece Halk Gerilla Ordusu gün geçtikçe büyümüş, ülkenin birçok bölgesine nüfuz etmeyi başarabilmiştir. PKP'nin devrim görevlerini gerçekleştirmek için oluşturduğu HGO'su bugün esas olarak gerilla savaşı veriyor, ileride şüphesiz gerilla savaşı, bugünde belirtileri görüldüğü gibi, hareketli savaşa dönüşecek ve düşmana uygun bir tarihsel koşullarda son darbe vurulacaktır. Bu anlamda gerilla savaşının stratejik rolü iki yanlıdır: "Düzenli savaşı desteklemek ve kendini düzenli savaşa dönüştürmek. Bugün Peru'da gerilla savaşının belirleyici stratejik rolü kendini düzenli savaşa dönüştürmektir," biçiminde kendini gösteriyor. Bunu başarabilmenin yolunu Başkan Gonzalo kitlelerin savaşkanlığının kamçılanmasını zorunlu görüyor. Bahsedilen zorunluluk proletaryanın komünist partisi aracılığıyla diğer halk sınıf ve tabakaları üzerinde devrimci hegemonya kurabilmesi için olmazsa olmaz şartıdır. Bu şartı bilince çıkararak PKP bugün öncü olmaktan çıkmış, kabullenilmiş öncü haline gelmiştir. Zaten uluslararası karşı-devrimi tir tir titreten espri buradan gelir.

Bir başka değinilecek nokta, Peru'da savaşın esas olarak kırlarda yoğunlaşmış olmasına rağmen, şehirlerdeki çalışmalarında özellikle son yıllarda yoğunlaşmış olmasıdır. Bu sorun Maoizm'i mekanik olarak algılayan ya da en ufak yelde kendine pay çıkaran oportünizmin kafasını karıştırmakta veya sözde kendi söylemlerini doğrulamak için temel aramaktadırlar. Bu açıktan düşünce zavallılığı, bilinç çıkmazlığıdır. Bu zavallılığa karşı Başkan Gonzalo "sebat etmek zorundayız" diyor ve devam ediyor: "kitleler halk savaşını, silahın değerini, tüfeğin önemini kavrayana kadar çeşitli biçimler, zengin biçimler altında kitle çalışmasını sürdürmeliyiz." Buna bağlı olarak devamla şöyle

öğretiyor: "şehirlerin önümüze çıkardığı sorun nedir? Biz hem şehirde hem de kırdan yıllarca faaliyet geliştiriyoruz. Halk savaşının gelişmesi ile bu faaliyetin bir dönemeç ve değişiklik gündeme getirmiş olduğu doğrudur. Şimdi ulaştığımız durum, bizi halk savaşını genelleştirmek için şehiri ve şehirleri nasıl hazırlayacağımız meselesi ile karşı karşıya getirmektedir. Bu kitle çalışmasının genelleştirilmesini ilgilendirir, ama halk savaşı çerçevesinde ve onun hizmetinde olmak kaydıyla... Şehirlerdeki eylemimize vazgeçilmez olduğuna ve her seferinde daha da hızlandırılması gerektiğine inanıyoruz çünkü proletarya buralarda yoğunlaşmıştır ve onları revizyonizmin veya oportünizmin ellerine terkedemeyiz." Meselenin esprisi buradadır. Siyasi seferberliğin halk savaşında yalnızca kırlarda olacağını söyleyen kim? Olsa olsa Maoizm'i mekanik olarak algılayanlar olabilir. Bunların oportünistlerden orta yolcu sözde Mao'yu savunanlardan hiçbir farkı olamaz. Halk Savaşı her aşamada siyasi seferberliğe ihtiyaç duyar. "Siyasi seferberlik ne demektir? Öncelikle orduya ve halka savaşın siyasi amacını anlatmak demektir." Şehirlerde de olacaktır kırlarda da. Ancak "ne mi düşünüyoruz? Şurası açık ki, merkez kırdadır."

Silahlı ayaklanma sorununa gelince, iyi bir stratejisyen ve iyi bir taktikisyen olan Başkan Gonzalo oldukça tedbirli, ciddi ve sabırlı düşünüyor. "Silahlı ayaklanma" diyor "halk savaşının bütün ülkede, iktidarı zaptetmesi için şehirlerin ele geçirilmesini hedefler." Bu yüzden şehirlerdeki, özellikle bu dönemde, kitle çalışması bunun hazırlıklarına yönelmiş durumdadır. Silahlı ayaklanma kesinlikle bir komplo olamaz, Lenin yoldaşın öğrettiği gibi kitlelerin devrimci gelişmesine dayanan bir harekettir. Kitlelerin devrimci gelişmesini sağlayacak olan halk savaşının gelişim seyri ve kitleleri kucaklamasıdır. Bugün bunun önemli bir bölümü tamamlanmıştır, şimdi gerekli olan, halkın birleşik cephesini kuvvetlendirebilmek, ulusal burjuvaziyi kazanmak, kızıl siyasi iktidarı yaygınlaştırmak ve krizin en yüksek zirvesini beklemektir.

Silahlı ayaklanmada merkezin kır değil, şehirler olduğunu söylemiştik. "Bu durumda" diyor yoldaş Gonzalo "başlangıçta savaşçıları ve komünistleri şehirden kırsal alanlara bile kaydırığımız halde, daha sonra onları kırsal alanlardan şehirlere kaydırmanız gerekecek. Bu şekilde olacaktır, bu şekilde ağırlığımızı kaydırıp silahlı ayaklanmayı hazırlarız. Halk Gerilla Ordusu'nun eylemi ile şehirlerdeki ya da bir veya birkaçındaki ayaklanmacı eylemin çakışmasına imkân tanıyan şartları kollamak zorundayız. İhtiyacımız olan budur. "Ayaklanma sanatıyla oynamamak buna denir. Çünkü "silahlı ayaklanma tıpkı savaşın bir sanat olması gibi özel yasalara tabi olan bir tip politik mücadeledir. "Bu mücadele ile oynamak ve esas sorun olan uygun anın yakalanmasını savsaklamak "nakavt yumruğunu" yenilgiyle sonuçlandırmak demektir. Başkan Gonzalo böyle görüyor ve bizlere böyle öğretiyor.

Röportajın incelenmesi için daha bir çok başlık açabiliriz ancak bu sefer okuyucunun merakını kitaba değil, bu makaleye bağlarız. Okuyucu mutlaka bu kitabı okumalı, tartışmalı ve birçok deneyimler çıkararak edindiği bilgileri başkalarına aktarabilmelidir. Kitabı bir defa değil, birkaç defa okumak gerekebilir, çünkü o kadar somut ve yalın, o kadar düşündürücü, o kadar ilgi çekici ve ülkemizin sorunlarına benzer ki, eh, artık değil bir kere, onkere okumak bile az geliyor insana.

Genel olarak gençlik ve ülkemiz gençliği-3

12 EYLÜL DARBESİ VE YÖK'E GEÇİŞ

Egemen sınıfların gözünde yüksek okullar; faşist kurullarla disipline edilmiş, tümüyle faşist devletin ve onun siyasi iktidarının çizdiği sınırlar içinde hareket eden ve ona bağlı birer askeri kışla olmalı, burada devlete ve bu devletin gerçek sahipleri sömürücü egemen sınıflara hizmet edecek sadık uşaklar yetiştirilmeliydi.

Nihayet egemen sınıflar yıllardır hazırladıkları kanlı oyunlarını 12 Eylül'de sahneye koyarak AFC (Askeri Faşist Cunta)'yi işbaşına getiriyorlardı. ekonomik alanda İMF ve Dünya Bankası gibi emperyalist finans kuruluşlarının dayatmasıyla gündeme getirilen "ihraç ekonomisi" siyasal alanda AFC ile beraber faşist devletin tüm kurum ve kuruluşlarında faşist devletin tam ve dolaysız denetimini sağlayacak yoğun bir reorganizasyona girişildi. Bunların en önemlilerinden birisi, eğitim ve öğretim kurumlarındaki faşist düzenlemelerdi. Böylece hakim sınıflar AFC sonrası devletin faşist özüne uygun olarak özledikleri; bağımsız bilimsel çalışmalarından uzak ve faşist disiplin kurullarıyla donatılmış ve sömürü düzenini dışlılarına gerekli gıdayı sağlayan "uydu üniversite" tipine "Yüksek Öğrenim Kurumu (YÖK) örgütlenmesiyle adım adım yaklaşıyor ve YÖK aracılığıyla bu amaçlarına ulaşıyorlardı. Kendilerine göre bu işin çözümündeki ilk halka yüksek okullarda; gerek öğretim görevlileri gerek öğrenciler ve gerekse de emekçiler arasında yoğun bir ayıklama ve kıyım gitmek ve faşist disiplin kurullarıyla buraları "yola" getirmektir. Nitekim AFC'nin gelişile birlikte yüzlerce yurtsever-demokrat öğretim görevlisi ve binlerce yurtsever-devrimci öğrenci okullardan uzaklaştırılıyor ve çok "sakıncalı" görülenler gözaltına alınıyor, hatta tutuklanarak zindanlara atılıyor. Yoğun bir "temizlik" kampanyasına girişen AFC üniversite ve yüksek okulları disipline etmenin varolan kısmi "özerk"liği ortadan kaldırmanın ve faşist kadrolaşmanın düzenleyiciliğini YÖK'te somutlaştırıyor.

Egemen sınıfların gözünde yüksek okullar; faşist kurullarla disipline edilmiş, tümüyle faşist devletin ve onun siyasi iktidarının çizdiği sınırlar içinde hareket eden ve ona bağlı birer askeri kışla olmalı, burada devlete ve

bu devletin gerçek sahipleri sömürücü egemen sınıflara hizmet edecek sadık uşaklar yetiştirmeliydi. AFC'nin devlet kurumları, fabrikalar, işyerleri ve cezaevlerinde uygulamaya giriştiği faşist askeri disiplin kuralları buralarda da harfiyen geçerli kılınmalı; "tek tip" insan ve kafa yapısı oluşturulmalıydı.

Yukarıda bu ve benzeri uygulamaların sadece bizim ülkemize has bir olgu olmadığını, bunun emperyalizme bağımlı bir dizi yarı-sömürge ülkede bizzat emperyalistlerin çizdiği programlar çerçevesinde hayata geçirildiğini belirtmiştik. Bu durum özellikle günümüzde emperyalizmin içinde bulunduğu derin iktisadi ve siyasi krizin kamburu altında ezilen emperyalizme bağımlı ülkelerde uygulamaya konulan "yeni ekonomik model" (ihracata yönelik ve iç tüketimi kısıtlayan model)in rahatça uygulanabilmesi için askeri diktatörlüklere ihtiyaç duyulan ülkelerde, yürürlükteki ekonomik politikanın uzun vadede sürdürülmesinde gerekli olan teknik işgücünün ve uzman kadronun yetiştirilmesi için daha bir önem kazanmıştır. Bu konudaki uygulamaya vereceğimiz somut örneklerden biri de Şili'dir. Faşist Şili cuntası iktidara geldiğinden beri düzenin devamında önemli bir unsur olan eğitim kurumlarına ve eğitim sistemine; ülkemizdekine benzer bir şekilde şöyle yaklaşmaktadır.

"Askerler, yeni model Şili'lilerin çoğunluğunda kendiliğinden bir işlerlik kazanıncaya kadar, iktidarı elde tutmak niyetindedir. Basın-yayın organları ile yeniden düzenlenen (abc) okul ve eğitim sisteminin empoze ettiği "yeni insan" yani askeri kuvvetlerin denetimine gerek duyurtmayacak (sınıf mücadelesinden kopmuş, düşünmeyen, haklarından habersiz, düzenin uysal kölesi.bn) "yeni insan" oluşana dek iktidarda kalmayı istemektedirler." (Freidman Modeli Kısacasında Şili)

Elbette ki, Şili bu uygulamalara vereceğimiz tek örnek değildir. Günümüzde M. Friedman patentli ekonomik politikalarını emperyalist finans kuruluşlarınca "acı bir reçete" olarak bir dizi ülkede Askeri Faşist Diktatörlükler işbaşındadır ve eğitim-öğretim kurumlarında ülkemize benzer uygulamalar buralarda da uygulanmaktadır. Arjantin, Güney Kore ve Peru bunlardan sadece bir kaçıdır. Filipinlerde ise yıllardır işbaşında bulunan faşist F. Markos diktası kelimenin tam anlamıyla sefaletin son perdesini oynamaktadır. F. Marcos'un aldığı tüm baskıcı önlemler sökmemiş ve özellikle öğrenci gençlik düzene karşı kitle gösterilerinin en ön saflarında yer almaya başlamıştır. Yine G. Kore'de bu baskılar öğrenci gençliğin militan mücadelesini engelleyememiş ve yüksek öğrenim gençliği 85 ilk yazında okulları işgal ederek emperyalist tekellerle yapılan uşaklık anlaşmalarının açıklanmasını istemilerdir. Bilindiği gibi daha sonra Filipinlerde Marcos devrildi; halkın ayağa kalkan öfkesi karşısında onu artık ABD bile savunamaz hale geldi ve 20 yıl boyunca Washington'dan aldığı direktiflerle ülkeyi yöneten Marcos yine onun direktifiyle ülkeyi terketti. G. Kore'de ise gençlik ve emekçi halk yığınları faşist diktatörlüğü daha büyük kitle eylemleriyle sarsmaya başladı. Faşist diktatörlükler üniversitelerdeki öğretim üyelerini kendi potalarına çekmek ve onları kendi ideolojileri doğrultusunda eğitim yaptırma amacından asla vaz geçmezler. Faşizmin kirli defteri bnn örnekleriyle doludur. Bunun en somut örneği faşist Mussolini İtalya'sındaki uygulamalardır.

Akademide, akademi üyeleri gümüş kaplama meşe yapraklarıyla süslü gösterişli barınak, taşlarına iki köşeli amiral şapkaları takmak zorundaydılar. Yeteneğe bakılarak akademiye üye seçilmekteydi ve üyeler arasında Croce, Marinetti, Pascareliz, D. Giacomo, Papini ojetti ve daha yüz kişi vardı. Yalnız

Arnunzio; "böyle eşeklerle birarada bulunmak istemediğini..." söyleyerek üyelik önerisini reddetmişti. Daha sonra üniversite profesörleri faşist üyelik kartlarını zorla almaya çağrıldılar (zorla) ve bunların en acarları karagömlerde ders vermeye başladılar. Giderek devletten aylık alan aydınlar için partiye yazılma zorunlu hale geldi. (Bütün okullarda, bütün devlet dairelerinde çalışan aydınlar aynı durumdaydı; öyleki, üyelik kartı bulunmayan her aydın kenara itilmekte, işsizlik tehlikesiyle karşılaşmaktaydı) öğretmenlerin faşistleştirilmesi olayı 1930'da başlamış, 1931'de üniversite profesörlerini de kapsamıştır. Bunlar kürsüden kopmak istemiyorlarsa rejime bağlılık andı vermek zorundaydılar. 1250 üniversite profesörününün 12'si bunu reddetti. Geri kalanları hepsi faşizmin safına geçti. Daha sonra 1933'de yalnız devlet dairelerinde değil geri kalan bütün öğretim kurumlarında iş görebilmek için partiye girmiş olma koşulunu getiren bir kararname imzalandı.

1938 Eylül-kasım tarihli kararnameler bütün Yahudi kökenli profesör ve üniversite öğrencilerini ulustan uzaklaştırıyordu. Tıp, hukuk ve fen fakültelerinde her on profesörden biri kürsüden ayrılmak zorunda kaldı.

Ülkemizde ise üniversitelerin egemen faşist ideolojiye ve yönetime bağımlı kılınması yönündeki ilk adım Kemalist diktatörlük döneminde hem de İtalya'daki girişimle eş zamanlı olarak (1933'de) atılıyor, o zamanlar Darüfünun denilen üniversitelerde faşist ideolojinin Türkçesi olan Kemalizme karşı veya onun savunucusu olmayan ne kadar öğretim üyesi varsa atılıyor, yerine Mustafa Kemal'in dalkavukları geçiriliyor ve bu tasfiye hareketiyle tüm yüksek öğrenim gençliğinin Kemalist ideolojiye bağlanması, tektip beyinler oluşturulması hedefleniyordu. Bu uygulama uzun yıllar sürdü ve büyük ölçüde başarı sağladı. Fakat 1960 sonrasında üniversitelerin kısmi özerkliğiyle durum değişmeye, devrimci fikirler üniversitelerde boy vermeye başladı. 12 Mart yarı-askeri faşist diktatörlüğü bu durumu değiştirmek istediye de başarılı olamadı. Ve nihayet 12 Eylül AFC'si tüm geçmiş deneyimlerden yararlanarak yerli ve yabancı uzmanların tavsiyelerini de alarak köklü bir operasyona girişti. Türkiye'de hiç bir dönem görülmemiş boyutla tasfiye ve kıyımaya yöneldi, aynı zamanda yüksek öğretim kurumu (YÖK) adında sıkı faşist bir idare sistemi oluşturdu.

Nedir YÖK? Bu kurulu kimler nasıl yönetiyorlar? Buna kısaca cevap verdikten sonra; YÖK'ün üniversitelere ve buralarda okuyanlara neler getirdiğine, onlardan neler alıp götürdüğüne bir gözatalım;

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU (YÖK)

YÖK, Türkiye'de bulunan tüm üniversiteleri yönetir, karar alır, eğitimi belirler ve program sunar. Bu açıdan tüm üniversiteleri merkezi sistemle idare eder. Takvimi saptar, eğitim programı sunar, rektör, dekan seçimini düzenler ve atamalar yapar.

YÖK başkanı başta olmak üzere diğer YÖK üyeleri olan üniversite rektörlerinin bir kısmı cumhurbaşkanı tarafından, bir bölümü de hükümet tarafından atanır. Bu yanılla siyasal iktidarların üniversiteler üzerinde kesin denetimi vardır. Bu da siyasal iktidarın veya sivil cuntanın işine gelmeyen kişiyi veya "yalnız iş" yapanları göreve getirmeyeceği ve rahatça görevden alabileceğinin göstergesidir. Tabii bu "işine gelmeyenler" de düzene ve siyasal iktidara hizmette "kusur" eden ve farklı düşüncelere sahip olan unsurlar olacaktır.

Egemen sınıflar cunta aracılığıyla yurtsever-demokrat öğretim üyelerinden bilim adamlarına, ileri aydınlardan öğrencilere kadar uzanan geniş bir kesimin eleştirilerine karşı sert tehditler savurarak 1981'de hazırlattıkları YÖK yasasını alelacele onaylattılar. Daha sonra YÖK yasası Anayasa kapsamına alındı. Uygulamaya konan bu yasa içinde bir yandan "özerklikten" bahsedilirken diğer yandan bunu yadsıyan ibareler yer almakta ve "özerklik" kağıt üzerinde kalmaktadır. Ayrıca "üniversite ve öğretim üyeleri ve yardımcıları serbestçe ve her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilirler" denilirken, bu da, devlete ve düzene hizmet ettiğince uygun görülmektedir. Yukarıda kısaca açıklamaya çalıştığımız YÖK'ün seçim ve işleyişini Anayasanın "Yüksek Öğretim Kurumları ve üst kuruluşları bölümünün", "Yüksek Öğretim Kurumları" ve "Yüksek Öğretim Üst Kuruluşları" bentlerinde, esas olarak 131. maddesinde şöyle belirtilmektedir. "Yüksek Öğretim Kurumlarının öğretimini planlamak, düzeltmek, yönetmek, denetlemek, Yüksek Öğretim Kurumlarındaki eğitim, öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek, bu kurumları kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkin bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile yüksek öğretim kurulu kurulur..." Madenin ilk kısmında YÖK'ün kuruluş amacı saptanırken; aynı maddenin devamında; "Yüksek Öğretim Kurulu üniversiteler, Bakanlar Kurulu ve Genel Kurmay Başkanlığınca seçilen ve sayıları, nitelikleri ve seçilme usulleri kanunla belirlenen adaylar arasında rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmet yapmış profesörlere öncelik vermek suretiyle cumhurbaşkanınca atanan üyeler ve cumhurbaşkanınca doğrudan doğruya seçilen üyelerden kurulur" denilerek seçilme esasları belirlenmektedir.

Maddenin ilk kısmına bakıldığında sanki özerk bir kuruluş işleyişi varmış gibi görülsede; hemen aynı bölümde devamlı yer olan "belirlenen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulması ve geliştirilmesi" esas, ikinci bölümdeki seçim yasası YÖK'ün gerçek amaç ve niteliğini açık bir şekilde somut olarak ortaya koymaktadır. 12 Mart'tan sonra kısmen sınırlandırılmasına rağmen; 12 Eylül'e kadar üniversiteler arası kurul'un belirlediği kural ve ilkeler çerçevesinde hareket eden, üniversiteler "özerk" bir yapıya sahipti denilebilir. Ancak 12 Eylül'den sonra yukarıdaki maddenin her iki bölümünde de görüleceği üzere artık üniversiteler özerk değil; bizzat cumhurbaşkanınca yapılan atamalarla yönetilen kurumlardır. Atamalarda, Genelkurmay Başkanlığı ve Hükümet (başbakanlık) atanacak adayları belirleme ve önerme bağlamında söz sahibidir. Bağımsız ve bilimsel bir çalışma yapabilmeleri konulan yasal sınırlamalarla ortadan kaldırılmıştır. Bu anlamda üniversiteler bilim kurumları olmaktan çıkmıştır. Çünkü, eğitim programı, araştırma ve incelemelerin yönü ve kapsamı ve üniversite kaynaklarının harcaması YÖK'ün gözetim ve denetimi altındadır. YÖK'ü belirleyen, ilke ve programını çizen de yukarıda belirlenen yasalar olduğundan; artık üniversiteler faşist devlet kurumlarının dolaysız bir parçası ve tamamen faşist devlet ideolojisine göre biçimlenen eğitim sisteminin hayata geçirildiği, faşist devletin güvenilir bir kalesi durumundadır. Kısaca YÖK faşizmin karakteristik özelliği olan bilim ve kültür düşmanlığının ürünü faşist bir kurumlaşmadır. Üniversitelerin bu günkü halini görerek büyük bir sevince kapılan ve parababası efendilerine yaranmak için nasıl yaltaklanacağını şaşırان Cafen Tayyer Sadıklar (AFC hükümetinin Gümrük ve Tekel Bakanı) "yurt dışından yayın yapan 'Bizim Radyo' YÖK'e

eleştiride bulunuyor. Bu YÖK'ün doğru yolda olduğunu gösterir. YÖK 12 Eylül hareketinin getirdiği en önemli reformdur" diyerek çok acemice şakla-banlık yapmaktadır.

Tabii böyle bir kurulu yönetecek ve bunu hizmet edecek unsurlarda sıradan insanlar olmayacaktı. Anayasada da belirlendiği şekliyle bunlar "adaylar arasında rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmet yapmış..." profesörler olacaktır. Bu "başarılı hizmet" ise "insanlığa", "bilime" olan katkı vs. olmayacaktı kuşkusuz. Olsa olsa faşizme ve sömürü düzenine karşı sadakatsiz yürütülen hizmet olacaktır. Zaten bu hizmetin alanı ve çerçevesi de yasa ile belirlenmiş durumdadır. Bu tür niteliğe sahip yöneticiler göreve getirilmeliydi ki, YÖK amacına uygun yol alabilirdi. Biraz sonra vereceğimiz örneklerden de görüleceği gibi, bu seçim ve atamalar aynı zamanda AFC'nin hakim sınıf kliklerinin hangileriyle iç içe geçtiğini somut bir şekilde ifade etmektedir.

YÖK'TE FAŞİST KADROLAŞMA

AFC, daha YÖK tasarısını hazırlarken emperyalizmin ve emperyalizm uşağı hakim sınıfların has elemanı ve bu işin biçilmiş kaftanı olan İhsan Doğramacı'yı YÖK'ü örgütlemesi için göreve getirdi. Gösterdiği ve göstereceği yararlıktan dolayı, tüm egemen sınıf kliklerinin teveccühünü kazanmış olan İhsan Doğramacı'nın ne kendi isteğiyle, ne de sivil cunta iktidarda kaldığı sürece kolay kolay bu görevden koparılamayacağı açık bir gerçektir. Nitekim kendisi de bu gerçeğin bilincindedir ve bu konuda şöyle konuşabilmektedir: "Sayın Cumhurbaşkanım ne zaman 'ayrıl' emrini verirse o zaman görevden ayrılırım". Yine İTÜ Rektör Prof. Dr. Kemal Kafalı'nın kendi yerine getirileceği şeklinde söylentiler bulunduğu sorusuna karşılık ise "benim böyle bir düşüncem yok" diye cevap veriyor. (9.2.1985 Milliyet)

Kimdi bu İhsan Doğramacı? Nasıl bir kafa yapısına sahipti ve hangi bilimsel faaliyet alanında, ne tür başarıları vardı ki böyle bir göreve getirildi? İhsan Doğramacı Irak'ın Kerkük bölgesi Türklerinden olup buradan çıkarılan petrolde hissesi bulunan çok eski "ölkücü"lerden birisidir. Eğitimini Amerika'da görmüş, başarılı "hizmet"lerinden dolayı bir çok kez ödüllendirilmiştir. Türkiye'ye döndükten sonra ABD'de yetişmiş böyle bir "uzman"ın varlığı kısa zamanda egemen sınıfların dikkatini çekmiş, dolayısıyla Hacettepe Üniversitesi'nin kuruluşunda görev almış ve o günden sonra da bu üniversitenin yöneticiliğini yapmıştır. Gerek YÖK'ten önce, gerekse YÖK'ün başına geldikten sonra ölküsü doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmüştür. En önemlisi de kendisi gibi ne kadar halk düşmanı azılı faşist ölküdaşı varsa hepsini üniversite ve fakültelerin başına getirerek MHP'yi ihya etmiştir.

Aslında, Doğramacı'nın MHP yanlısı bir niteliğe sahip olduğunu sergileyen bir dizi örnek mevcutsa da biz burada sadece bir tanesinin yeterli olacağı düşüncesiyle örneğimizle geçiyoruz.

12 Mart döneminde Hacettepe Üniversitesi sosyoloji bölümüne, Hacettepe "ölkü ocakları" başkanı asistan olarak atanır. Asistan olarak alınan MHP'li faşistin dersleri çok kötüdür. Bu faşist asistan olmak için gerekli asgari düzeyde yabancı dil bile bilmemektedir. Bu durumu belgeleriyle birlikte dönemin rektörüne anlatan bir öğretim üyesine rektör: "senin bu vatansever milliyetçi çocuklardan ne alıp veremediğin var" şeklinde bir yanıt verir. İşte bu yanıt veren Rektör İhsan Doğramacı'dan başkası değildir. Peki bu faşisti

okula asistan olarak alan öğretim üyesi kimdir? Bir de buna bakalım. Bu da, bugün Malatya Üniversitesi Rektörlüğünü yapan ülkücü milliyetçi Nihat Nisu'dur.

İhsan Doğramacı'yla örneklemeye başladığımız ve bir diğeri de yukarıda belirttiğimiz YÖK'ün yönetiminde ve atadığı kişiler arasında daha hangi azıllı faşistler var. Bunları biraz örneklemek istiyoruz.

12 Eylül AFC sonrası YÖK tarafından Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne getirilen Tarık Somer tescilli bir faşisttir. Tarık Somer MHP ve yan kuruluşları gibi sivil faşist terör örgütlerinin ideologlarından biridir. Tarık Somer bizim kendisini tanıtmamıza gerek bırakmadan bizzat kendi eliyle yazdığı bir mektupta faşist niteliğini açıkça sergilemektedir.

"Sevgili Hasan,

(...) Türkiye'den arasıra mektup alıyorum. Radyo bazen alır bazen almaz (...) sırf sol ve CHP korkusuyla milliyetçilere yapılan eziyet ve edepsizliğe göz yumuyor. Hapishanelerde işkence sonucu sakatlanan ve ölen ülkücü çocuklar var. Unal (ODTÜ'ye idari işler genel müdürü yapmışım) o kadar dayak yemişti, intihara teşebbüs etmiş. 'Lokantana Türkes ortak mı?' sorusuna "evet" desin diye. Tarafsız görüneceğiz diye MHP'ye çatmaları nefretini çekiyor. Geçen gün Türkes'e A. Oktay Güner'e, Sadi Somuncuoğlu'na teselli mektubu yazdım. Herhalde okunur ve mimlenir. Vallahi umurumda değil! Bunu hiç düşünmüyorum. Komünistlere karşı canıyla mücadele veren kişiler, yüzlerce şehit olan, kahpece öldürülen milliyetçilere yapılan bu muameleyi hazmedemiyorum (...)in buna karşı çıkması gerekirdi, o bile çıkmıyor. Aşk ağlatır dert söyler derler sizlerde başını ağrıtmayayım. (..) Tarık" (Yankı 11.17 Ekim 1982 sf. 602).

Bu mektubu Tarık Somer yine kendisi gibi faşist MHP yanlısı Hasan Tan'a 12 Eylül'den sonra Uganda Kamgala'dan yazıyor. Hasan Tan'ı tanıtarsak; 2. MC döneminde ODTÜ rektörlüğüne getirildi. Rektörlüğü döneminde ODTÜ'yü tam bir faşist kamp haline getirmek için büyük çaba sarfetti. İdari personel ve işçilerin çoğunu üniversiteden uzaklaştıran H. Tan bunların yerine MHP'li faşist militanları yerleştirdi. Bu uygulamalarına karşı ODTÜ'de öğretim üyesinden işçilere kadar geniş çaplı bir direniş başlatıldı. Faşistlerin saldırıları kanlı olaylara neden oldu. Altı aydan fazla süren direniş karşısında MC. H. Tan'ı Rektörlükten almak zorunda kaldı "Aydınlar Ocağı'nın örgütleyici ve yönlendirici üyelerinden olan H. Tan'ın MHP ve Türkes'le olan yakın ilişkileri herkes tarafından bilinen bir gerçektir.

Yeniden mektuba dönersek; faşizme ve faşist MHP'ye olan aşkından dolayı ağlayan bu namlı "ülkücü'nün, Yankı Dergisi'nden yaptığımız alıntıda (...) şeklinde geçilen, bazı yerlerde "çok üst düzeyde" iki kişinin ismi geçtiği için polemige yol açmaması bakımından metinden çıkarıldığı yazılıyor. Bu "çok üst düzeydeki" kişiler Konsey üyesi değilse bile; Konsey'e yakın kişiler olduğu rahatça görülebilir bir gerçektir. (Büyük olasılıkla da Konsey Üyesi Nurettin ersin'dir AFC'nin b 2 numaralı adamının MHP fikirlerini hareketle savunduğu, ayrıca 12 Mart döneminin MİT müşteşarı olarak ünlü Ziverbey Köşkü'nde ve daha başka sorgu merkezlerinde işkencecileri yönettiği bilinmektedir.) Çünkü, T. Somer, H. Tan'a yazdığı mektubun akabinde Ankara Üniversitesi gibi bir kuruluşun rektörlüğüne cuntanın onayıyla atanmıştır. Artık bunun yorumunu yapmaya gerek yok. Cunta has evlatlarına kemik atarak avutuyor.

YÖK'ün atadığı kişileri açıklamaya devam edelim:

Konya Selçuk Üniversitesi rektörü Erol Güngör: Buz zat'ta MHP ideolojisini yaymaya çalışan faşist "Orta Doğu" gazetesinin başyazarıydı. Burada rektörlüğünün yanında faşizmin ideologlarından biridir diyebiliriz.

12 Eylül'den önce Türkeş'in evinde yapılan bir toplantıya -çay toplantısıymış güya- katılan üniversite "erkanından bazılarının isimleri Türkeş'in el yazmaları içinde bulunmuş ve MHP davası belgeleri arasına konmuştur. (MHP davası 101 nolu klasör) "çay" toplantılarına katılan "ilim" ve "bilim" adamlarından bazılarının isimleri ve bugün YOK tarafından getirildikleri görevler şöyle:

Prof. Halil Çin; diyarbakır Dicle Üniversitesi Rektörü

Prof. Ahmet Sural: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Prof. Umut Akkoyunlu: Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Ankara Üniversitesi Rektör yardımcılığına getirilen Erol Cansel, 12 Eylül'den önce ülkücü öğretmenler derneği konseyinde kongre başkanlığı yapmış olan bir "ülkücü" bilim adamıdır. "Aydınlar Ocağı" adı altında ve MHP'lilerin denetiminde faşist ideolojiye yoğun bir şekilde hizmet eden "ocağın" başkanı Salih Tuğ, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanlığına getirilmiştir.

Bugün Gazi Üniversitesi Rektörü olan Şakir Akça'da Türkeş'in evine gitmekte ve bu "dış kontrollerin"de daha bir dizi kişi hazır bulunmaktadır. Yani anlaşılacağı üzere orada "özel dışçılık" bahanesiyle MHP'nin üst düzey toplantılarına katılıp Türkeş'ten gerekli direktifi almak için bulunmaktadır.

Diğer bir tescilli faşist olan Ayhan Songar, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Psikiyatri kürsüsü başkanıdır.

Birkaç örnekte basına yansıyan şekliyle yakın bir tarihe ilişkindir. Bunlardan Ahmet alıcılar, Karadeniz Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi'ne araştırma görevlisi olarak atanıyor. "MHP ve ülkücü kuruluşlar" davasında 76 numaralı sanık olarak yargılanmakta olan Ahmet Alıcılar'ın TCK'nun 146/3 maddesi gereğince 5-15 yıl hapsi isteniyor.

"15 yıla kadar hapis ve kamu hizmetlerinden ömürboyu mahrumiyet cezasına çarptırılması istenen (MHP ve Ülkücü kuruluşlar davası 82 nolu sanığı) Mehmet Naci Bostancı; Gazi üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okuluna öğretim görevlisi olarak atandı." (25. 5.1984 Hürriyet)

Aslında yukardaki örneklemeler YOK ve onun atamaları hakkında yeterli bir bilgi vermektedir. Ancak biz bu faşist kurumlaşmanın niteliğinin daha net bir şekilde anlaşılması ve kendi dışındaki faşist kurumlarla nasıl bir kaynaşma içinde olduğunu göstermek için gazeteci-araştırmacı Uğur Mumcu'nun bir yazısından uzun bir alıntı yapmayı gerekli görüyoruz.

"Aydınlar Ocağı adlı örgütün 'ilmi semimer' adını verdiği toplantısına kimler katılıyor.

Hasan Celal Güzel Başbakanlık, Kutlu Savaş Çalışma Bakanlığı Müsteşarıdır. Kazım Oksay Devlet Bakanındır. Oksay, Savaş ve Güzel; Aydınlar Ocağı'nın etkinliklerine katılmışlar; sonra hükümette bir araya gelmişlerdir.

Aynı toplantılara katılan Prof. Ayhan Songar, TRT Yönetim Kurulu Prof. Leyla Elbruz ise Radyo ve TV Yüksek Kurulu üyeliklerine seçilmişlerdir...

İlginçtir, bir çok yere aynı kişiler atanıyor; Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulu Üyesi, Prof. Hasan Eren aynı zamanda Radyo ve TV Yüksek Kurulu üyesidir, hem de Yüksek Öğretim Kurulu'nda görev yapmaktadır.

.....
"Aydınlar Ocağı" toplantılarına eski solcularımızdan Prof. Erol Casel YÖK gelir gelmez Ankara üniversitesi Rektör yardımcılığına atanmış, merhum Prof. Erol Güngör Konya Üniversitesi Rektörlüğüne, Prof. Hikmet Tanju İlahiyat Fakültesi dekanlığına getirilmiştir.

Aynı toplantılara katılan Prof Nihat Nirun'da YÖK üyeliğine atanmıştır. Daha önce Fırat Üniversitesi Rektörlüğüne atanan N. Nirun Babialide Sabah Gazetesi'nin de yazarlarındadır.

Aydınlar Ocağı eski Genel Başkanı Prof. Salih Tuğ, MARMARA Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanlığına getirilmiştir.

.....
Prof. Naci Kınacıoğlu, Aydınlar Ocağı toplantılarına katılanlardandır. O da Gazi Üniversite Rektör Yardımcılığına getirilmiştir...

"Doç. Dr. Kurt Karaca" takma adıyla ülkücü görüşe ideolojik içerik kazandırmaya çalışan Prof. Fikret Eren, Ankara Üniversitesi Rektör Yardımcısı'dır. Eren'den önce aynı koltukta oturan eski solcu Prof. Erol Cansel.

.....
TRT kurumundaki yasak sözcükleri saptayan Doç. Dr. Ahmet Ercilaşun'un Aydınlar Ocağı toplantılarında da göze çarpmaktadır.

.....
Aynı toplantılara katılan Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyeleri'nden biride Doç. Dr. Seyfullah Ediz'dir. Ediz , geçenlerde Fakülte Dekanı'nı tokatlamış adı da bu yüzden gazetelere yansımıştır.

.....
Ankara Üniversitesi İnkılap Tarihi enstitüsü Müdürü Prof. Aydın Tuneri'de aynı çevreden gelmişlerdir" (Uğur Mumcu 16 Mart-1985 Cumhuriyet)

Yukarıdaki alıntıdan da kolayca anlaşılacağı gibi YÖK, AFC'nin tepeden aşağıya doğru faşistleştirdiği diğer kurum ve kuruluşlarla aynı kaynaklardan beslenmekte ve bu kurum ve kuruluşların hemen bütün yönetimi kademeleri tescilli MHP'li ve MHP yandaşlarından oluşturulmaktadır.

YÖK'LE BAŞLAYAN FAŞİST UYGULAMALAR

Peki YÖK'ün bu faşist kafa yapısına sahip unsurlarca örgütlenmesi yapılırken bugüne kadar üniversiteler ve diğer yüksek okullardan görev yapan öğretim üyelerine ne oldu? Bir de buna göz atalım.

YÖK'ün oluşturulmasıyla birlikte bir yandan bu kuruluşa Cunta'nın onayıyla tescilli faşistler atanırken; diğer yandan sayısız demokrat, ilerici öğretim üyesinin görevine son verilmiş, görevlerine son verilmeyenlerden bazıları sürgün edilmiş, branşlarının dışında veya kapasitelerinin altında daha alt görevlere atanarak zorlayıcı yollarla ayrılmaları sağlanmıştır. Bir diğer kesimi de YÖK'e olan tepkisini kendi isteğiyle görevinden ayrılmakla göstermiştir. Bu konuda basına kadar yansıyan haberlere göre; bir yandan YÖK'ün yetkili ağızlarından "öğretim üyesi açığı yok" denirken, diğer yandan yukarıda belirttiğimiz gibi ayrılma ve uzaklaştırmalar sonucu önemli düzeyde bir öğretim üyesi açığı olduğu çeşitli yollarla itiraf edilmektedir.

Üniversite ve yüksek okullardan uşaklaştırılan veya ayrılan öğretim görevlilerinin bir kesimi iş hayatına atılırken, önemli bir kesimi ise yurt dışında mesleklerini devam ettirme imkanı aramaya girişmiş ve yurt dışına gitmişlerdir. 1.12.1984 tarihli Milliyet gazetesinde "Beyin Göçü Hızlandı" başlığı al-

tındaki haber bahsettiğimiz gerçeği somut olarak göstermektedir. "... Son üç yılda (YÖK'ün kurulmasından sonra. bn) üniversitelerimizden ayrılan 146 bilim adamı... çeşitli ülkelerin üniversitelerinde çalışmaya başladılar. Ayrıca 27 bilim adamını üniversitelerinden izin alarak yurt dışında çalıştıkları öğrenildi" denilerek devamla bu bilim adamlarını göçe zorlayan nedenler şöyle sıralanmaktadır.

"1- YÖK'ün yarattığı huzursuzluk

2- Çeşitli nedenlerle üniversitelerden uzaklaştırılmış olmak

3- Bilimsel araştırma yapma olanaklarının kısıtlı oluşu

4- Yabancı ülkelerde bilim adamlarına tanınan mali olanaklar"

Yurt dışına gidenlerin dışında 194 bilim adamının da özel sektörde veya kamu kuruluşlarında çalıştıkları ve siyasete atıldıkları belirtilmektedir. Buna karşılık YÖK yetkilileri her ne kadar "öğretim üyesi açığı yok" diyorlarsa da, açıklamaları birbirini tutmakta ve bizzat gazeteler verdikleri ilanlarla kendi kendilerini yalanlamaktadırlar. İşte bir örnek: "İstanbul Teknik ve Yıldız üniversiteleri boş bulunan kadroları için 359 öğretim elemanı arıyor. İTÜ'nün alacağı 31 doçent, 40 yardımcı doçent, 26 öğretim görevlisi, 6 uzman üniversiteye bağlı" fakülte 2 yüksek okul ve Türk Musikisi Devlet Konservatari'na yerleştirilecek...

Yıldız üniversitesinin boş kadrolarına ise toplam 160 öğretim elemanı alınacaktır..." (13.12.1984 Milliyet) YÖK başkanı İhsan Doğramacı'nın da "geçen yıl 300 yabancı öğretim üyesi gelmişti. Bu yılda 300'ün üstünde yabancı öğretim üyesi gelecek" (Hürriyet) diyerek itiraf ettiği gibi; üniversitelerdeki öğretim üyesi açığını kapamak için yurtdışından yabancı öğretim elemanı ithal edilmektedir.

YÖK, Üniversite ve Yüksek Okullardan uzaklaştırdığı ve kendi arzusu ile ayrılan öğretim üyelerinin yerine alacağı veya atayacağı öğretim görevlilerini sınava tabi tutmaktadır. YÖK'ün çıkardığı ve Mart 84 tarihli resmi gazetede yayınlanan "Yüksek Öğrenim Üst Kurumları ve Yüksek Öğretim Kurumları Sicil Yönetmeliği"nde Akademik personel için düzenlenen sicil belgesinin 3. bölümü öğretim elemanlarının özel fişlenmesine yönelik soruları kapsıyor. İşte sicil maddelerinden bazıları: "Atatürk ilkeleri ve İnkılaplarına inancı... Milli birlik ve beraberliği kuvvetlendirme ruhu ve gücü, kötü alışkanlıklara ve haysiyet kırıcı fiil ve hareketlere karşı koyabilme yeteneği, aile düzeni, kendisinin ve eşinin ahlâk inancı, sadakati vb. 25 soru" (9. 15 Nisan 84 Nokta) İşte Nazi Almanyası ve Mussolini İtalya'sındaki faşist uygulamaları aratmayacak bir fişleme. Bu özelliklere uymayanlar ise kapı dışarı ediliyor.

Bu tasfiye işlemi YÖK kurulduğundan beri günümüze kadar devam etmekte, faşist kadrolaşma hızla sürdürülmektedir. Öğretim üyeliğiyle uzaktan yakından hiçbir alakası olmayan faşist kadrolara kontenjan ayırmak için toplu tasfiyeler gündeme getirilmektedir: "Ankara Üniversitesi Rektörü prof. Dr. Tarık Somer Üniversiteye bağlı 11 fakülte dekanına bir yazı göndererek, bu öğretim kurumlarında görevli 1500 öğretim elemanının görev süresinin 31 Ekim'de kendiliğinden sona ereceğini bildiriyor" (23.11.1984 Milliyet)

Toplumun her kesimini disipline etme amacıyla yola çıkan AFC, görüldüğü gibi üniversitelerde de YÖK aracılığıyla bunu becermeye çalışmaktadır. YÖK doğası gereği üniversitelerde en küçük demokratik kıpırdanmaların üzerine olanca şiddetiyle gitmektedir. YÖK'ün belirlediği plan ve programın dışında faaliyet göstermeye çalışan, YÖK'ü eleştiren, YÖK'ten

izinsiz gazete vb. yerlere yazı yazanlara karşı derhal tavrı alınmaktadır. Herşey YÖK'e bağlı ve YÖK'ün belirlediği sınırlar içinde olup bitecektir. Bu faaliyetlerde "bilim" adına bilim düşmanlığı ve toplumu sosyal ve siyasal olarak uyuşturacak faaliyetler olacaktır. Marksist-Leninist yayın ve klasikler bir yana, demokrat-aydın, yazar-çizerin, genel toplumsal gerçekleri işleyen her türlü yapıtları bile yasak kapsamı içindedir. Bnu okuyan ve okutan (okullar kapsamında) soruşturmaya tabi tutulmakta ve mimlenmektedir.

Birkaç örnek vermek istiyoruz:

"Yorgun savaşçı'yı sınıfta okutan öğretmen savunması alınmak için resmi gazete ilanıyla aranıyor. Gazetede Fakir Baykurt'un ve benzeri yazarların kitaplarını öğrencilere tavsiye edenler 15 gün içinde savunma için başvuruya çağırılıyor.

"Bu arada 1972 yılında Necati Cumalı'nın 'Ay Büyürken uyuyamam' kitabını öğrencilere tavsiye eden bir öğretmene de ihtar cezası verildi. Gerekçe olarak ta 'kapağında müstehçen resim' bulunması gösterildi" (10.5.1985 Milliyet)

Bildiğimiz gibi geçtiğimiz aylarda sivil cunta'nın insanlık dışı uygulamalarına karşı çıkan bir grup aydın, bilim adamı, yazar ve sanatçı, cunta şefi Evren'e bir dizi demokratik talebi içeren dilekçe verdiler. Basına "aydınlar Dilekçesi" diye yansıyan bu dilekçenin altında imzası bulunan herkes hakkında derhal soruşturma açıldı. Gerekçe ise "toplu hareket" etmeleriymiş! Cunta böyle bir uygulama yaparda onun uşak ruhlu çömezleri YÖK yöneticileri boş dururmu? YÖK de derhal kolları sıvıyarak genel soruşturma dışında kendi içinde bir koğuşturma başlatarak: YÖK'e bağlı olan öğretim üyelerinden dilekçe altına imza atanlar hakkında soruşturma açarak, bunlardan savunma istedi. Bunlardan bir kısmını "sakıncalı" diye fişleyen YÖK, diğerlerine de gözdağı vermek için ilk etapta bir öğretim elemanının işine son verdi. 12 Eylül 1984 tarihli Milliyet gazetesinde de buna ilişkin şu haber yer almaktadır: "Hacettepe Üniversitesi Alman Dili ve edebiyatı Anabilmi Dalı Öğretim Üyelerinden Dr. Sorgüt Sölcün'ün görevine son verildi."

"Aydınlar davası" duruşmasında da Prof. Hüsnü Göksel, Prof. Mehmet Haberal davasının en önde gelen isimlerinden olduğu halde dilekçeyi imzalamasından dolayı Prof. lüğü üniversite de onaylanmamıştır. Doçent olan imzacı arkadaşı yardımcı doçentlik kadrosu boş olan görevi atanmak için başvurunca (Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi) kabul edilmemiştir. (Milliyet) öğretim üyelerinin üzerindeki baskı ve yıldırma politikası bunlarla sınırlı kalmıyor. İlerici, yurtsever ve demokrat fikirleresahip olmak ve bu doğrultuda yazı yazmak, YÖK'ün ve YÖK üyelerinin kirli amaçlarını, yolsuzluklarını ortaya çıkarmak ve bunları eleştirmekte suç oluyor. YÖK, rektörlerine öyle yetkiler vermiştir ki: bahsettiğimiz temelde hareket eden kişileri sille tokat döv bildiklerini bile duyabiliyoruz. Bu konuda açıktan yetki verildiğini iddia etmiyoruz. Ancak aşağıda örneğini sunduğumuz bir dövme olayında; saldırgan rektörün YÖK tarafından herhangi bir cezaya çarptırılmaması, hatta dövülen öğretim üyesinin iddia ettiği suçlamanın üzerine gitme gereği bile duyulmaması bize böyle bir yetkinin pratik olarak işletildiğini gösteriyor. Bahsettiğimiz olay Malatya İnönü Üniversitesinde geçiyor. Şöyle; olayı anlatan Prof. Dr. Nejat Göğünç "Rektör (Prof. Dr. Sefa Ürkün bn) mahalli 'Görüş' gazetesinde bir süre önce yayınlanan bir yazımın tekbizini istedi. Ben bunu kabul etmeyince tartıştık. Üzerime yürüdü, sille tokat dövüdü" iddiasında bulundu. Prof. Dr. N. Göğünç'ün adı geçen yazıbaşlığı altında ya-

yınılandı. Prof. Dr. Göğünç bu yazısında üniversitenin düzenlediği bir serginin açılışı nedeniyle verilen kokteyl giderlerinin öğrencilerin yemek tahsisatından karşılanmasına karşı çıkarak, şu iddialarda bulunmuştu.

"Sanat etkinliklerinin çoğalması ne kadar iftihar ediciyse, bu gibi törenlerde sırf gösteriş için öğrenci istihakından kesilen paralara ağırlamada bulunulması da o kadar utanç vericidir." (7.1. 1985 Milliyet)

Adı yolsuzluklara karışan yüksek okul yöneticilerinin sadece bu olayda değil benzer olaylarda da korunduğunu görmekteyiz

Buyrun size bir yolsuzluk iddiası daha. Buna karşı tepkisini Açlık Grevi eylemiyle dile getiren bir öğretim üyesi: "Zonguldak Mühendislik Fakültesi'nin öğretim üyelerinden Doç. Sadi Boyder resmi makamlarca 1980 yılında fakülte sekreterliğinde ortaya çıkarılan bir yolsuzluk olayına karışanların bugünkü fakülte yönetimince korunduğunu ileri sürerek olayı protesto etmek için Açlık Grevine başladı" (Ekim 84 Milliyet)

Yolsuzluk olaylarına karşı bu kadar duyarsız davranan ve haklarında TCK'nın 146/3 maddesi gereğince 5-15 yıl hapis cezaları istenen ve davaları hala sürmekte olan MHP'li faşistleri görevlendirmede tereddütsüz davranan YÖK, bakın bir başka olayda nasıl ince eleyip sık dokuyarak "dana altında buzağı" arıyor.

"Doç. Dr. Nejat Kaymaz Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü öğretim üyelerindendir. Doç. Kaymaz, 'Misaki Milli' üzerine yapılan tartışmalar hakkında" konulu profesörlük 'taktim tezi' hazırlamış fakülte yönetim kurulu kararıyla profesörlüğe yükseltilmesi için dosyası onaylanmak üzere üniversite senatosuna sürülmüştür"

Bu işlemler 1982 başlarında olur. Aynı yılın Temmuz ayında dosya fakülteden üniversite senatosuna gönderilir. Senato 10 Ekim tarihinde fakülte kurulunun önerisini incelemek üzere iki komisyon kurar. Komisyon raporlarının senatoda görüşüleceği sırada Doç. Dr. Kaymaz hakkında bir ihbar olduğu anlaşılır.

Ihbar yazısı aynı fakültenin Tarih bölümü başkanı Prof. Dr. Mehmet Altan Köymen'in imzasını taşımaktadır.

Prof. Dr. Köymen, Doç. Dr. Kaymaz'ın gazetemizde 1976 yılında yayınlanan bir yazısında "Marksist görüşler" olduğu kanısındadır. Köymen'in ihbar yazısı üne ulaştıktan sonra Rektör Somer, Ankara Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Turgut Kalpsuz'u konunun incelenmesi için görevlendirir.

Prof. Köymen'in "Marksist görüşler" içerdiğini ileri sürdüğü yazı dizisi 700 yıl önce yaşamış Selçuklu yöneticilerinden "Pervane Süreyman" ile ilgilidir. Deniz Ticaret Hukuku alanındaki uzmanlığıyla tanınan Prof. Dr. Kalpsuz'a rektör tarafından verilen görev; Doç. Dr. Kaymaz'ın "Atatürk ilkelerine bağlılık Atatürk milliyetçiliği ve Atatürk ilkelerine ters düşen herhangi bir ideolojiye" sahip olup olmadığının araştırılıp saptanmasıdır.

Deniz Ticaret Hukuku dalında araştırmaları bulunan Ticaret Hukuku Prof. Kulpsuz'u uzmanlık alanı ile uzaktan ve yakından hiçbir ilgisi olmayan bu konuda kendisine verilen görevi yerine getirerek şu yargıya varır:

"... Gerek kullanılan terminoloji gerekse tarihi olayların izahında takip edilen metod ve hareket edilen "sınıfsal çıkar" çıkar çevreleri", "halk ayaklanması", "kültürel yapının alt yapıya göre belirlenmesi" ilkeleri bakımından, makalenin tarihi materyalizme müstenit bir tarih görüşü ile hazırlanmış olduğu intibamı edinmiş bulunuyorum..."

Bir Tarih Profesörü'nün nasıl deniz ticareti konusunda bilimsel görüş bildiremezse; kamu hukuku ve tarih tonularında uzmanlık düzeyinde bilgi sahibi olmayan bir ticaret hukuku profesörünün bu konuda görüş bildirmemesi gerekir. Çünkü ilgi ve uzmanlık alanları çok değişiktir.

Bu gerçeği sayın Prof. Kulpsuz kendisi de değerlendirmiş olacak ki raporun sonuna şu yargıyı eklemeyi uygun görmektedir.

"Ancak zatiallerince de taktir buyrulacağından emin olduğum gibi ihtisas saham siyasi, iktisadi ve felsefi doktrinler yahut bunların tarihi olmadığından bu teşhisinde benim şahsi incelemelerim ve bilgim ile sınırlı kişisel görüşümden ibaret olduğunu bildirir, saygılar sunarım."

Ankara Üniversitesi senatosu Prof. Dr. Kalpsuz'un bu raporundan sonra oyalama yapmış ve Doç. Dr. Kaymaz'ın Profesörlüğe yükseltilmesi işlemini reddetmiştir. Bu arada Doç. Dr. Kaymaz Diyarbakır Üniversitesi'nde görevlendirilmiştir.

Doç. Kaymaz, senato kararının iptali için Ankara Hukuk Fakültesi eski öğretim üyelerinden Av. Dr. Yahya Zabunoğlu aracılığıyla yargı yoluna başvurmuştur.

Ankara Üniversitesi senatosunun Doç. Dr. Kaymaz ile ilgili işlemi Ankara 3 nolu bölge idare mahkemesinde oybirliğiyle iptal edilmiştir. İptal kararında somut verilen yerine soyut bir takım iddialarla Profesörlüğe atama işlemi arasında bir ilgi kurulamadığı belirtilmiştir.

YÖK düzeninin nasıl işlediği iyice görülüyor. (Uğur Mumcu/ Cumhuriyet)

YÖK ve YÖK kurmaylarının icraatları bu mihval üzere sürüp gitmekte; YÖK ve onun atadığı yüksek okul yöneticileri kraldan çok kralcı kesilerek can-ı gönülden uşaklıklarına devam etmektedirler. Yukarda kısaca vermeye çalıştığımız örnekler YÖK'ün yeni uygulamalarını yeterince açacağından bir başka konuya geçiyoruz.

DEMOKLESİN KILICI, FAŞİST DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ

Egemen sınıfların amacının "tek tip öğretim üyesi", "tek tip öğrenci" yaratmak olduğunu daha önce belirtmiştik. "Tek tip öğretim üyesi" yaratmak için yapılan uygulamalar, benzer yönleriyle ancak daha da yoğunlaşarak öğrenciler içinde geçerliydi. Öğrencilere karşı sürdürülen bu faşist uygulamalar ve disiplin kuralları oturup-kalkmaktan, yiyip-içmeye giyim-kuşamdan sosyal faaliyetlere ve düşünce tarzına kadar her alanda sürdürülmekte ve sadece üniversiteleri değil aynı zamanda yüksek öğrenim gençliğini barındıran yurtları da kapsamaktadır. YÖK'ün kuruluşundan beri öğrenciler üzerinde zaten uygulana gelen bir dizi faşist baskı yöntemi olası gelişmelere ve kıpırdanmalara karşı hergeçen gün daha da ağırlaşmaktadır. Aslında aşağıda da vurgulayacağımız gibi bu önlemler devrimci-demokratik eylem ve örgütlemeler karşılarken, ince taktiklerle meselenin bu yönü örtülmeye çalışılmaktadır. Daha doğrusu faşist düzenlerinin bir ürünü olan ahlak dışı davranışlarla; ilerici, devrimci faaliyetleri aynı kefedele alıp, bununda toplum dışı bir davranış gibi karalamaya çalışmaktadırlar.

"Uyuşturucu madde kullanan, taşıyan, bulunduran, ticaretini yapan ya da ırza tecavüz eden yüksek öğretim öğrencileri okludan atılır" maddesi yeni disiplin yasasının başında yer almaktadır. Bu yönetmeliğin devamına

geçmeden önce bu maddeye ilişkin bir iki şey söyleyelim. Birincisi; Yüksek okullarda son yıllarda hızla gelişen ve giderek orta öğretim gençliğini de içine alan bu ahlaksızlık ve yozlaşmalar kimin eseridir? Tabii ki emperyalist kapitalist sistemin kökuşmuşluğunun bir ürünü olan bu yozlaşmalar ülkemizde de, emperyalizmin ülkemizdeki uşakları olan egemen sınıfların tam da istediği bir gelişmedir. Çünkü egemen sınıflar kendi düzenlerine karşı çıkmayan, buna uysalca hizmet eden itaatkar, kafası boş, uyuşukve robotlaşmış bir gençlik hayal etmektedir. Egemen sınıflar yıllardır böyle bir toplumun özlemi içindedirler, ancak gençliğin politik mücadeleye olan duyarlılığı bu özlemlerini kursaklarında bırakıyordu. 12 eylül AFC'si döneminde egemen sınıflar bu yolda önemli adımlar atmış ve başarı elde etmişlerdir. Daha düne kadar devrimci hareketi hayatın her alanında olduğu gibi okullarda da nasıl söküp atarım diyen ve her türlü rezalete göz yumarak "yeterki siyasete bulaşmasın" diyen ve her türlü rezalete göz yumarak "yeterki siyasete bulaşmasınlar" mantığıyla kendi elleriyle yozlaştırdıkları bu gençleri için; şimdi de utanmadan ve gayet pişkince yukardaki maddeyi yönetmeliğin buşanı kondurmak; kirli vicdanlarını temizlemeye yetmese gerek! İkincisi; işte bu yönüyle belirlenen bu madde göstermelidir. Bu madde doğrultusunda yapılan uygulamalarda istisnadır ve göz boyamaktan başka bir anlam ifade etmemektedir. Egemen sınıflar açısından genel kaide; emperyalist kapitalist sistemin gürümüş ve yoz kültürünün ürünü olan bir dizi ahlaksızlığı daha da geliştirip tek başına baskı ve şiddetle gerçekleştiremediğini, bu yolla takviye edip devrimci hareketin gelişimine darbe vurmaktır. Özellikle Cunta sonrası okullarda dahil her alandaki gençliğin hali içler acısıdır. Şimdi yine, faşist disiplin yönetmeliğinin devamındaki ve özelliklerde devrimci harekete yönelik olan maddelere geçelim:

"YÖK tarafından hazırlanan yeni disiplin yönetmeliğine göre toplantılarda davetlilere ayrılan yerlere oturan öğrenci kınama cezası ile cezalandırılarak"

YÖK'le beraber insan ilişkileri de değiştirilmeye başlamıştır. Artık öğretim üyesi ile öğrenci arasındaki ilişki, hiyerarşik ilişki, emir-komuta ilişkisi haline dönüşmüştür. Tam bir faşist ordu disiplini gibi öğretim üyeleri "Komutan", öğrenciler ise "asker". Buna riayet etmeyenlere de yine askeri disiplin uygulanır. İşte yukarıdaki madde de bunun ifadesidir. Saç, sakal uzatmamak, günlük traş olmak, kılık kıyafet düzenliliği de aynı amaca hizmet etmektedir. "Yönetmelik uyarınca ilişkilerinde kaba ve saygısız davranan, başkalarını rahatsız edecek biçimde bağırarak, şarkı söyleyen, çalgı çalan, gürtlü eden ve çevresini temiz tutmayan öğrencilere de uyarma cezası verilecek."

Devam ediyoruz: "Yüksek öğretim kurumlarında asayışı bozmak, ideolojik amaçlı bidiri, afiş, pankart ve bant bulundurmak okuldan atılmayı gerektirecek. Bunları kurum binalarına veya binalardaki eşyalar üzerine yazan, resimleyen, teşhir eden, sözlü ya da yazılı ideolojik propaganda yapan öğrenciler okuldan çıkarılacakları gibi bir daha hiç bir yüksek öğretim kurumuna alınmayacak" tam da burada gerçek niyet ve amaçlar çok iyi bir şekilde ortaya konulmaktadır. Diğer kurullarla beraber ele alındığında bir yanda devrimci-demokratik gelişmeleri durdurmak, diğer yanda askerileştirme politikasını hayata geçirmek. Böylece, içine kapanık, suskun araştırmayan, düşünmeyen ve kelimenin tam anlamıyla depolitize olmuş bir insan, daha doğrusu kurulmuş robotlar gibi istedikleri biçimde kullanabilecekleri insanlar

yetiştirmek istiyorlar. Öyle insanlar ki, en somut talebini bile dile getiremeyecek en bariz haksızlıklarabile karşı çıkmayacaklar. Yoksa "huzur ve sükunu" bozma gerekçesiyle kapı dışarı edilmekle kalmaz, bir de üstüne üstlük polis takibatına uğrar ve işkencehaneye çekilmek gibi "sıradan" bir olayla karşılanabilir. Suçlama kalıp aşmıştır, artık, "anarşi" yaratmak ve en "korkunç" u örgütlenmek. Bunun çok açık bir örneği geçenlerde yaşandı.

"Paralı eğitim uygulamasından vazgeçilmesi ve öğretim koşullarının özelleştirilmesi amacıyla TBMM Başkanlığına ve bağlı buldukları fakültelelere dilekçe veren üniversite öğrencileri hakkında İstanbul Hukuk Fakültesi'nde soruşturma açıldı. Siyasi şubeye bağlı ekipler dilekçe veren bazı öğrencileri gözaltına aldı" (19.10.1984 Güneş) Ardından genelle yönelik bir ceza uygulamanın kamuoyunda doğuracağı tepki gözönüne alınarak, öncelikle girişimin örgütlü bir şekilde yapıldığı ve bunun "yıkıcı örgüt"ler tarafından tezgahlandığı gerekçe gösterilerek, öncelikle 6 tane "elebaşı" seçilip cezalandırıldı. Olayın ardından "toplular hareket ettiler, bu nedenle haklarında soruşturma açılmıştır. Gerekli işlemler yapılacaktır" diye demeç veren İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı faşist Orhan Aldıkaçtı; faşist Anayasayı hazırlarken gösterdiği "sadakat" ve "başarıyı" yönetici olduğu okulda da göstererek efendilerinden yeni övgüler almanın hülyasına öylesine kapılmıştır ki kendisini; ipin ucunu kaçırp "kapının önünde toplanmışlar, dilekçe vereceklermiş. Ben müstahdem aracılığıyla haber gönderdim teker teker versinler diye. Onlar toplular vermekte direndiler. Eski tesrübelerime dayanarak örgütlü bir hareketle karşı karşıya olduğumu hemen anlamıştım" diyerek işi hafiyeliğe kadar vardırılmıştır. O, bu olayın akabinde kendi imzasını taşıyan duvar ilanının da tüm öğrencilere gözdağı vermenin fırsatını kaçırmıyordu: "Disiplin kurulu bu hareketin 'izinsiz toplantı yapmak' olarak yorumladığını, öğrencilere verilen cezaları belirten ilanda açıkladı. Suçlanan ..... öğrencilerin ayrıca üniversitenin sükun ve huzurunu bozacak nitelikte harekette bulunmaları nedeniyle Disiplin Kurulu'na sevk edilecekleri bildirildi" (12 Ekim 1984 Güneş)

YÖK, saldırlarını faşist ordunun artıklarıyla güçlendiriyor. Nasıl mı? şöyle; Üniversitelerde "sivil savunma" kurumları oluşturuyor ve bunlar aracılığıyla baskılarını katmerleştiriyor. Çapa Tıp Fakültesi "sivil savunma" uzmanı Emekli Albay İzzet Özçeliktir. Nokta (16 Haziran 1985 sayı 23) dergisi muhabiri bu ordu artığı "sivil savunma" uzmanıyla yaptığı röportajda amaçlanan şeyi net bir şekilde ortaya koyuyor. Bu sivil savunma uzmanının söyledikleri YÖK'le çelişmiyor. Şöyle diyor sayın bay "sivil savunma" uzmanı: "öyle bir düzen getireceğim ki askeri birlikleri aratmayacak."

Aynı şekilde bu "uzman" sadece öğrencilere karşı "tedbirler" almakla kalmıyor. Fakültenin bahçevanından tutunda öğretim üyelerine kadar tüm çalışanlar üzerinde faşist bir terör estiriyor. Yine aynı sayılı Nokta dergisinde olay "öğretim üyelerinden birinin ders verdiği bir sırada "Albayı görür-görmez ayağa kalktığı Çapa'lı öğrenciler arasında sıkça konuşulmaktadır" şeklinde aktarılmaktadır. Nedir bu öğretim üyesini "Albay"ı görünce ayağa kaldıran güç?... Bu sorunun yanıtı bir bütün olarak yazımızın içinde yer alıyor.

Faşist disiplin uygulamaları, öyle bir noktaya geldi ki, artık günlük basında "Tek Tıp Öğrenci" manşetleri kanıksanır hale geldi. Gazeteler "sivil savunma" elemanlarının "zehir hafiyeliği" aratmadan icraatlarını tiraj artıran "ilginç" olaylar manşetiyle vermeye başladılar. Cumhuriyet Gazetesi 23 Tem-

muz 1985 tarihli sayısında "Tek tip öğrenci" YÖK plan yaptı. İyi öğrenciyi belirledi" manşeti altında YÖK tarafından üniversite rektörlerine gönderilen öğrenci eğitim ve öğretim elemanları yetiştirme- Oryantasyon planını açıkladı.

YÖK'ün üniversite ve fakültelere gönderdiği planını ilk bölümü olan "yüksek öğretim öğrenci eğitim plan"ında" başlıca şu esaslar yer alıyor:

"Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi derslerinde belirlenen konu başlıklarını taşıyan ders kitabı okutulacak. Kitapta belirtilen konular hakkında öğrencilere araştırma inceleme ve tez hazırlama görevi verilecek" Bu madde hiçbir yoruma yer vermeyecek kadar açıktır. Yüksek öğrenimdeki tüm öğrenciler zorunlu olarak faşist ideolojik eğitimden geçirilecektir. Ve hatta sadece bu konuda zorunlu eğitimle de sınırlı kalınmayacak, öğrenciler bu alanda araştırma yapmaya, tez hazırlamaya zorlanacaktır. Buna uymayanlar hakkında soruşturma açılacak ve disiplin kuralları işletilecektir.

"1985-86 öğretim yılından itibaren belirlenen günlerde konferans, seminer, sempozyum ve açık oturumlar yapılacak, bu etkinlikler üniversite rektörlüğü tarafından saptanacak." Elbette bu etkinliklerde sıradan öğrencilere söz hakkı verileceği veya onlara bağımsız bir çalışma olacağı sağlanacağı düşünülemez. Bu etkinliklere katılacak olanlar da yine YÖK ve üniversite yönetimi tarafından tespit edilecek ve tüm çalışmaları denetlenecek, konuşma metinleri sansürden geçirilecektir. Nitekim buna en güzel örnek Japonya'da düzenlenen Gençlik Festivaline gönderilen gençlerdir. Bu gençler YÖK yöneticilerinin ve üniversite rektörlü ve dekanlarının çocuklarından oluşuyor. Herhalde başka bir uygulamada beklenemezdi. Oyleya, hali hazırda öğrenciler "tek tip kafa yapısına" sahip hale getirilmemişti ve faaliyetler 85-86 öğretim yılında hızlandırılacaktı. O halde elde hazır olan "ikinci kuşak YÖK" efradı bu festival için biçilmiş kaftandı.

"Belirlenen etkinliklerde öğrencilerinde görev almaları sağlanacak." Bu öğrencilerin nasıl seçileceği ve kimler arasında seçileceğine yukarıda değindik.

"Yüksek öğretim gençliğinin milli değerler, hedefler ve Atatürk ilkeleri yolundan sapmalarına sebep olabilecek ideolojik tehditlere belirleyecek, araştırarak, inceleyecek, zaafalarını tesfit edecek vs. karşı tedbirlerini gösterecek, sürekli görev yapacak bir birim oluşturulacak..." Bu birimin ne olduğunu bilmek için herhalde müneccim olmak gerekmez. Böyle örnekler yukarıda belirttiğimiz Mussolini İtalya'sında ve Hitler Almanya'sında rastlanıyordu. İnsanlığın utanç kaynağı ve yüzkarası bu iki faşist iktidar döneminde, faşist parti denetiminde okullarda bu tür birimler oluşturularak normal dersler dışında faşist ideolojik eğitim zorunlu hale getiriliyordu. YÖK oluşturduğu bu birimden faşist partinin yerini almış ve faşist bir ideolojik üretme kurumu oluşturmuştur.

"Ders notlarında, okutulan kitaplarda ve dershanelerde işlenen konularda "vazife" maddesindeki isteklere ters düşen ifadelere engel olma amacıyla YÖK Başkanlığı tarafından etkin bir kontrol sistemi tesis edilecek ve bu sistemin tüm yüksek öğretim kurumlarında uygulanması sağlanacak." Hedef açık. Tam ve kesin denetim. Nefes almak yok! Böylece bilimsel çalışmalar sınırlandırılacak ve beyinlere zincir vurulmaya çalışılacaktır. Çok görmemek gerek. "Aydınlar Ocağı" ulemalarının bu koyu sansürçülüğünü. Ne de olsa "Aydınlar Ocağı"ndaki "ilmi" ve "tarihi" toplantılarda Apdülhamit Han(!) hazretlerinin yaşamı hakkında ve "jurnal" şebekesi hakkında az nefes

tüketmediler.

"Öğrenim sırasında öğrencilerin tutum ve davranışları yakından izlenecek ve değerlendirilecek..." YÖK'ün zehir hafiyeleri yine işbaşında. Aslında bu madde YÖK'ün gerçek yüzünü iyice açığa çıkarmaktadır: YÖK, yüksek okulların başına çökertilmiş polis teşkilatı gibi, jandarma teşkilatı gibi faşist bir kurumdur.

Planın, "yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarını yetiştirme ve oryantasyon planı" adlı ikinci bölümde de şu esaslar yer aldı:

Öğrenci Eğitim planında öngörülen konferans, seminer, sempozyum vb. faaliyetlerle öğretim elemanlarının belirlenen periyodlar dahilinde görev almaları rektörlükçe sağlanacak, her öğretim elemanı en fazla üç yılda bir bu faaliyetlerde aktif görev alacak.

Öğretim elemanlarının Atatürk ilke ve inkılaplarına uygun davranışlar içerisinde bulunmaları sağlanacak ve maksatlı faaliyetleri "yetkili makamlar" tarafından izlenerek değerlendirilecek." Böylece YÖK "tek tip öğrenci"nin yanısıra "tek tip öğretim görevlisi" sistemini kurullarla belirlemeye somut olarak hataya geçirmeye ve faşist kurumlaşmayı giderek daha sistemli birhale getirmeye başlamıştır.

Kısaca özetlersek YÖK çıkardığı yasa ve yönetmelikler sonucu öğretim üyelerinden öğrencilere kadar herkesi belli bir kalıba dökmeye çalışmakta, hem biçim yönünden hem de kafa yapısı olarak "tek tip öğretim üyesi", "tek tip öğrenci" yaratma amacı gütmektedir. Hem öğretim üyelerinin, hem öğrencilerin ve bu arada hem de diğer çalışan personelin traşından kılık kıyafetine ve oturup kalkmasına kadar müdahale etmektedir. Faşist ideoloji dışındaki düşüncelere tahammül edemeyen YÖK değişik düşünceye sahip olanları (öğrenci, öğretim üyesi) hemen tasfiye etmektedir. Bunların yerine alacaklarını sınavlardan geçirmekte ve kendine uygun kafa yapısında olanları tercih ederek kadrolarını bunlardan oluşturmaktadır.

TOPLAMA KAMPLARINI ARATMAYAN YURLAR SORUNU

Buraya kadar, YÖK aracılığıyla birer askeri kışla haline getirilmeye çalışılan üniversite ve yüksek okullardaki gelişmeleri ve buralardaki öğretim görevlileri ve öğrencileri de bu askeri kışlanın faşist disiplin kuralları çerçevesinde oluşturulmaya çalışılan birer askerleri olarak eğitilmek istendiğini, somut örnekler vererek açmaya çalıştık. Buna değinirken, aynı uygulamaların öğrencilerin bin bir zorlukla barındırıldığı yurtlar için de geçerli olduğunu bir kez daha vurgulayarak, sorunun bu yönünü de imkanlarımız oranında açmaya çalışacağız. 12 Eylül öncesinde, üniversite gençliğinin gelişmesinde demokratik dernekler kadar, barındıkları yurtlarında belirleyici bir fonksiyonu vardı. Bunun için, 12 Eylül öncesinde, üniversite gençliğinin gelişmesinde demokratik dernekler kadar, barındıkları yurtlarında belirleyici bir fonksiyonu vardı. Bunun için, 12 Eylül'den sonra üniversitelerde ve yüksek okullarda alınan tüm önlemler ve baskı yöntemleri daha da ağırlaştırılarak yurtlar içinde gerekli kılındı. Zaten, 1978'de getirilen bölgesel sıkıyönetim ile birlikte, sıkıyönetim kapsamına giren illerde (özellikle Ankara ve İstanbul'da) yurtlar içinde ve çevresinde polis karakolları ve askeri kışlalar kurulmuş ve yurtlardaki tüm faaliyetler denetim altına alınmaya çalışılmıştır. Denetim altına alınamayan yurtlarda ise, öğrenciler zorla kapı dışarı edilmiş ve yurtlar ya tamamen kapatılmış ya da amaç dışı işlerde kullanılmıştır. Fakat bu girişimdir

egemen sınıflar açısından yeterli görülmediğinden 12 eylül sonrasında bu uygulamalar, belli bir program çerçevesinde daha sistemli ve bilinçli bir hale getirilmiştir. Özel yurtların büyük çoğunluğu kapatılmış, geride kalanlar da devletin direkt denetiminde olan Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun emrine verilmiştir. Zaten ihtiyacı karşılamaktan çok uzak olan bu yurtlara, kapasitesinin altında öğrenci alınmaya ve alınan öğrencilerde özel elemelerden geçirilmeye başlanmıştır.

Ayrıca, "yurtta kalan öğrenci 5 bin lira 'güvence parası' verecek. Öğrenciler bir aylık yurt ücretini peşin verecekler. Toplanan bu paralar bankaya yatırılacak bir yılda 150 milyon lira faiz getirecek" (17.5.1984 Milliyet)

Bu parayı her öğrenci veremeyeceğine göre, yoksul ve emekçi ailelere mensup öğrencilere yurt kapıları kapanıyordu. Diğeryandan bu parayı zor zor denkleştiren öğrencilerin sırtından milyonlarca lira kazanç sağlanacaktı.

Yurtlara öğrenci alınırken başvuru alan elemelerdeki amaç, "aşırı uç" diye nitelendirdikleri ilerici, yurtseven, devrimci ve demokrat öğrencilerin yurtlara sokulmasını engellemektir. Bu elemeler deher nasılsa açığa çıkarılmayan bazı devrimci-demokrat unsurlar ile yurttaki faşist disiplin kuralına karşı hoşnutsuzluğunu dile getirerek "kıpırdayan" çeşitli unsurların faaliyetlerini denetlemek ve açığa çıkarmak için; yurttaki sıkı bir denetim, "güvenlik" birimi ve sivil muhbir ağı oluşturulmuştur. Bu yolla açığa çıkarılan öğrenciler yurt yöneticilerine bildiriyor ve "suçlu" hiçbir gerekçe gösterilmeden yurttan atılıyor.

Yurda yeni giren öğrencilerin birbirleriyle kaynaşmasını ve ilerici, devrimci fikirlerden etkilenmesini önlemek için de önlemler almıştır. Her öğrenci istediği koşu kalamamakta ve belli saatlerden sonra her öğrencinin kendi odasında ve koşusunda bulunma zorunluluğu getirilmekte ve sık sık kontroller yapılmaktadır. Şüpheli hareketleri görülenler sıkıca izlenmekte ve uyarılmaktadır. Ders kitapları ve uşak basın gazeteleri dışında yurda değişik kitap, dergi vb. eserler sokmaları ve bunları okuyan veya bulunduranlar cezalandırılmaktadır. Hiçbir sosyal ve kültürel faaliyete izin verilmemektedir. Bu tür faaliyetler için herhangi bir yer ayrılmadığı gibi, koşu kalamalarda da bu tür girişimlerde bulunanlar hemen ayrılıyor ve bitmez tükenmez yasaklar birkez daha hatırlatılıyor. Yurtlara giriş çıkış, saatleri kesin olarak belirlenmiştir. Bu saatlere riayet etmeyenler yurttan alınmamaktadır. Yani neresinden bakarsan bakalım tam bir kışla düzenidir kurulmak istenen.

Bu amaçla öyle çok kural getirilmiştir ki yurt yaşamına, bu kadar ordu ve askeri cezaevlerinde bile yoktur. Veya ancak Mamak ve Diyarbakır'da olabilmıştır. İşte bunu yansıtan bir gazete haberi:

"Yurttaki öğrenciler açısından en çok tartışılan konu, yurt disiplin yönetmelikleri ve yurtdun her bölümüne asılan, "talimat"lar oluyor. Bir araya geldiğinde 40 sayfalık bir dosyayı dolduran bu talimatların sayısı 500'e yakın. "Yurt disiplinini sağlayıcı" bu kurallar öğrencinin hemen her hareketini kontrole yönelik, yorumu açık bazı maddeler nedeniyle öğrencinin kolaylıkla yurttan uzaklaştırılmasına neden olabilecek nitelikte. .... Örneğin "yatağını düzeltmemek", "eşyaların yerini değiştirmek", "elektrik savurganlığına neden olmak", "bozuk yiyecek bulundurmak", "terlik ve ayakkabılarını yurt yöneticilerinin göstereceği yerler dışına koymak", "giriş saatinden geç gelmek", "yöneticiler aleyhine konuşmak", "odada sigara ve çay içmek" gibi çeşitli nedenlerle öğrenci hakkında disiplin işlemi yapılabilir... .

Bazı ilginç yurt "Talimatları":

- Ders kitapları dışında kitap bulundurmak yasaktır.
- Öğrenci karyola altında sadece terliğini bulundurabilir.
- Yatak kıyafeti ile koridorda dolaşamaz.
- Çamaşır ipi ve çamaşır asmak yasaktır.
- Yatak odalarında eğlence ve sohbet yapılamaz.
- Duvarlara çivi çakılamaz, afiş ve poster yapıştırılamaz.
- Hasarlar suçlusu bulunmazsa eşit olarak tüm kalanlara ödetilir.
- İdareye haber vermeden bir yere gidilemez.
- İzinsiz dışarda kalan cezalandırılır.
- Öğrenciler anlaşarak yatak değiştiremez.
- Öğrenciler yatış kalkışta "zaman tablolarına" uymak zorundalar.
- Gece 12.00 de ışıklar söndürülür.
- Belli bir saatten sonra TV izlenemez.
- İç çamaşırı ile banyoya girilmez.
- El yüz yıkama yerlerinde toplu halde sohbet edilmeyecek, müzik dinlenmeyecektir.
- Öğrenci dolapları, belirtildiği gibi düzenlenecek, daima temiz, tertipli ve kontrole hazır vaziyette olacaktır.
- Dolap anahtarları 2 adet olacak, biri idareye teslim edilecektir.
- İdareden habersiz anahtar değişimi yapılmayacaktır.
- Oda ve dolaplarda yiyecek -içecek maddesi bulunmayacak sigara içilmeyecektir. Yemek yenmeyecek, çay yapılmayacak veya kantinden odalara çıkılmayacaktır.
- Yatakhane katlarına 10.00-15.00 arasında girilmeyecektir."

Bu ve benzeri sayısız yasaktan başka, bir de öğrencilere gece 23.00'ten 07.00'ye kadar sırayla ikişer saat nöbet tutturulmakta, nöbetçi öğrencilerin diğer öğrencileri gözetlemesi, kurallara aykırı hareket edenleri ikaz etmesi, önleyemediği durumları derhal nöbetçi memura bildirmesi, herhangi bir maksatla toplantı yapanları engellemesi ve şüphelendiği konularda yine nöbetçi memuru haberdar etmesi istenmektedir. Yani kelimenin tam anlamıyla kışlaya çevrilmiştir yurtlar. Bugünkü, haliyle yurtlarda kalan öğrenciler askeri ve sivil cezaevilerindeki tutuklu ve hükümlülerden bile daha kısıtlı, daha bol yasaklı ve baskılı bir yaşam sürmektedirler.

Elemelerde "sakıncalı" görülüp yurtlara alınmayanlar dışında, yurtlara alındıktan sonra "sakıncalı" damgasını yiyen onlarca öğrenci gerekçesiz kapı dışarı edilmektedir. Baskılar öylesine yoğunlaşmıştır ki, bu uygulamaları maddi ve manevi baskıları ve bunlara karşı tepkiyi şiirle dile getirmek bile "Aydınlar Dilekçesi"nde ve "ek sınav hakkı için dilekçe verme" olayında olduğu gibi koğuşurmalar açılmasına ve cezalar çarpıtılmasına neden olabilmektedir. Hele bir de bu şiir yayınlanmak üzere bir yaygın organı gönderilmiş ve yayınlanmışsa; işte o zaman seyredin çılgın hezayanları ve çağ gerisi kafaların marifetlerini! Suç: yurtları kamuoyu nezdinde teşhir etmek ve kamuoyunu etkilemeye çalışmak! Ceza: tekme tokat dışarı edilmek! Sonuç: Bir daha böylesine müessif (!) bir olayın tekrür etmemesi için kontrollerin sıklaştırılması ve baskıların daha da yoğunlaştırılması. Yakınmak yok! Hak aramak yok! Yasal yurttaşlık haklarından yararlanmak yok! İstenen şey kayıtsız koşulsuz boyun eğmek ve bir robot gibi emirlere uymak! Örneği yazımız içine almak istiyoruz: Faşist yurt yöneticilerinin, basın yayın yüksek okulunda okuyan ve Atatürk öğrenci yurdunda kalan Gürsel Doğan'ın başına getirdiği ilginç seremoni:

"Gürsel Doğan yurtlardaki maddi ve manevi baskılara karşı içinde kopan fırtınalarla yazdığı şiirinin 'Yeni Olgu' isimli dergide yayınlanması ile 'süresiz uzaklaştırma' cezası ile yerinden yurdundan oldu. Doğan Konya Taşken'ten okumaya geldiği İstanbul'da tam üç yıl kredi ve yurtlar kurumuna bağlı yurtlarda barınmak zorunda kaldıktan sonra gittikçe artan baskılara dayanamamış, "özellikle manevi baskılar karşısında şuurumu yitirecekmiş gibi oldum" diyen G. Doğan, Atatürk öğrenci yurtlarından uzaklaştırılmamışını şöyle anlatıyor.

Maddi durumumuz pek iyi olmadığı için yurtlarda kalıyordum. Ancak özellikle geçen yıl artan manevi baskılara dayanamaz olmuştum?

Bir sabah anonslar canıma tak dedi ve çılgınlar gibi yatağımdan fırladım. Okula gittiğimde aklımı kaçırarak gibiydim. Bu psikolojik halimle içimde kopan fırtınaları hobim olan şiire döktüm. Şiirim arkadaşlarım tarafından çok beğenildi. Yeni Olgu dergisinde şiirim 1984 Nisan ayında yayınlandı. Yayımdan 15 gün sonra Atatürk öğrenci sitesi idaresi tarafından çağrıldım ve savunma vermem istendi. Hiç faydası olmadığını bile bile savunmamı verdim. Ancak hemen üç gün sonra yurt yöneticilerine hakaretten süresiz uzaklaştırıldığıma dair bir yazı aldım ve yine üç gün içinde yurdu terkettim."

AFC'den sonra yurtların nasıl birer kışlaya çevrildiğini somut bir örneğini içermesi açısından Gürsel Doğan'ın şiirini aşağıya aktarmaya gereğini görüyoruz:

"Dikkat...Dikkat.../en geç saat onda bloğu terkedin/terketmeyenlerin kimliği alınacaktır/odanızı hergün /süpürün paspas edin, camları silin/aksi taktirde yatağınız toplanacaktır/Dikkat... Dikkat.../ En geç saat ...(...)/Her sabah dinlediğimiz/Aynı yurtkerbesteler/Nedir, niçin, nasıl gittikçe çoğalıyor deliler/Odada yalnız ben karyolamda ben/Diğer üçü bomboş/dört asma kilit dolaplarda/Konuşan yalnız biri/ Diğer üçü çoktan susmuş/ Duvarları çırılçıplak/Dört yüzü çırılçıplak/Ve öylesine soğuk/Odada yalnız ben karyolamda yalnız ben/Ve başka hiç kimse yok/Duyuyormusun?/Off inancım, sevincim/Neredesin?/Hırsımdan bıyıklarımı yoluyorum/İkide bir sigara istiyor canım/Şu karşıdaki duvara yoo yoo ona değil/tüm duvarlara güneş resmi yapmak istiyorum/Öylesine sıcak olsunki/Odada tüm demirler erisin/Sonra/Öfkesinden kudurmuşcasına/Dalgalandan bir deniz/Dalgaların yerine/yarimin...rengi saçlarını koyardım/(Dikkat...Dikkat...lambalarınızı söndürün/...Odanızında, lambanızında, söndürün/nerede olduğumu bilsem şeker alacağım)/...Ne diyordum, neyse/sonrada/açık mavi gözleri/Ve bembeyaz kanatlarıyla bir martı çizdim/sonra/sonrada havanı alırdın/Oğlum bırak onları çizmeyi/odanı çevreleyen/Bu kirli sarı renkli duvarları/Gündüz saat on ile üç arasında/Görmen bile yasak/Bak birden aklıma geldi/Aramızda kalsın ha!/Resmini asıyorum dolabıma/O da yasak ama olsun." (Güneş Gazetesi, 1984)

Fazla şiir bilgisi olmasa da, okuması yazması olan ve düşünen her insanın yoruma gerek kalmadan yurtlardaki baskıları rahatça anlayabildiği bu şiirden sonra...; Şimdi bir başka örneği geçmek istiyoruz. 23 Mart 1985 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde Yalçın Pekşen'in Mihraç Demirli adlı bir üniversite öğrencisiyle yaptığı röportaj yayımlandı. Bu röportajdan sonra Mihraç Demirli'nin başına gelenlere geçmeden önce röportajdan bazı bölümleri aktarmak istiyoruz.

"Mihraç Demirli İTÜ İnşaat Fakültesine bağlı Harita Mühendisliği bölümünün üçüncü sınıfında okuyor.

- Ben Edirnekapı öğrenci yurdunda kalıyordum. Bu yurt öğrenciler için iyi bir yurt değil.

- Neler oluyor orada anlatırmısınız?

- En basiti... Faraziden yemeklere itiraz ettiniz. Hemen şunu söylüyorlar: "yemeklere itiraz edenler anarşistlerdir" deniyor. Yeni moda bu. Böyle korkutuyorlar şimdi. Anarşistlikle yemeğin ne alakası var. Bazı arkadaşlar yemekleri Hıfzısıhha'ya götürdü, yurt müdürümüz boksördür, bu arkadaşları dövdü... Kantincinin deposunda fareler dolaşiyor. Benim yemeğimden kurt çıktı mesela. Hem de kaç kere.

- Bunların derslerle pek ilgisi yok ama.

- Hayır bunlar hiç önemli değil aslında... Etüdler var. Doğru dürüst yemek yememişiz. Etüde giriyorsunuz. İkişer kişilik masalarda dörder kişi oturuyoruz. Altmışa altmış masalar. Siz hesap edin. Dört kişi herkes bir defter çıkarsa masaya sığmıyor. Hele bizim haritalarımız hiç sığmıyor. Sonra yurda sabah on ile üç arası giremiyorsunuz. Mecburi yurtdan ayrılıyorsunuz. Hava soğuksa kahveye giriyorsunuz.

.....

- Para durumunuz nasıl?

- Para durumuna girmeden önce şunu söylemek isterim. Aslında yurdun kuralları kağıt üzerinde gayet iyi. Ama uygulayanları bu işin adamı değil. Mesela girişte hüviyet kontrolü var. Tamam, güzel bir kural ama kapıdan girerken "kimliğini ver ulan diyor" elinde jopla bizi karşılıyor. Bunlar belki basit,küçük olaylar, ama sizi depresyona itebiliyor. Devamlı üstünde bir baskı oluşuyor.

- Televizyon?

- Yurtta bir tane var ve yurtta bin kişi kalıyor. Zaten TV odası çok küçük bir yer, seyredemiyoruz... Bir gazete okuyoruz. Bizim odada altı kişi bir arada kalıyoruz. Altımız bir gazeteyi okuyoruz. Tek kültürel harcamamız bu gazete oluyor" İşte bu röportajın ardından bildiğimiz senaryo yeni baştan oynanıyor. Mihraç Demirli yurt müdürü makamına çağrılarak, gazetede yayınlanan röportajı tekzip etmesi "nazik" bir dille kendisinden isteniyor. M. Demirli bunu kabul etmeyince kendini kapı dışında buluyor. Bu ve benzeri yüzlerce olay artık günlük basının kanıksadığı olaylar arasında yer almaktadır. Öğrenci yurtları her uygulamaya uysalca boyun eğen "Yeni Tip" öğrencilerle doldurulmuştur.

Marxizm-Leninizm-Maoizm

ÖN AÇIKLAMA: Aşağıdaki yazı İran Komünistlerinin örgütlü bir gücü olan İran Komünistler Birliği'nin (SARBEDARAN) Eylül 1990 tarihli merkezi yayın organının 18. sayısından alınmıştır. İran komünistlerini tanıtmaya amacıyla yayınladığımız bu yazı tamamen İran Komünistler Birliği'ni bağlamaktadır.

Dünyanın her tarafında sürdürülen devrimci zaferler, Mao'nun evrensel askeri öğretileri doğrultusunda ilerliyor. İki tip ülkede devrim iki değişik yolla olur. Ezilen ülkelerdeki devrimin yolu genelde Çin devriminin yolu şeklindedir. Bu halk savaşına tabi olan bir yoldur. Kırılgan başlayacak olan uzun süreli halk savaşı sonucu şehirler sarılır ve devrim olur. Emperyalist ülkelerdeki devrim ise, genel olarak Ekim Devrimi yolu diye bilinir.

Her sosyal sınıfın ve onların dünyaya, dışa bakışı, hedef ve eğiliminin, hareketindeki aktivitenin odaklanması ve koordinesi ile olur. Proletarya kendi ideolojisi ve dışbakışı olmadan dar bir yolda özgürlüğüne ve bağımsızlığına kavuşamaz, zafere ulaşamaz. Bu 150 yıllık kanlı ve korkunç bir birikim sonucu elde edilmiş bir sonuçtur. Bunlardan biri 1979 İran krizinde işçi sınıfının önemli stratejik ve elverişli durumudur. Grevin patlaması sisteme ve sınıflara baskısı ile yeni ve kızıl bir atılım kazandı. Fakat o zaman İran'daki komünist öncüler de krizde oldukları için -bu kriz, ideoloji, duruş noktası ve diğer hastalık sonucuydu- tarihsel elverişli durum yok oldu ve uluslararası işçi sınıfı bunun bedelini çok ağır ödedi. Eğer biz Marksizm-Leninizm-Maoizm silahıyla komünist ödevlerle yüzleşsek ve yeni bir oluşum ve yapılanma üzerinde parti önderleriyle politik güçlere el koysaydık, tarih farklı yazılacaktı. Bu zaman sürecinde monarşik rejimin yıkılması "gerici" sınıflar, isamik rejimi üstün tutan sınıflar, işçiler ve köylüler için kolay olmayacaktır. Eğer biz gerçekten komünist ideolojiyi ve onu öğretmeyi başarsak bu dünyanın her tarafındaki milyonlarca ezilenlere temiz fikirlere sahip düşünce ve gerçek anlamda bir komünist devrim ve yeni ilişkiler getirecektir. Öncü devrimci işçi sınıfı güçlü bir parlaklıkla dünya ülkelerinde her tarafta güçlü bir fırtına gibi esecektir. Peru'daki işçi sınıfı emperyalist sisteme karşı savaş sürecinde hiçbir zaman yalnız kalmayacaktır. İran'daki komünist hareketin olumsuzluklardan edindiği tecrübelerine (negatif tecrübelerine) bakalım. Keskin ideoloji arzu etmek, ilgilenmek, sosyal sınıflardan tüm rolü üzerine alabilecek politik bir örgütsel ve askeri faaliyetlerle olur. Kısaca tarif edersek kesin rol ve bilimsel düzeyde ideoloji işçi sınıfıdır... Proletarya bu silahlarla güçlenmelidir. Bu ders tarihi olarak hiç bir zaman unutulmamalıdır.

Proletarya devriminin zorlu yolunda üç büyük kurucu, büyük lider ve öğretmenler Marks, Lenin ve Mao

işçi sınıfının yükselmesinde ve devrimin gelişmesinde yol gösterici olmuşlardır. Proletarya bu liderlere devrim fırtınalarıyla destek olmuştur. Marks, Lenin ve Mao proletaryanın ideolojik, politik ve örgütsel prensiplerini yüksek bir noktaya kadar geliştirdiler ve düzenlediler. Marksizm doğdu daha sonra Marksizm-Leninizm'e doğru gelişti ve daha sonra ise, daha yüksek bir aşamaya, Marksizm-Leninizm-Maoizm'e doğru ilerlemiştir.

Uluslararası Komünist Hareket'te bu ilkeleri kavramak, mücadele, tartışma ve ikilemlere yolaçmıştır. Bu sorun gerçek komünist kuvvetlerle Marksist olduğunu iddia eden çeşitli burjuva eğilimleri arasında bir dönüm noktası olmuştur. İkinci Enternasyonal'in oportünistleri Marks'ın, Lenin'in devrime ait ürünlerine karşı olduğunu söylediler ve Mao Zedung'un da ölümsüz ürünlerine karşı olduğunu nitelendirdiler. Aynı zamanda da Sovyet revizyonistleri iki yüzlü bir şekilde Lenin'i savunduklarını iddia ettiler. İki durumda da, bununla birlikte komünizmin bu düşmanları yeni durum adı altında devrimci prensipleri ve doktrinleri önemsemiyorlardı ve öncülerini onları savunuyorlardı, ama bu yalnızca çalışan işçi sınıfının çıkarlarına ve amaçlarına karşı kirli bir tuzak olarak kalmaktaydı. Arnavutluk Emek Partisi'nin dogmatik-revizyonist liderleri tarafından Komintern ve Stalin'in Maoizm'e karşı canlanması (aslında Komintern ve Stalin'in hatalarının ortaya çıkması) aynı paranın öteki yüzüydü. Çin Halk Cumhuriyeti ve Mao'nun popülerliği ve büyük gücü karşısında birçok sadece kendini komünist görenler-aslında buruva güçleri- Mao'nun fikirlerine açık olarak karşı çıkmaya cesaret edemediler. Bunun yerine bir takım deyimlerle, örneğin Mao'nun düşüncelerinin Marksizm-Leninizm'in Çin'in özel şartlarına uydurulduğunu, O'nun ürünlerinin dünya genelindeki karakterini inkar ettiler. Bu tartışmalar kesin bir sınıf görüntüsü ve çıkarlarını yansıttı. Aynı zamanda bilim olarak Marksizm'in dinamik karakterinin yer almadığı esasına dayandırıldı. Bunlar yalnızca ideolojik olarak proletaryayı silahsızlandırmakla sonuçlanabilir. Maoizm olmadan Marksizm ve Leninizmin ilerlemekten kaçınmak ve uluslararası proletaryanın görevlerini yerine getirmesini engellemek demektir. Çünkü bizim sınıfımız görevlerini en üst düzeydeki teori ve pratiklerine güvenerek başarabilir. Maoizmsiz Marksizm-Leninizm eski ve yetersizdir.

Mao'nun ölümünden ve 1976'da Çin'deki revizyonist-devrim darbesinden sonra uluslararası komünist hareketinde yeralan derin ideolojik kriz bazı parti ve organizasyonlarda ikilem, karışıklık, hatta ihanetlerle sonuçlandı. Bu krizi yenmek devrimci komünistlere düşüyordu. 1980 I. uluslararası Konferans'ın açılışında ideolojik, politik ve örgütsel önlemler alındı. 1984'deki Marksist-Leninist partiler ve örgütler II. Uluslararası Konferans'ındaki Deklerasyon temelleri üzerine Devrimci Enternasyonalist Hareket'ini (RIM) kurdu; komünist partinin liderliği altında Mao'nun öğretilerine başvurularak Peru'da güçlü halk savaşı başlatıldı. Gerçek komünist partilerce Mao'nun düşüncelerinde yola çıkılarak O'nun önemli teorik öğretileri Mao Zedung'un ölümsüz katkıları adlı yayını ile desteklendi (Bob Avakian tarafından yazılmıştır). RIM (DEH)'in yayınlanan açıklamasında Mao Zedung'un düşüncelerinin vurgulanması Proletarya Devrimi Biliminin gelişmesinde yeni bir adım oldu ve uluslararası komünist harekette önemli ve kararlı bir başlangıç noktası oluşturdu.

Iran Komünistler Birliği (SARBEDARAN) tarafından yerine getirilen bu gelişim süreci uluslararası oluşumun içinde bazı iniş çıkışlarla yer aldı. UIC (S), yani Sarbedaran, Marksizm-Leninizm-Maoizm sorusu etrafında yukarıda belirtilen ideolojik karmaşa, eklektisizm ve merkezîyetçilikten etkilendi ve bu ideolojik sapma yükselerek politik alan ve örgütlenmelerde de çeşitli sapmalara yol açtı. Esas görevimizdeki dayanışmada Sarbedaran'ın devrimci inisiyatifi ile politik gücü yakalamak için devrimci savaş başlatıldı. Organizasyonumuz bu sapmaları kırma sürecini Mao Zedung'un öğretilerini yineleyerek başlattı. Devrimci kanlı mücadelelerin ve bunun tecrübelerini yaşa-

dıktan sonra UIC(S) MLMZD'nin tek, bölünmez ve ayrılmaz bir bütün olduğunu savundu ve bu devrim biliminin esasını oluşturdu. Bu önemli gelişme uluslararası komünist harekete çok yakın bir bağlantı ile başarılı, aynı zamanda RİM'in oluşturulmasında başlangıç olup bu hareketler partiler ve örgütler arasındaki mücadeleyi de destekledi.

Örgütümüz bu yeniden kurma sürecini ideolojide MZD'nin marksizmin en yüksek noktası olduğunu onaylayarak başarılı bir şekilde tamamladı. Bu, proletarya diktatörlüğü altında devrimi sürdürme teorisinin Mao'nun en önemli ürünlerinden olduğunu ve BPKD'nin uluslararası proletaryanın en ileri düzeydeki uygulamasını temsil ettiğini onayladığını da gösterir. Bu aslında mekanik anlayışın kayıtlarını ortaya çıkardı ve o da şunu savunmaktadır. Marksizmin gelişmesi herhalükarda yaklaşan, yeni gelen çağa bağlıdır ve bu yüzden Mao'nun düşüncelerini inkar etmektedir. Bu düşünceye göre Marksizmin ilerlemesi varolan sistemdeki bir ana değişikliğe bağlıdır ki bu da emperyalizmdir. Sistem değişmediği için Marksizm-Leninizm de değişmez ve değişmeyecektir. Bu ilişki bilimin çok kaba ve statik bir anlayıştır ve Maoizmin derinlemesine anlaşılmasına ve pratik ilerlemesine engel olur. UIC(S)'deki Marksizm-Leninizm-Maoizm geliştirilmesi, yalnızca darbeci teoriyi burjuvalara ve strateji ve İran devrimindeki sorunlarda ortaya çıkan etiketli yönelimlere karşı savaşa ile mümkündür.

Mao'nun düşüncelerini sıkı sıkıya kavramak Uluslararası Komünist Hareket'in ve özellikle de RİM'in gelişme sürecidir. Bazı kuvvetler içinde birçoğu kendini komünist olarak nitelendirmektedir, fakat bu beklenmedik ve bazı durumlarda da ilkel ve taraftarı da azdır. Geçmişteki Marksizm ve Marksizm-Leninizmin kurulması için yapılan savaşlar gerçek komünistlerce yerine getirilmiştir.

UIC(S) bu aktivitelerle ve RİM'deki tartışmaları özetledikten sonra uluslararası proletaryanın temel ideolojik ve politik prensiplerine doğru olarak hitap etmek için Marksizm-Leninizm-Maoizm formülasyonu doğayı, bilimin içeriğini ve proletarya ideolojisini en iyi açıkladığını ve MLMZD'nin bu düşüncenin en yakıcı noktası olduğunu bildirir. Bu formülasyon şu gerçeği yansıtır: Mao'nun işçi devrimi pratik ve teorinin bir uygulamasıdır. İnanıyoruz ki bu formülasyonu kurup popüler yapmak örgütümüz için önemli bir ideolojik ilerlemeyi temsil eder ve İran'daki Devrimci Komünist Partisi'nin kurulması için önemli bir adımdır. Emperyalist burjuvalar, uluslararası revizyonistler Marksizm-Leninizme karşı bir takım saldırılar yapmışlardır. O yüzden bu önemli açıklamadan sonrâ tek bir dökümanda önemli prensipleri gözönüne alarak proletarya ideolojisi ve bilimine anlaşılır ve açık bir taslak sağlamak için bu dökümanı Marksizm-Leninizm-Maoizm adıyla sunuyoruz. Bu değerli dökümanlar, örneğin; Marksizm-Leninizm-Maoizm (1) üzerine analiz ve çalışmalar, Peru Komünist Partisi'nin 1. Kongresi'nde, MLM (2), USA Devrimci Komünist Partisi'nin Merkez Komitesince onaylanmıştır. (Ve Afganistan Devrimci Komünist Organizasyonunun dökümanları). Hepisinin bu dökümanların hazırlanmasında büyük yardımları olmuştur ve çoğu formüller onlardan alınmıştır. Marksizm-Leninizm-Maoizm ve doğa, toplum ve bilginin nasıl açıklanacağı (açıklanması).

Bizim dünya görüşümüz diyalektik materyalisttir. Bu da bütün gerçekliğin temelinde maddi gerçekliğin yattığına dayanır. Bütün fenomen ve oluşumlar hareketteki olayların farklı formlarıdır ve onlar objektif ve maddidir. Bütün fenomenler zıtların birlikteliği ile vardır. Bu zıtlık kanunu diyalektik doğa yasalarını, toplumu, düşüncenin özüdür. Bütün fenomenler, birlik ve kimlik geçici ve relatif (görecelidir), oysa ki karşıtlar arasındaki mücadele sürekli ve kesindir. Bu mücadele radikal çelişkileri ayrıca yeni özellikleri ve olayları artırır. Bu yüzden şeylerin denge, sürekli sıra, sonsuz ve kutsal karakteri değiştirmemede inanca yanlış ve özelle geridirdir.

Diyalektik materyalizm uygulamayı (pratiği) teorinin kaynağı olarak

ele alır. Teorinin temeli ve kurulmasının oluşumunda pratik en önemli yeri tutar ve bu arada da teori de pratiği ortaya çıkarır. Teori veya bilginin birbiriyle ilintili olup olmadığı subjektif isteklerle değil, sosyal pratiği objektif sonuçlarıyla kesinleştirilmiştir. Marks, filozofların dünyayı yalnızca çeşitli yöntemlerle yorumladıklarını ifade eder, ancak asıl amaç onu değiştirmektir. Diyalektik materyalizm kitlelere yabancı değildir; bu felsefi ikiyüzlükten geçici burjuva ve feodal filozoflardan tamamıyla ayrıdır. Topluluklarda sıkı sıkıya kavranıldığında devrimsel pratikte maddi bir güç olur. Bu felsefi temelde, MLM'nin materyalist bir tarih anlayışı ortaya koyarlar ki, bu da tarihin gelişmesinde belirli bir basamakla birbirine bağlanan sınıfların varlığını ispat eder. İnsan toplulukları kurulurken ne sınıflar, ne savaşlar, ne de sınıf çatışmaları vardı. Ayrıca toplumun hiç bir kesimi bir diğeri üzerinde ya da herhangi bir cinsiyetin bir diğeri karşı ayrıcalık sahibi olması sözkonusu olmamakla birlikte bu tür ilişkilerin varolması için de herhangi bir temel dayanak yoktu.

İçinde bulunduğumuz bu peryotta, üretim ilişkilerinin gelişme düzeyi ve üretici güçleri göz önüne aldığımızda, bunların sonucu ortaya çıkan sınıf baskısı, sömürü, sınıflar ve farklılıklara bir kez daha son vermek mümkündür. Fakat bu kez daha yüksek bir düzeyde ve sonsuza dek... Bu amacı başarak sınıf çatışması ister istemez proletaryanın diktatörlüğüne yol açacaktır. Bu da yalnızca tüm sınıfların ortadan kalkması ve komünist topluma doğru geçiş sürecinde yer alacaktır.

İnsan toplumunun materyalist analizinde şu iki faktör önemle dikkate alınmalıdır: Birincisi zıt ve dinamik bir süreç olarak üretim, diğeri ise üretim ve toplumun ideolojik ve politik yapısı arasındaki yakın ilişkidir. Sosyal, politik ve entelektüel süreçler üretim şekline bağlı olarak ortaya çıkarlar. Üretken güçlerin tarihsel gelişimi farklı üretim ilişkilerinde yeralan insanlarla yakından ilgilidir. Belirli bir gelişme düzeyinde bu kuvvetler vardır ve üretim ilişkileriyle çatışmaya girerler. Bu noktada toplumun daha yüksek seviyeye doğru ilerlemesi radikal çelişiklere yani sosyal devrime bağlıdır. Bu devrimsel değişme, ideolojik ve politik alanlarda olur ve bunun ana noktası politik güç için mücadeledir. Eğer devrim için gerekli maddi şartlar esas toplum zıtlıklarının çatışması sayesinde gelişirse bu yapı ana kuvvetler ve toplum gelecek direktifi için yarışan sınıflar arasında kesin bir savaşa alanı olur.

MARKSİZM-LENİNİZM-MAOİZM, PROLETARYANIN DÜNYA GÖRÜŞÜDÜR...

Sınıflı toplumlarda her şey o sınıfın özelliğini yansıtır. MLM- belli bir sınıfın dünya görüşüdür ve bu sınıf kapitalist sistemden doğmuş, yeni üretken güçleri temsil eden ve şimdiki sosyal ilişkiler altında zincirlerinden başka kaybedecek hiçbir şeyi olmayan bir sınıftır. Bu sınıfın temel ihtiyaçlarını yerine getirmesi için bilimsel ve devrimci dünya görüşüne ihtiyacı vardır. MLM, proletaryanın bu dünya görüşüdür. İnsanlık tarihinde en son sınıf olan proletaryanın sınıf görüşü çok geniştir. Onun ruh ve sınıf yapısı bireyi bütüne bağlar ve ayrıca temelinde disiplin ve organizasyon yatar, sömüren sınıflara karşı büyük bir kin duyar.

Proletaryanın gereksinmelerine ve dünya görüşüne göre sosyal ilişkilerin değişimi insanlık dünyasının tanık olduğu daha önceki devrimlerden çok farklıdır. Daha önceki devrimler bir önceki sömürü sisteminin diğeri yerini almasına ve diğer sömürücülerin de diğeri tarafından sömürülmesine sebep oldu. Fakat şimdi kapitalist üretim süreci toplumda yeni ve sömürülmeyen kuruluşların organize edildiği maddi şartlara başvurdu. Bu tarihsel durum kapitalist sistemin temel zıtlıklarıyla tanınır, bu da sosyalleşmiş üretim ve özel mülkiyet arasındaki zıtlıktır. Bu çelişki işçi devrimi ile çözülebilir

ve çözülmelidir. Eski kapitalist toplum ve yeni komünist toplum arasındaki bir geçiş olan sosyalizm proletarya devrimi sonucu kurulmuştur ve hem temelde ve hem de özde daha önce sürmüş devrim sayesinde ilerlemektedir. Marks'ın dediği gibi, sosyalizm sürekli devrimin bildirgesi (açıklanması), proletarya diktatörlüğü genelde sınıf farklılıklarını ortadan kaldıran bir geçiş noktası, kullandıkları üretim ilişkilerinin yok edilmesi, üretim ilişkileri ile bağı olan bütün sosyal ilişkilerin yok edilmesi, bu sosyal ilişkiler sonucu ortaya çıkan bütün fikirlerin de devrimcileştirilmesidir.

PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ MLM'İN TEMELİDİR

Kapitalist sistem bütün dünya ve onun çeşitli toplumları arasında bir çeşit üretim ve birikim ağını ördü. 19. YY sonrası kapitalizm en son ve en yüksek düzeyine erişti; bu da monopol kapitalizmi ve emperyalizmdir. Emperyalizmin gelişmesi ile dünyanın değişik bölgelerindeki bu bağlantı tamamlandı, aynı zamanda dünya iki farklı gruba ayrıldı. Baskı yapanlar ve baskı yapılanlar; sömürenler ve sömürülenler. Tüm bunların sonucu farklı ülkelerdeki devrimsel süreçler birbirleri içine girdi ve birbirlerinden etkilendi. Bir ülkedeki devrimin gelişmesi dünya devriminin son ilerlemesi ve dünyadaki gelişmelerden farklı olarak düşünülemez. Bu kendi başına emperyalizm çağında iki bölümden oluşur. Biri, baskı yapılan ülkelerdeki yeni demokratik devrimler, diğeri ise, emperyalist ve kapitalist ülkelerdeki sosyalist devrimlerdir. Emperyalizmin yükselişine işaret eden bu objektif maddi gelişmeler proletarya ve proletarya hareketine uluslararası bir karakter vermiştir. Proletarya tek bir amaç için tek bir savaşta ilerleyen uluslararası bir sınıftır ki, bu amaç dünya çapında sömürünün, baskının kaldırılması, emperyalist burjuvazi ve diğer gerici sınıflara karşı tek bir düşman olarak komünist bir dünya yaratmaktır. Aynı zamanda emperyalizmin Leninist analizinin önemi vurgulanmalıdır ve bu çağda emperyalist ülkelerde işçi sınıfı arasında bir ayrılık olmuştur ve işçi hareketi içinde yer alan burjuvazi için çok önemli sosyal bir zemin olarak işçi aristokratlar oluşturulmuştur. Bu ülkelerde sosyalist devrimin oluşumu üzerinde objektif ve subjektif etkilere yol açmıştır.

Dünya emperyalist sisteminin bu objektif şartları ve sınıfsız komünist bir dünya kurmak için maddi bir temelde proletarya enternasyonalizmi başvurulacak tek yoldur. Her ülkenin özel durumu veya dünyanın özel bir bölgesi proletarya devrimini yapmak için hedef alınsa ve proletarya devrimi dünyada umulmadık bir şekilde ilerlese bile bu gelişme dünya genelinde dikkate alınmalıdır. Uluslararası proletaryanın bütün ihtiyaçları yukarıdaki diğer ihtiyaçlarını da kapsamalıdır. Tek bir ülkede sosyalist yapı başarılı bir şekilde ilerleyebilir, ancak bu ülke proletarya tarihi devriminin sürecini başlatacak olan kızıl bir üs olarak görülmelidir.

MLM VE DÜNYAYI NASIL DEĞİŞTİRECEĞİ

Politik gücün yakalanması, eskiyi atıp yeni bir toplum kurmada ilk ve kararlı bir adımdır. Lenin, güçsüz bir devletin tamamı ile ilizyon (yanılsama) olduğunu ifade etmiştir. Bu kuralın doğruluğunu ispatlamak için sömüren sınıflar devletin ana direği olarak güçlü ordular kurdular. Bu yüzden Mao politik gücün silahların varlığına dayandığını ileri sürmüştür. Politik gücü ele geçirme ve eski devlet ordularını yoketme hiçbir şey ifade etmez. Fakat bu orduları ele geçirmek ve proletaryanın devrimci savaşta bu orduları kullanması gerekir. Sınıfların, devletin, savaşın, sınıf çatışmasının olmadığı bir topluma erişmek için proletarya gerici sınıfları işbirliği ile yok etmeli ve devrimci devleti komünizme geçiş olarak kurmalıdır. Yarının dünyasında hiç bir silahın olmayacağına emin olmak için proletarya bugün silahları ele almalı-

dır. Mao Zedung'un belirttiği gibi "Silahlı güçlerle gücün elde edilmesi ve savaşla ele geçirme ana görev ve devrimin en yüksek şeklidir". Bu ML devrimci prensibin Çin ve diğer ülkeler için dünya çapında önemli bir yeri vardır. Proletarya her bir ülkenin özel durumuna göre doğru strateji ve taktiklere başvurarak, baskı altındaki kitleleri harekete geçirerek ve onlara güvenerek savaşı sürdürür.

Fakat devrimci savaşın hazırlanması ve yerine getirilmesi ülkelerin iki değişik çeşidinde onların emperyalist dünya sistemindeki değişik pozisyon ve durumlarına göre değişik yollarla yol alır.

Bu farklılıklar belirli çelişiklere, sınıf oluşumlarına ve politik gücün elde edilmesi görevini yerine getirmesi için aynı temel yollara neden olur. Emperyalist ülkelerdeki devrim doğal olarak sosyalizmdir. Fakat emperyalizmin boyunduruğu altındaki ülkelerde devrimlerin metodu, amacı ve devrimde görev alan güçler farklıdır. Bu gibi ülkelerdeki devrimin esas hedefleri; emperyalizm, bürokrat kapitalizm ve yarı-feodalizmdir. Bu üç hedef aynı ağda örülmüştür. Toprak devrimi burada anahtar roldedir ve devrim yukarıda belirtilen üç düşmana yönelik hedef görür. Yeni demokratik devrim kapıyı kapitalizme açar, fakat sosyalizme daha çok açar.

Dünyanın her tarafında sürdürülen devrimci zaferler, Mao'nun evrensel askeri öğretileri doğrultusunda ilerliyor. İki tip ülkede devrim iki değişik yolla olur. Ezilen ülkelerdeki devrimin yolu genelde Çin devriminin yolu şeklindedir. Bu halk savaşına tabi olan bir yoldur. Kırklardan başlayacak olan uzun süreli halk savaşı sonucu şehirler sarılır ve devrim olur. Emperyalist ülkelerdeki devrim ise, genel olarak Ekim Devrimi yolu diye bilinir. Bu temelde fırsatı yakalandığında silahlı darbeyi bir kez veya birkaç stratejik noktada başlatmak için politik hazırlığı içerir.

MARKSİZM-LENİNİZM-MAOİZM VE KOMÜNİZME GEÇİŞ SÜRECİNİN UZUN ZAMAN ALIŞI

Proleter devrim emperyalizm ve bütün sömürücü sistemlerine son vermenin tek yoludur. Bu da komünizme kavuşmak anlamına gelir. Bu çok uzun bir zamanı alır ve tarih buna şahit olmuştur. Sürekli dolambaçlar, dönüşler, ilerlemeler ve gerilemelerle doludur. Bu ilk önce 1917 Ekim Devriminin zaferi ile başladı. 1950'lerde proletaryanın yenilgisi Sovyetlerde oldu ve 1976'da Mao'nun ölümüyle de Çin'de proletarya yenilgi aldı.

Paris Komünü, 1917 Büyük Ekim Devrimi ve Büyük Proleter Kültür Devrimi komünizme giden yolda atılan üç parlak adımdır ve her biri de işçi sınıfımızın dünya devrimi için yeni ve üst aşaması olmuşlardır. Sovyetler'de ve daha sonra Çin'de kapitalizmin restore edilmeye başlanması bu yoldaki engellerdi. Ancak bu zaferlerin ve yenilgilerin toplamı sadece komünist dünyanın elde edilmesi ve özgürlüğü yakalamayı ifade eder, bu durumda işçi sınıfımız daha çetin mücadelelere hazır olmalıdır. Bu mücadelelere proletarya kazanmak için girmiştir, böylece yenilgiler geçici ve az yer tutacaktır. Hedef gelecek zaferleri hazırlamaktır. Proletaryanın tarihsel tecrübeleri göstermiştir ki, "ne basit hazır yapım devlet makinesini tanyacağını, ne onları kendi amaçları için kullanacağını, ne de eski üretim ilişkileri temelinde yeni bir devlet kurulacağını" ispatladı. Çünkü her alan belirli bir ekonomik zeminle ilişkilidir. Gerçek komünistler ile diğer her türlü revizyonist güçler arasında daima önemli bir sınır çizgisi olan burjuvazi üstündeki diktatörlüğü sürdürme aslında hem zemin hem de yapıda köklü değişikliklere neden olmuştur. Bu uzun süreç ve karmaşık yolda yeni insanlar başa geçmiştir, özellikle de bilinçlice hem kendilerini ve hem de dünyayı değiştirenler...

Proletarya sosyalist yapıda oldukça çok tecrübeler kazanmıştır ve sosyalist ekonominin ana prensiplerini özellikle Mao Zedung geliştirmiştir. Proletarya politikasını yeni sosyal prensiplere göre yeni kişinin meslek ve yetee-

ğine göre veya dikkate alarak ve üretim-dağıtıma uygun olarak hazırlayacaktır. Aynı zamanda burjuvaziye haklı gösteren bu prensip yavaş yavaş dünya devriminin ilerlemesi ve diğer ülkelerde sosyalizm düzeninin ilerlemesiyle bağlantılı olarak kısıtlanmalı ki; insanların ihtiyaç ve yeteneklerine dayalı komünist prensip ve ilkeleri kurmak için zemin hazırlanabilsin. Bu prensibin anlaşılması sadece dünya terazisinde mümkündür. Kanunların işlevlerini azaltma ve kontrol etme, kararlıca bilek ve beyin gücüne dayalı çelişkiye karşı sürekli mücadele etme olmalı.

Mao'nun belirttiği gibi, proletarya devletin temel üretim araçlarına sahipliği, sosyal yapıda önemli bir adımdır, fakat bu sadece ilkidir. Lesimi (formal) üretim araçlarının sosyalleştirilmesinden daha derin ve gerçek olanına geçme dünya genelindeki sosyalizmin ilerlemesine ve dünyadaki emperyalist sistemin temel çelişkilerin çözülmesine bağlantılı olarak cevaplandırılması gereken bir sorundur. Toplum her yönüyle tamamen değiştirme mücadelesi uzun ve karışık bir süreç olup, sadece proletaryanın burjuvaziye geri püskürtmesiyle bitmeyip, temel üretim ihtiyaçlarının da sosyalleştirilmesini de gerektirir.

Sosyalizmde; çelişkiler, yeni burjuva ile proletarya arasında, sosyalist yol ile kapitalist yol arasında, yeni sosyalist ilişkilerin geliştirilmesiyle eski ilişkiler arasında mücadele devam eder. Sonunda burjuvazinin mi yoksa proletaryanın mı kazanacağı sorusu uzun bir süre sonra belli olur veya kararlaştırılır. Komünizme geçiş süresi, yeni restorasyon ile karşı-restorasyon arasında, burjuva ile proletarya arasındaki mücadele devam edecek ve bu uzun süre sürecektir. Burada Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin önemi oldukça büyüktür. Mao Zedung tarafından yönlendirilen ve yönetilen bu büyük ve ilk devrim (BPKD), uluslararası proletaryanın komünizme doğru yürüyüşünde elde edilen en yüksek başarıdır.

Proletaryanın dünya görüşünü daha da geliştirmek, kitlelere güvenmek, onları proletarya diktatörlüğü altında bir araya getirmek, kapitalizmin tekrar canlanmasını önlemek-engellemek ve dünya devrimine yeni ilerlemeler yapmak için Kültür Devrimi en önemli güç ve metod aracıdır.

DÜNYA KOMÜNİZMİ İÇİN DEVRİMCİ SAVAŞLARI YÖNETMEDE VÂZGEÇİLMEZ SİLAH

MLM, devrimci bir partinin emperyalizme ve gericiliğe karşı devrim yapılmasını ve sürdürülmesini öğretir. Çünkü bu parti sınıf mücadelesinin bir ürünü aynı zamanda da onu yöneten ve yönlendirendir. Sınıflı toplumda eğer bir sınıf karşıt sınıfa karşı mücadele yürütüyorsa, güçlerini toparlamak ve örgütlendirmek hareketi geçirmek ve iktidarı ele geçirmek için kendisini merkezi olarak oluşturmak zorundadır.

Eğer proletarya sınıf olarak devrim mücadelesinde yer almak isterse kendi bağımsız politik partisini kurmak-olusturmak zorundadır, ki bu komünist partisi MLM ilkelerine dayanır. Böyle bir partiyi kurmak sayı ile ilgili olmayıp sadece böyle bir parti için kesin olan şey ideolojik-politik sağlam bir çizginin varolmasıdır... Mao'nun dediği gibi " Bir partinin ideolojik-politik çizgisi doğru ve sağlamsa mutlaka taraftar toplayacaktır, savaşçıları bulacaktır".

Devrimci komünist partisi hem işçi sınıfının öncüsü ve hem de bu sınıfın bilinçli ve ileri unsurlarını oluşturur. Öncü olarak fonksiyonu sürdürmesi için parti hala süren kendiliğindencilığe, proleter olmayanlara ve kitleler içerisinde yayılmış bu tür yönelimlere karşı mücadele yürütmelidir. Aynı zamanda parti; tarih yapan-yazan kitlelerin önemli çizgisini takip etmeli ve hem de onları özgür yapmalıdır, kurtarmalıdır.

Egemen sınıf ilişkileri ve burjuva ilişkileri toplumda farklı formlarda çok yönlü olarak yayıldı. Bu durumda, revizyonizm burjuva için, işçi sınıfına

karşı en önemli silahtır (işçi sınıfı üzerinde etkili olabilmek için). Buna karşı mücadele etmek ise proletarya partisi için önemli bir görevdir, ki süreklidir de... Ote yanda partinin kendisi de sınıflı toplumun bir ürünüdür ve Çin seddi ile egemen sınıfın ilişkisi ve etkisi yok edilmemiştir. Hala egemen sınıfın etki ve ilişkileri mevcuttur. Bu nedenle proletaryanın öncü partisi içinde sürekli doğru ile yanlış, tartışmalar, sürtüşmeler, doğru ve yanlış yönelimler arasında çelişkiler ve mücadele sürmektedir. Bunların hepsi sınıflı toplumun çelişkileridir.

Oncü partinin yapısında-inşaasında, parti içindeki iki yönlü mücadeleyi dikkate alarak Mao'nun zengin ve ileri öğretilerini görmek zorundadır. Mao'nun tek parti (monoitik parti)'ye eleştirileri ve diğeri ise partinin ve üyelerinin sürekli dünya görüşlerini devrimcileştirmeleri ve yenilemeleridir.

Oncü partide; merkezîyetçilik ile demokrasi, disiplin ile özgürlük, birliğin istemleri ile bireyin insiyatifi doğru kavranmalı ve ele alınmalıdır.

Politik gücü ele geçirdikten sonra önderliği ele geçiren parti; eski ilişkilerden gelen-kalan çelişkileri bu geçiş süreci içinde bilinçlice ele almak, çözüm bulmak zorundadır. Bu dönemde proletarya ile burjuva arasındaki mücadele partinin değişik organlarında sürecektir-kendisini gösterecektir, ki özellikle önderlik düzeyinde sürecektir. Partide kapitalist yolcuları bulmak için ve de proletarya devletinde ortaya çıkarmak için; komünist partiyi sürekli devrimcileştirmek ve bunu her düzeyde gerçekleştirmek gerekir. Bu keskin ve hayati derecedeki devrimci mücadele olmaksızın-verilmeksizin sosyalizmi geliştirmek dünya ölçüsünde komünizme varmak imkansız ve çok zordur.

MARKSİZM-LENİNİZM-MAOİZM EN GÜÇLÜ DEVRİMCİ SİLAHTIR

MLM'in bilim ve ideolojisi ilişkileri ve gelişme süreçlerinde bütün sosyal ve materyal fenomenleri analiz edebilir ve bunları temel gelişimi kavrama üzerinde değiştirebilir. MLM sınıf mücadelesi içinde toplumu değiştirmek, onu ve doğayı anlamak için bir tür mikroskop ve teleskop görevi görür. Bunun yanısıra uluslararası sınıfımıza anında sürükleyici ve de keskin (doğru) bir bakış açısı verir.

MLM proletarya partisinde ortaya çıkan, çizgi ve politikası üzerine dayanan teorik bir esastır. Bu ideoloji oldukça güçlüdür, çünkü doğrudur. Mao Zedung'un söylediği gibi "Devrimci pratikte katı bir teorik temel in tarih anlayışı ve doğru politikaya başvurusu bu bilim ve ideolojinin temeline dayanan, doğru politikaların çıkışı, bilime ve devrimci partiye bağlı olan bir şeydir ve doğru politikaya başvuruşu uluslararası proletaryanın dünya-tarih zaferinde bir sırdır.

ALT NOTLAR:

Kazanılacak Dünya 11. Sayı, 1988.

Kazanılacak Dünya 12. Sayı, 1988.

Kazanılacak Dünya 16. Sayı, Afganistan Devrimci Komünistleri.

Marx, Feurbach üzerine tezler.

Marx, Fransa'da sınıf mücadeleleri 1848-1850.

Mao Zedng, Savaş ve Strateji Sorunları.

Marx, Fransa'da iç savaş.

DÜZELTME: Partizan 13. sayımızda, dizgiden kaynaklanarak -cümlelerin anlamını değiştiren- hataları düzeltiyor ve özür diliyoruz.

Sayfa 18, paragraf beş, "**bu** dönemeçten geçiyoruz..." değil "**bir** dönemeçten geçiyoruz".

Sayfa 19, paragraf dört, "**adaysızca** bütünleşme..." değil, "**dolaysızca** bütünleşme".

Sayfa 19, paragraf altı, "**diğer kişilikler**" değil "**diğer klasikler**".

Sayfa 20, paragraf dört, "**ve uğraşlar**" değil, "**ve ağaçlar...**".

Sayfa 22, paragraf bir, "**teorik özünü**" değil, "**teorik özürü..**".

Sayfa 22, paragraf yedi, "**terk** ülkede" değil, "**tek** ülkede...".

Sayfa 23, paragraf bir, "**yan**-edilgen" değil, "**yarı**-edilgen...".

Sayfa 26, başlık, "**19 YILI**" değil, "**1926 YILI**"...

Sayfa 28, paragraf altı, "**çiftlerinizi** geliştirin!" değil, "**çiftliklerinizi** geliştirin!".

Sayfa 30, paragraf üç, "**zemininde** zorlaşan" değil, "zemininde **varlaşan...**"

Sayfa 30, paragraf dört, "bu **mağrutik...**" değil, "bu **manyetik...**".

Sayfa 31, paragraf beş, "**Devrim** vahimdi." değil, "**durum** vahimdi".

Sayfa 36, paragraf dokuz, "**faşist** daireyi..." değil, "**fasit** daireyi...".

Sayfa 38, paragraf sekiz, "**ederek** fazlanın" değil, "**edecek** fazla"nın.

Sayfa 38, paragraf dokuz, "tarımdan tarım **akışına**" değil, "tarımdan tarım **dışına...**".

Sayfa 38, paragraf onbir, "tarımsal fazlayı **morsetme**" değil, "tarımsal fazlayı **massetme..**".

Sayfa 38'in sonunda fazladan konmuş cümle: "**Yüksek bir sermaye politikasının belirgin çizgileriydi.**"

Sayfa 46, paragraf sekiz, çerçevesine **kaymaktan** değil, çerçevesine **koymaktan...**"

Sayfa 49, paragraf sekiz, "en... ve en" diye devam eden (...) bölümüne "**akut**" kelimesi gelecektir.

Sayfa 59, paragraf bir, "yollarla **ve** noktasına" değil, "yollarla **uc** noktasına" olacak.

Sayfa 51, 62. dipnot: **Moskova Yayımları** değil, **Moskova Yargılamaları** olacak.

(**Moskova Yargılamaları**, adlı kitap **Varyos Yayınevi** tarafından Türkiye'de yayınlanmıştır.)

“Sınıf mücadelesinin gelişmesindeki her dönüm noktasında, mücadelenin her sertleşmesinde ve zorlukların her artışında, proletaryanın farklı kesimlerinin görüş, alışkanlık ve ruh hallerindeki farkın kaçınılmaz olarak belirli görüş ayrılıkları biçiminde Parti içinde ortaya çıkmak zorunda oluşu doğaldır. Ama burjuvazinin ve burjuva ideolojisinin baskısı bu görüş ayrılıklarını kaçınılmaz olarak sertleştirmek zorundadır, bu da onların [görüş ayrılıklarının –ÇN] proleter parti içinde mücadeleyle sonuca bağlanmasına götürür.”

STALİN